

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în zilele de 28 și 29 martie au avut loc lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Pe ordinea de zi au fost înscrise:

1) Raport privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor obținute pe ansamblul economiei naționale, formarea și utilizarea resurselor financiare în anul 1987. Raport în legătură cu nivelul stocurilor existente la 31 decembrie 1987 și propuneri de valorificare a acestora.

2) Propuneri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar prin îmbunătățirea sistemului de formare a prețurilor.

3) Propuneri privind perfecționarea sistemului de retribuire pentru stimularea producției de export și a exportului.

4) Raport privind efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1987 și activitatea politico-organizatorică desfășurată

de organele și organizațiile de partid pentru îndeplinirea hotărârilor și direcțiilor partidului.

5) Raport cu privire la activitatea desfășurată de organele de partid, de stat și organizațiile de masă în anul 1987 pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului.

6) Raport privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii în anul 1987.

7) Raport cu privire la activitatea internațională a partidului și statului în 1987 și principalele obiective ale politicii externe în anul 1988.

Lucrările plenarei s-au desfășurat în plen și pe secțiuni.

În încheierea lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o amplă cuvântare, strălucit și mobilizator program de acțiune și luptă revoluționară pentru toți comuniștii, pentru toți oamenii muncii din țara noastră.

Comentariu în pagina 2

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Comentariu în pagina 3

Gînduri despre patrie

Dacă m-ar întreba cineva ce e patria i-aș răspunde scurt: Eminescu, pentru că Eminescu este rezultatul dărilor celor două milenii între Dunăre, mare și arcul carpatin. El reprezintă liantul care se numește grai, felul de a gândi al tuturor care s-au născut, au trăit și au murit în spațiul mioritic. Desigur, patria e și Alecsandri și Coșbuc, Goga și Blaga, Bacovia și Nichita Stănescu. Nici unul dintre ei n-ar fi existat fără Decebal și Traian, fără marii voievozi Mircea, Ștefan și Mihai. Dar patria mai înseamnă Grigorescu și Luchian, Enescu, Masa tăcerii și Coloana infinitului, mină întinsă spre viitor. Tot patrie sînt și riurile gemene, Mureșul și Oituzul, Crișurile și Tirnavele, Prutul, Argeșul și Ialomița; și tot patrie sînt canalele care-și sapă făgaș spre mare și coșurile miilor

de întreprinderi care sfîșie norii. Patria sînt salbele de cascade ale hidrocentralelor, verticalele orașelor renăscute, marile bulevarde care înaintază printre casele cu ferestre inundate de soare. Patria se confundă și cu întinsele holde de aur, și cu ultimele două decenii de mari înfăptuiri.

Patria sînt și eu cu cei douăzeci și trei de milioane de frați și surori care punem temelie celei mai frumoase orînduiri din istorie.

Cînd vorbesc despre patrie îmi pare rău că nu sînt poet.

FRANCISC MUNTEANU

BOTOȘANI

Tinerețea
unui ținut
străvechi

Paginile 2-3

Echipa de la tomograf

Paginile 12-13

Orașul vechi e foarte nou

Paginile 18-19

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Desfășurându-și lucrările sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, recenta plenară a C.C. al P.C.R. a dezbătut probleme și a adoptat hotărâri de mare importanță pentru perfecționarea activității politico-organizatorice și economico-sociale, pentru îndeplinirea planului pe anul 1988. Cuvântarea rostită la plenară de conducătorul partidului și statului constituie un amplu și mobilizator program de muncă și acțiune a organelor și organizațiilor de partid, a comuniștilor, a întregii națiuni pentru intensificarea muncii în toate domeniile de activitate, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal. Pe ordinea de zi a plenarei au figurat: Raport privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor obținute pe ansamblul economiei naționale, formarea și utilizarea resurselor financiare în anul 1987; Raport în legătură cu nivelul stocurilor existente la 31 decembrie 1987 și propuneri de valorificare a acestora; Propuneri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar prin îmbunătățirea sistemului de formare a prețurilor; propuneri privind perfecționarea sistemului de retribuție pentru stimularea producției de export și a exportului. Au fost dezbătute, de asemenea, rapoarte privind compoziția și structura organizatorică a partidului, activitatea desfășurată pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului, activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii în 1987, activitatea internațională a partidului și statutului în 1987 și principalele obiective ale politicii externe în anul 1988.

În cadrul dezbaterilor au fost prezentate rezultatele obținute în anul 1987 și în primul trimestru al acestui an în dezvoltarea economică și socială a țării, în creșterea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc, în îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului. Cei care au luat cuvântul au analizat cu exigență și răspundere neajunsurile care s-au manifestat în diferite domenii de activitate și au înfățișat măsurile luate pentru lichidarea neîntârziată a lipsurilor și îmbunătățirea muncii în toate sectoarele, pentru asigurarea unui nivel cât mai ridicat de calitate și eficiență, pentru îndeplinirea integrală a prevederilor de plan pe 1988 și pe întregul cincinal. În acest sens, o atenție deosebită s-a acordat modulului cum se acționează pentru recuperarea cât mai grabnică a restanțelor și realizarea ritmică a planului la toți indicatorii, pentru onorarea integrală a sarcinilor la export, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității financiar-bancare, pentru folosirea și gospodărirea rațională a tuturor fondurilor materiale și financiare încredințate. Vorbitoarii au raportat, de asemenea, despre măsurile luate în agricultură pentru realizarea la timp și în condiții

optime a tuturor lucrărilor de primăvară, care să asigure îndeplinirea prevederilor pe anul în curs, obținerea unor recolte cât mai mari, potrivit obiectivelor noli revoluției agrare. Participanții la dezbateri și-au exprimat acordul deplin cu documentele supuse discuției și au subliniat importanța deosebită a acestora, a măsurilor stabilite, pentru întărirea continuă a partidului, a unității și forței politice și organizatorice, pentru creșterea permanentă a rolului partidului în viața societății, pentru perfecționarea întregii activități economico-sociale, pentru realizarea principiilor și obiectivelor stabilite în domeniul politicii de cadre, pentru rezolvarea cu maximă receptivitate și operativitate a propunerilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii în conformitate cu legile țării. Plenara a aprobat în unanimitate documentele supuse dezbaterii, adoptând în legătură cu aceasta o hotărâre.

În cuvântarea rostită la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că este necesar să se acționeze în continuare cu toată hotărârea pentru creșterea și mai puternică a avuției naționale, îndeosebi a fondurilor fixe productive, pentru buna gospodărire și administrare a mijloacelor de producție încredințate colectivului de oameni ai muncii, în calitatea lor de proprietari și producători, pentru creșterea rentabilității și eficienței tuturor unităților economico-sociale. Subliniind din nou rolul important pe care-l au centralele și întreprinderile, ca unități de bază ale economiei naționale și care funcționează pe baza autoconducerii, autogestunii, autofinanțării, secretarul general al partidului a arătat că până la sfârșitul semestrului I al acestui an toate unitățile să devină rentabile. Cuvântarea subliniază necesitatea de a se acționa cu mai multă hotărâre pentru perfecționarea în continuare a sistemului economico-financiar, pentru îmbunătățirea activității organelor financiare, de sus până jos, pentru creșterea rolului controlului financiar și, mai ales, a controlului preventiv. În acest context, a fost abordată chestiunea lichidării stocurilor supranormative, relevându-se că trebuie acționat cu toată hotărârea pentru a introduce rapid în producție stocurile supranormative, pentru a nu mai admite fabricarea altor produse până nu se lichidează și nu se încorporează în producție stocurile existente. S-a evidențiat, de asemenea, necesitatea trecerii la o nouă normare și la o reducere radicală a normelor de consum de materiale existente, a unei noi reglementări a formării prețurilor de producție. Legat de aceasta, s-a arătat că este necesar să se limiteze beneficiile la un plafon cuprins între 6 și 12 la sută, beneficiile obținute pe seama reducerii consumurilor și a cheltuielilor de producție urmînd să rămînă timp de un an la dispoziția întreprinderii, iar o jumătate din acestea timp de 4 ani. Cuvântarea s-a referit, de asemenea, la prevederile de a se acorda un beneficiu suplimentar de 10 și de 6 la sută,

precum și o creștere a retribuției cu aceleași procente, pentru producția de export. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra necesității îndeplinirii programului energetic, arătînd că trebuie asigurată producția de cărbune și de materii prime, realizarea producției în unitățile producătoare de materii prime, de materiale de bază pentru întreaga economie națională. De asemenea, se spune în cuvîntare, o atenție deosebită trebuie acordată investițiilor, realizării în cele mai bune condiții a planurilor de dare la timp în funcțiune a noilor capacități de producție. În ceea ce privește calitatea, trebuie să se acționeze astfel încît produsele românești să fie competitive cu cele mai bune produse similare pe plan mondial. S-a arătat că se impune o mai bună preocupare pentru creșterea productivității muncii pe baza organizării temeinice a întregii activități, a introducerii metodelor de mecanizare, de automatizare, corespunzătoare fiecărui sector de activitate, pentru realizarea exemplară a exportului, a unei valorificări a produselor românești pe plan internațional. „Fiecare în domeniul său — se spune în cuvîntare —, trebuie să acționeze cu toată hotărârea pentru a-și îndeplini înalta răspundere ce-i revine în domeniile unde-și desfășoară activitatea! Să facem totul pentru ca în acest an să obținem cele mai bune rezultate în dezvoltarea economică și socială, în perfecționarea întregii noastre activități, în buna desfășurare a conducerii tuturor sectoarelor de activitate! Este necesar ca toate organele și organizațiile de partid să acționeze cu mai multă răspundere, să-și îndeplinească în cele mai bune condiții sarcinile încredințate, asigurînd îndeplinirea în viață a tuturor hotărîrilor și programelor, desfășurarea unei asemenea activități care să ducă la o largă mobilizare a întregului nostru popor în activitatea economică, precum și în domeniul ridicării nivelului conștiinței revoluționare, a nivelului său politico-ideologic. Să facem în așa fel încît nu numai partidul, dar întregul popor să acționeze într-o deplină unitate, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, pentru a asigura mersul ferm înainte al patriei, spre îndeplinirea visului de aur — a comunismului în România!”

Însuflețiti de ideile și tezele cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la plenară au reafirmat angajamentul comuniștilor, al întregului nostru popor de a transpune neabătut în viață hotărîrile adoptate de plenara C.C. al P.C.R., orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, în scopul îndeplinirii programului de făurire a socialismului și comunismului pe pămîntul României.

ION CODRU ■

Să privim chipul țării

BOTOȘANI

Tinerețea unui ținut străvechi

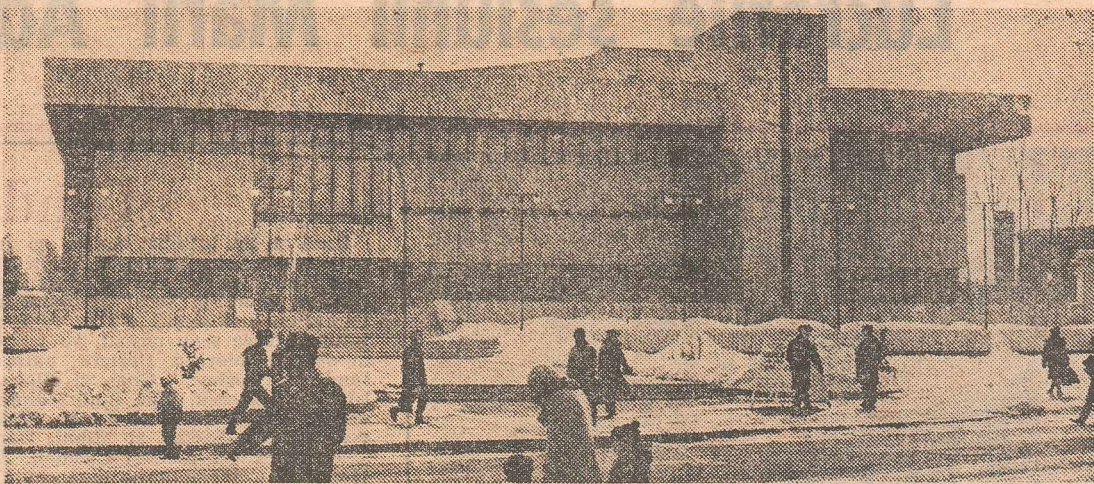
11 iunie 1948 — zestrea „industrială” a județului Botoșani număra, la data naționalizării, un atelier mecanic, două mori comerciale și o fabrică de ulei, 42 mori țărănești și o instalație de darac, însumînd, laolaltă, circa 400 lucrători.

Constituit ca unitate administrativ-teritorială sub formă de ținut încă în 1741, Botoșaniul revine, în 1968, la statutul de județ, după o perioadă de cîteva decenii. Această zonă a Moldovei, a cărei emblemă era seceră — semnul existenței sale ca ținut eminamente agrar — își demonstrează astăzi vocația industrială prin 40 de mari întreprinderi ale căror produse sînt cunoscute pe toate meridianele globului.

Alături de țărănul lui Băncilă, de seceră și snopul de grâu, roata dințată aduce în stema județului o nouă realitate, regăsită în înfățișarea prezentă a Botoșaniului.

● Județul deține locul 2 pe țară la producția de zahăr, locul 4 la producția de brînzeturi, locul 5 la cea de țesături din bumbac, locul 10 în privința produselor electrotehnice realizate și locul 11 în industria de confecții textile. ● În prezent, întrecă producția a anului 1938 e realizată în două zile, iar cea a anului 1955, în 36 de zile. ● Produsele industriei botoșanene se exportă în 30 de țări. ● Județul realizează 5,3 la sută din producția de zahăr a țării, 3,5 la sută din cea de brînzeturi, 3,4 la sută din producția de unt și 5,4 la sută din cea de țesături din bumbac. ● Din 1980, pînă în 1987, s-au dat în folosință, construite din fondurile statului, peste 40 000 apartamente. ● Rețeaua sanitară dis-

pune astăzi de 4 536 paturi, cu 53 la sută mai mult decît în 1965. ● Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat au crescut de la 729 lei pe locuitor în 1965, la 3 102 lei în 1986. ● Numai în ultimii zece ani, volumul prestațiilor de servicii către populație a crescut cu peste 170 la sută. ● În județ funcționează un teatru dramatic, o filarmonică, un teatru de păpuși, 123 cămine culturale, 6 case de cultură, 457 biblioteci cu peste 3 000 000 volume, 152 cinematografe, 8 muzee, o școală populară de artă. ● Din cinci locuitori ai județului, unul este cuprins într-o formă de învățămînt într-una din cele 435 unități școlare, 18 licee și 11 școli profesionale, în care activează 4 360 cadre didactice.

Orașul din letopisetz

Orașul lui Eminescu, Iorga, Antipa, Onicescu, cu cele aproape cinci secole și jumătate de atestare documentară, s-a retras cumințe, parcă, în file de letopisetz, lăsînd loc unei citadele industriale impresionante, în care freamătul de șantier, cutezanța tinerească au devenit prezențe cotidiene. Spre a vă convinge, localnici sau oaspeți, să-i străbătem principală arteră, Calea Națională. Primii pași te poartă prin

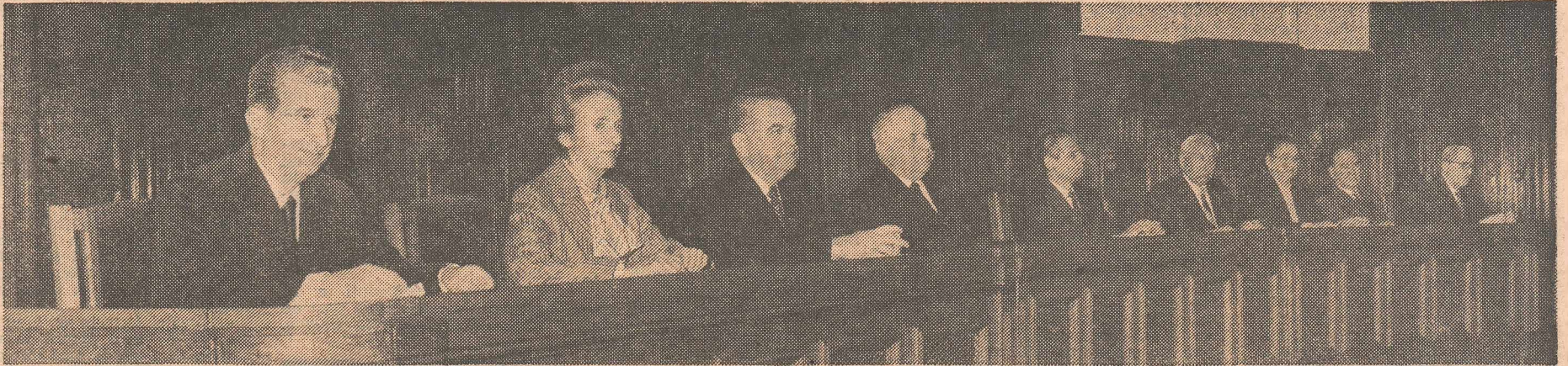
platforma industrială a municipiului, ca o poartă de intrare în noua realitate a acestor ținuturi străvechi, adevărată carte de onoare a Botoșaniului contemporan. Tineri electroniști, mecanici, lemnari, textilești, țesătoare, scriu, zilnic, noua sa istorie. Mulți dintre ei s-au format aici, acasă, în liceele de specialitate — „Electrocontact”, textil, de chimie, mecanic, de construcții. Alții, mai vîrstnici, care mun-

ceau pe alte meleaguri, s-au întors odată cu înființarea marii platforme ale cărei întreprinderi moderne au născut pe plaiurile botoșanene altele meserii noi.

Parcursul Căii naționale îți dezvăluie, grație saibei de blocuri din cartierele care o mărginesc, spațiilor comerciale, dominate de Magazinul general „Botoșani”, de „Modarom”, diferitelor edificii social-culturale, o fizionomie arhitectonică uimitoare prin comparație cu ceea ce a fost. Căci adevărată valoare a prezentului poate fi înțeleasă doar privind în urmă cu două decenii, către

SESIUNEA MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

Importante acte normative pentru perfecționarea activității economice și sociale

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, miercuri, 30 martie, s-au deschis lucrările sesiunii a VII-a a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Pe agenda de lucru a înaltului for legislativ al țării au fost înscrise rapoarte și proiecte de legi menite să contribuie la perfecționarea activității economice și sociale a patriei, în vederea înfloririi continue a României socialiste, dezvoltării mai accelerate, multilaterale, a civilizației noastre socialiste.

În cadrul Raportului Consiliului de Miniștri privind realizarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe trimestrul I și măsurile pentru îndeplinirea planului pe trimestrul II și pe întregul an 1988, cit și în timpul dezbaterilor, s-au evidențiat succesele obținute în această perioadă, dar și neajunsurile care s-au manifestat în diverse domenii de activitate. A fost exprimată hotărârea fermă de a se întreprinde acțiunile necesare pentru lichidarea neîntârziată a lipsurilor și îmbunătățirea muncii în toate sectoarele, pentru întărirea ordinii și disciplinei, pentru asigurarea unui nivel cit mai ridicat de calitate și eficiență al producției.

Marea Adunare Națională a votat în unanimitate Legea privind perfecționarea mecanismului economico-financiar prin îmbunătățirea sistemului de formare a prețurilor; Legea privind perfecționarea

sistemului de retribuție pentru stimularea producției de export și a exportului; Legea privind încheierea și executarea contractelor economice.

În cadrul dezbaterilor din forul legislativ suprem al țării au fost evidențiate rolul determinant și contribuția directă, hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea acestor legi, gândirea științifică, clarvăzătoare și originală a secretarului general al partidului, care se preocupă permanent de stabilirea, în spiritul unei înalte exigențe revoluționare, a unor măsuri vizând promovarea factorilor intensivi ai dezvoltării, a laturilor calitative, a utilizării cu eficiență sporită a fondurilor materiale și bănești în vederea creșterii avuției naționale și a ridicării, pe această bază, a bunăstării întregului popor, țelul suprem al politicii partidului și statului nostru. S-a evidențiat, de asemenea, aportul hotărâtor al tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului, președintele Consiliului Național al Științei și Tehnologiei, care promovind cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, în toate domeniile de activitate, a adus și aduce o contribuție de seamă la dezvoltarea cooperării internaționale, și printr-o îndrumare competentă a creat o profundă bază științifică tuturor acestor măsuri.

Participanții la discuții au arătat că Legea privind perfecționarea sistemului de formare a prețurilor permite o reflecție cit mai exactă a eforturilor reale ale unităților economice, ale colectivelor de oameni al muncii și că asigurarea rentabilității nu se obține prin ma-

jorarea prețurilor ci prin reducerea costurilor de producție, prin sporirea productivității muncii, prin introducerea progresului tehnic și modernizarea tehnologiilor. A fost exprimată, de asemenea, hotărârea fermă de a sporta continuu și în ritm susținut producția pentru export și exportul, de a crește calitatea și competitivitatea produselor românești, acțiuni stimulate de noua lege ce asigură un fond de retribuție suplimentar celor care realizează și depășesc planul de export.

Dezbaterile pe marginea Raportului privind starea infracțională în anul 1987, concluziile desprinse din aplicarea decretelor de amnistie a unor fapte și reducerea unor pedepse, precum și din activitatea comisiilor de judecată, au subliniat faptul că s-a înregistrat o scădere considerabilă a stării infracționale ca urmare a ridicării pe o treaptă calitativ superioară a muncii politico-educative, a creșterii și afirmării tot mai puternice a conștiinței socialiste, revoluționare, a tuturor oamenilor muncii, precum și a acțiunilor preventive. Așa cum reiese și din Hotărârea Marii Adunări Naționale referitoare la aceste documente, profundul umanism ce caracterizează întreaga noastră viață socială și-a găsit expresia în adoptarea, din inițiativa și la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintelui Republicii Socialiste România, a actelor de clemență din octombrie 1987 și ianuarie 1988, care prin valoarea lor juridică și înaltul lor conținut umanist, fără precedent, au amnistiat și grațiat unele infracțiuni și pedepse, asigurând efectiv locuri de

muncă tuturor persoanelor puse în libertate. Participanții la dezbateri au arătat că prin măsurile educativ-preventive ale colectivelor de oameni ai muncii în care au fost încadrați cei puși în libertate, s-a realizat integrarea în viața socială a majorității covârșitoare a acestora.

Raportul privind aplicarea prevederilor Legii controlului averilor cit și dezbaterile pe marginea acestuia au scos în evidență faptul că s-a restrins sfera manifestărilor de îmbogățire pe căi necinstite și că munca de prevenire și crearea unei opinii de masă împotriva tendințelor de acumulare a unor bunuri prin alte mijloace decât prin muncă cinstită au eliminat în mare măsură manifestările străine de principii de etică și echitate socialiste care caracterizează societatea noastră.

Sesiunea Marii Adunări Naționale a fost încă un prilej de reafirmare deplină a adeziunii tuturor oamenilor muncii la politica înțeleaptă a partidului, de exprimare a angajamentului lor la transpunerea în practică a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului.

În cadrul lucrărilor sesiunii s-a dat o înaltă apreciere activității și inițiativelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care aplicând creator, cu gândire novatoare și vizionară principiile și adevărurile generale valabile ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră, conduce România pe calea dezvoltării, progresului și bunăstării.

FLORIN CONDURĂȚEANU

îrșul modest, trăind numai din mindria trecută de a fi dat țării o serie de nume ilustre. Imagini de arhivă mai păstrează încă, prețioasă măturie, chipul mohorit al vechiului oraș îmbătrânind în resemnare. Noul municipiu are ritm, dinamica devenirii sale fiind parcă și mai impresionantă prin neașteptata alăturare a trecutului cu prezentul, în centrul vechi, în care căldiri de demult, restaurate,

sint astăzi unități comerciale moderne, în care nimeni n-ar putea bănuși măcar fostele prăvăloare.

Oriunde te întilnești, chipul și vorba botoșănenilor poartă mindria de a se ști acasă, în orașul renăscut în aceste două decenii prin munca, prin dăruirea lor. Iar orașul însuși poartă acest chip, al celor care au clădit sărbătoarea în salopete,

Oamenii pământului

Gheorghe Alexa are 74 de ani și e președintele cooperativei agricole de producție din Bucecea de 28 de ani, adică din momentul înființării acesteia.

— S-or întreba unii de ce mai stau președinte la anii ăștia, de ce nu mă retrag la ale mele, da ale mele astea sint, grâile pământului, ploaia, seceta și timpul prielnic, aratul și semănatul, sănătatea vitelor, producțiile de lapte și producțiile la hectar. Toată viața ele au fost grijile și bucuriile mele. Cum aș putea să le înlocuiesc acum, la bătrânețe, cu altele? Ar trebui să-mi schimb și amintirile. Cînd am făcut, la Bucecea, în 1976, 72 tone de sfeclă la hectar, nu mai era nimeni ca noi în țară. De-ala am și luat înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Sau, 4 500 litri lapte pe cap de vacă furajată, alt record pentru vremea aia, ce ne-a adus, după trei ani în care ne-am menținut pe primul loc, steagul de cooperativă frunțasă pe țară.

Amintirile, mai spune Gheorghe Alexa, sint foarte importante: sint chiar imaginea vieții pe care ai dus-o, iar dacă ai trăit frumos, în cînte și hărnicie, atunci și ele sint frumoase și îți face bine să le treci din cînd în cînd prin fața ochilor.

te ajută să mergi mai departe.

La Bucecea, nimeni n-a stat pe loc. Și dacă vitele cooperativei sint sănătoase, iar pământul dă roade bogate, e pentru că bucecenii sint, asemeni lui Gheorghe Alexa — bătrînul acesta cu tinută și privire de om tinăr, care îmi spune că fiecare lan de grîu sau de porumb în spic bogat îi dădea un an de viață în plus — oameni ai pământului, pentru care grija lui, a pământului, e însuși rostul lor de a fi.

Biografii contemporane

Se spunea, pînă nu demult, că îți trebuie curaj ca să încredințezi tinerilor munci de răspundere. S-a dovedit, însă, că este vorba, de fapt, numai de cunoașterea reală a acestor tineri și de încrederea în capacitatea lor profesională și în forța entuziasmului tineresc.

Am cunoscut, în Botosani, doi tineri directori. Unul creează modă, celălalt construiește izolatori electrici din sticlă. Amîndoi își iubesc cu pasiune meseria.

Ingnera Manuela Zaruc conduce una dintre „decanele de vîrstă” ale întreprinderilor botoșăne. Înființată în 1949, „Confecția” este, după patru decenii, o firmă căutată pe piețele Franței, Statelor Unite, Canadei, Uniunii Sovietice, Libiei, Cehoslovaciei. În „bătrîna” întreprindere de confecții — devenită, în ani, o adevărată cetate a modei — cel mai firesc lucru e prezența mai multor generații

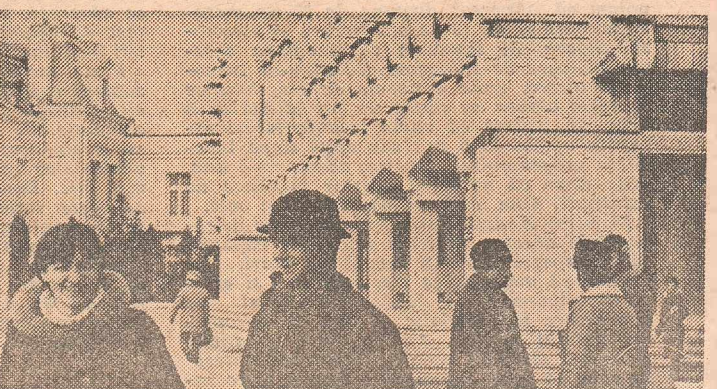
ale aceleiasi familii. Dacă bunica a fost una dintre primele muncitoare, iar fiica ei a urmat-o în meserie, atunci, cu siguranță, în ultimii ani și nepoata a intrat, la rîndu-i, în colectivul „Confecției”.

În biroul plin de flori al tinerei directoare, un perete-vitrină expune creațiile săptămînii. Niciodată un model nu poate fi văzut aici două săptămîni de-a rîndul. „Nu ne putem permite pauze, spune Manuela Zaruc. Partenerii s-au obisnuit să le oferim, totdeauna, lucruri de calitate deosebită, atît ca modele cit și ca execuție. Prestigiul întreprinderii a devenit o cauză comună tuturor oamenilor noștri”.

Petru Honciuc este directorul celei mai tinere unități industriale a Botosaniului, Fabrica de izolatoare electrice din sticlă, unică în țară și una dintre puținele de acest gen din lume. Ca în toate locurile unde se

produce sticlă, și aici există un cuptor imens, din care suvoitul fierbinte curge în formele ce îl modelează, răpindu-i fascinantă frumusețe incandescentă pentru o altă, cel puțin la fel de impresionantă. Sablonul fragilității acestei noi frumuseți e negat de astă dată: izolatoarele electrice născute astfel, suportă, pe liniile de înaltă tensiune ale lumii, sute de mii de volți. Le poți întilni în Asia, în Europa, în America de Sud, în Canada. Le construiesc citeva sute de oameni tineri. În cei 11 ani, citi au trecut de la înființarea întreprinderii, a ieșit la pensie un singur om, iar pentru următorii 10 ani nu există nici o altă perspectivă de acest fel. Directorul răspunde uimirii mele zîmbind: „oameni tineri ai unui oraș latinerit”.

Pagină realizată de
ROXANA P. MANOLESCU
și IONEL BEJENARU
Fotografie de
ELENA GHERA

Argumente

Întreprinderea de mașini-unelte din Arad este știută de localnici, și nu numai de ei, sub denumirea de „Strungul”. Cunoscută astfel pentru că ea produce strunguri de o structură foarte diversificată, strunguri care pot prelucra piese între 80—1400 mm, cu greutate de până la 40 t. Denumirea ei este veche (din 1948 când a luat ființă unitatea) dar noul stă la loc de frunte aici. Mă asigură de aceasta inimosul director tehnic Mircea Roman și mă convinge prin cifre la fața locului ing. Viorel Codreanu, tehnologul șef al întreprinderii. Numai prin invențiile și inovațiile gândite și aplicate în anul 1987, unitatea a beneficiat de un venit suplimentar de peste 7 milioane lei. Cum jumătate din producție este destinată exportului calitatea și competitivitatea pe piața mondială ale produselor nu admit nici un rabat: dovadă stă faptul că 90% din produse sunt realizate la nivel tehnic mondial ridicat, iar 4,6% peste nivelul tehnic mondial ridicat. Numai astfel mașinile pentru metalurgie, în special pentru fabricarea țevilor pentru foraj, ori mașinile cu comenzi numerice computerizate, adică numai prin calitate și superioritate tehnică au putut reduce importul atât pentru uzină, cât și pentru sectoarele economiei naționale. Și fiindcă veni vorba de reducerea importului, precizează directorul Roman, am înființat tot în anul acesta o secție de microproducție în care preparăm chit metalic pentru remanierea pieselor turnate, a dezorbi minerale, soluție de etanșare pentru eliminarea scurgerilor de ulei, precum și o rășină epoxidică numită DINOX prin care înlocuim complet

bronzul.

„Iată doar câteva din produsele pe care până acum un an le procuram, fiindu-ne foarte necesare, din import. Reusita noastră — și cind zic a noastră mă gândesc la ing. Emil Bozindan, la ing. Maria Ivanca, la subing. Moldovan Ioan și ing. încă stagiar Adrian Bot, de la secția carcase, la maistrul Sava Sărăndan de la sculărie, la muncitorul Ștefan Mihai de la secția montaj și la încă o mână de oameni care s-au zbatut zi de zi, au avut nopți nedormite până ce microproducția s-a întins în plină funcționare. Reusita noastră spuneam ne-a dat aripă, ne-a dat încredere în propriile forte”.

Între argumentele directorului sunt și rezultatele înregistrate pe linia economisirii materialelor deficitare. Bunăoară bronzul a fost înlocuit cu fontă antifricțiune, iar rețetele de bronz masiv, cu rețete din otel, doar placate cu bronz pe suprafețele active. O probează, de asemenea, cele 20 de produse noi oferite exportului printre care de un succes deosebit se bucură strungul cu comandă numerică S.P. 500, C.N.C. și strungul paralel S.N. 401 — 501, celele flexibile formate din 2 mașini și un robot computerizat și nu în ultimul rând robotul industrial pentru deservirea mașinilor-unelte, o probează implementarea în producție a celor 140 de tehnologii noi și mai ales cele 60 de zile devans, cu care unitatea și-a realizat integral sarcinile la export pe anul 1987. Performanță pe care în acest an colectivul întreprinderii de mașini-unelte din Arad face totul ca s-o depășească.

V. VARGA ■

În așteptarea electrocarului

„Aversa” este o întreprindere în care se face industrie de performanță. Până într-un timp, aceasta a fost singura întreprindere din țară unde se fabricau pompe. Însă de câțiva ani, de cind se fabrică pompe și la Botoșani și la Sreha, „Aversa” face în primul rând pompe speciale, așa-numitele pompe de proces, a căror esențială însușire este de a-și păstra caracteristicile pe parcursul funcționării lor în condiții deosebite de presiune și temperatură. Această întreprindere bucureșteană este antrenată în realizarea mai multor programe prioritare pentru economia națională. Între altele ea face pompe, de exemplu, pentru centralele nucleare-electrice.

Structura producției, de serie mică sau unicat, exprimă fără îndoială potențialul tehnic superior de care dispune „Aversa”, ca și capacitatea profesională deosebită a oamenilor ei. După cum ne spune secretarul comitetului de partid, Petre Gherbezan, aproximativ trei sferturi din producția întreprinderii se situează la nivelul mondial. Se înțelege, performanța aceasta trebuie consolidată. Este chiar ceea ce oamenii întreprinderii se străduiesc să facă, în condiții care impun rezolvarea unor probleme specifice acestei întreprinderi. Una ar fi problema spațiului și a depozitării, iar a doua privește transportul. Sunt și considerente obiective, fără îndoială, care explică dificultățile întâmpinate în rezolvarea acestor probleme. Întreprinderea a crescut, s-a dezvoltat, dar într-un spațiu destul de restrâns. Fără exagerare, aici contează fiecare metru pătrat. Pentru folosirea cât mai chibzuită a spațiului, construirea unor depozite pe verticală a fost și rămîne o soluție. Tot astfel, în cadrul etapelor a doua a acțiunii de modernizare, 3 din cele 17 depozite ale întreprinderii dispun de pe acum de sisteme mecanizate de încărcare-descărcare iar numărul depozitelor dotate cu astfel de sisteme va crește. Electrocarul nu va mai intra în depozit și nu va mai fi nevoie să i se asigure acolo un spațiu de manevră. Prin sisteme mecanizate pe șină i se poate aduce containerul afară. Evident, dacă electrocarul vine să-l ia pe el, cit privește faptul că el poate să întîrzie, asta e altă discuție.

În urmă cu un an, într-o discuție chiar pe această temă, a transportului inter-uzinal, notăm că „Aversa” dispune de 27 de moto-stivuitoare și de 84 de electrocare și electrostivuitoare. Și spuneam că imaginea acestor mijloace de transport grăbindu-se încoace și încolo, unde e nevoie de ele, harnice ca niște albine, ar părea un pic idilică dacă avem în vedere că unele trebuie iarăși reparate numai la o oră sau două după începerea programului. Situația, acum, nu-i alta, atîta doar că numărul acestor mijloace de transport, cum vom vedea, este mai mic.

Maistrul Andrei Vasile, răspunzător de reparațiile acestor vehicule mici, dar capabile să transporte greutăți destul de mari, ne spune că majoritatea electrocarurilor și electrostivuitoarelor au depășit termenul de amortizare iar celelalte se află în apropierea acestui termen. Același lucru ne spune și acum, răsfoind același „Caiet studențesc” în care se află răspunsuri pentru orice în-

trebare privind vîrsta și în general viața oricăruia dintre aceste vehicule. Acestea au cîștigat bătălii grele, nu încap în doială, însă de la o vreme ele par obosite în ciuda destoiniciei unor mecanici de întreținere ca Gheorghe Mușat, Cristian Iacob, Cornel Dinică, Mihai Ghiciciu, sau a unor electricieni la fel de pricepuți ca Emil Barbu sau Rică Petre. Lăsînd la o parte înfățișarea acestor vehicule, care le face să pară trecute prin ciur și prin dirmon, important este că ele, totuși, merg, că reușesc să se deplaseze acolo unde e nevoie de ele. Te miri, cum reușesc, și răspunsul nu-l poți găsi, într-adevăr, decît în destoinicia unor oameni care se pricep să repare chiar și ceea ce altora li s-ar părea imposibil de reparat.

Maistrul Andrei Vasile are să ne spună, însă, o noutate: în ultimul an, 22 de electrocare și electrostivuitoare au fost casate. Și socoteala e simplă: în loc de 84, cite avea în urmă cu un an, întreprinderea are acum 62. Pe de altă parte, nu e mai puțin adevărat că din vehiculele casate s-au putut recupera o seamă de piese de schimb care au fost și continuă să fie atât de necesare. De mai mulți ani, adaugă maistrul, caselele de direcție n-au mai putut fi procurate de la baza de aprovizionare aflată la Pitești și asta înseamnă că, în loc să aibă jocul volanului de pină la 15 grade, cit este admis, vehiculele întreprinderii circulă avînd un joc al volanului chiar și de 40—50 de grade, făcînd necesare mișcări în plus, obositoare, și punînd în discuție, deopotrivă, siguranța circulației. Din diverse motive, între care și acela că numărul vehiculelor este mai mic, nu trebuie să ne mirăm dacă un electrocar este pus să ducă, uneori, 4 tone în loc de 2, dar cum din lipsa cilindrilor de frînă și a garniturilor pentru pompa centrală unele electrocare au frîna pe o singură roată, în loc s-o aibă pe minimum două roți, se înțelege că supraîncălzirea unui asemenea vehicul comportă riscuri. Cît privește acidul sulfuric necesar pentru bateriile electrice ale acestor vehicule, să notăm că de această problemă se ocupă la „Aversa”, în cadrul serviciului aprovizionare, Cristina Niculescu și Doina Roșu. Pentru acest an, spun ele, cota este de 6 tone. Problema este însă că nici pînă acum întreprinderea nu a ajuns să știe furnizorul cărui trebuie să i se adreseze, cu toate că de la centrală ar fi fost de așteptat să parvină astfel de lămuriri încă din luna ianuarie.

Peste toate, așa cum arătăm, o mîndă de oameni conștiințioși fac tot ce se poate ca electrocarele să nu întîrzie acolo unde sînt așteptate. Și uneori reușesc, alteori nu. Dar se străduiesc, fără îndoială, ca numărul vehiculelor care adorm pe drum să fie cit mai mic. Doar fiecare dintre acești oameni cunoaște importanța transportului intern dintr-o întreprindere, modul în care, între altele, el poate influența productivitatea muncii, iar „Aversa” a avut planificată în '87 o creștere a productivității cu 11 la sută față de '86 și are în acest an sarcina de a crește productivitatea, față de anul trecut, cu 9 la sută.

D CONSTANTINESCU ■

CĂLĂRAȘI

Secretarul cu probleme organizatorice de la Comitetul Județean de Partid îi convocase pe toți maistrii de la Uzina cocschimică a Combinatului Siderurgic din Călărași. Se discutau probleme ale rolului, ale statutului acestei categorii de oameni pentru bunul mers al producției.

— Bateria de cocsificare are o multime de chichițe. Dacă nu le stăpînești, ca meseriaș, ca maistrul, n-ai ce să cauți aici, spune Nicolae Georgiu.

L-am ascultat minute în șir. În pauză am făcut cunoștință. Ne-am dat întîlnire în oraș.

— La baterie-i de lucru, nu glumă. Iar dacă ne-apucăm de povestit și se ivește o treabă, mie nu-mi convine să las sarcinile în seama altora. N-am liniște dacă știu că-i de lucru. Că așa s-a întîmplat zilele trecute. Se blocase o ușă la una din camerele de cocsificare. Nu se mai putea scoate din dispozitivul de manevrare. Chestie destul de gravă. M-au căutat imediat. Sigur că am pus în funcțiune mașina de rezervă, am închis camera, fluxul de producție a continuat nestingherit. Dar de „rezervă” nu trebuie să te atingi decît în situații deosebite. Pînă la ora zece noaptea ne-am chinuit. Afară, multe linii sub zero grade. Lîngă masivul ceramic, ca lîngă un cuprot incins. N-am plecat acasă decît atunci cînd am văzut ușa așezată în ștand.

La ora stabilită, Nicolae Georgiu, maistrul principal mecanic la bateria de cocsificare nr. 1 de la C.S.C., a coborît din autoturismul proprietate personală.

— N-am îndrăznit să vin pe jos. M-aș fi murdărit din cap pînă-n picioare. Eu stau lîngă supermarketul „Big” din cartierul Mircea Vodă. De ce nu s-or fi gîndind cei care răspund de curățenia orașului să rezolve mai rapid chestia cu străzile, cu aleile. N-ar strica un pic mai mult spirit gospodăresc, să știți.

— Bine, meștere, dar se construiește peste tot. Iată, numai în ultimii 20 de ani s-au dat în folosință peste 11500 de apartamente, circa 100000 mp spații comerciale, 4 școli generale, 4 localuri pentru licee industriale... E mai greu de menținut curățenia.

— Pentru nepricepuți o fi. Dar pentru niște oameni puși pe treabă, asta-i floare la ureche.

Orgoliul bine întemeiat

Dacă cineva i-ar scoate la muncă pe toți „plimbăreții” ce fac umbră pămîntului degeaba, dacă ar folosi și zecile de căruțe particulare, ca să nu mai vorbesc de autobasculante, autocamioane, tractoare cu remorci existente la întreprinderi, în citeva zile n-ar avea ce să facă. Aha, pe urmă ar trebui să întîrească! Așa-i. Dar cu stăruință, cu legea în mînă, s-ar rezolva. Ce, parcă Hunedoara anilor cincizeci sau Galațiul anilor șaiszeci n-au fost la fel?

— Apropos, meștere, înainte de Călărași, unde ați mai lucrat?

— Tot în siderurgie. Din 1948 pînă-n 1951 am făcut școala profesională a fabricii Laromet din București. N-am rămas în Capitală. M-am reintors în Brăila copilăriei mele. Zece ani am lucrat acolo. Pînă cînd am fost propus pentru școala de maistri de la Galați. Unde m-am și stabilit o vreme. Mai întîi la Întreprinderea de Construcții și Montaje Siderurgice, iar, apoi, la Combinat. Pînă-n 1984. Cînd fostul director al Combinatului Siderurgic Călărași, m-a chemat aici. Cu avizul ministrului am venit.

Dar a ieșit o lucrare, clasa întîi. Eu le-am „păscut” pe toate cele 8 baterii de la Galați. Le cunosc bine și pe cele de la Hunedoara. Acum, nu că lucrez aici, dar mi se pare cea mai reușită.

— De ce? Are un grad de nouitate, de modernizare mai mare?

— Nicî pe departe! Aicea-i vorba de oameni. Bateria de la Călărași a fost luată în primire de niște meseriași puși pe treabă. Formați la școala Galațiului, bineînțeles, dar, parcă, mai ambițioși decît dascălii lor.

— Între „dascăli” vă socotiți și dumneavoastră?

— Să zicem că da. Numai că mie nu mi-au plăcut, n-am putut face casă bună cu puturoșii, cu mincișoii.

— I-ați înlăturat?

— Au plecat singuri. Meșterul meu, Ghiță, de la întreprinderea Laromet, m-a învățat să fiu exigent cu mine însumi. Adică, să nu fac lucru de min-tuală. Pe măsură dacă puneam mîna, să stringem gunoii, trebuia să rămînă locul curat ca-n casă. Ca să nu mai vorbesc de operațiunile pe care urma să le executăm ca ucenici. „Nu-i îngădui, ne zicea meșterul, să facem un lucru de două ori. Prostia, ca și fudulia, se plătesc!” Iar cînd era vorba să ne bage mîna în buzunar, pentru anumi-te abateri, nu se dădea îndărăt niciodată. Adică, de ce cînd știți, cînd poți, cînd ți se pretinde să execuți o treabă, oricît ar părea ea de neînsemnată, să n-o faci cum se cuvine? Aici e chestie de educație pentru muncă, în cultul muncii, cum sună lozincile de astăzi. Eu i-aș zice, de bun simț, de respect pentru pro-

pria ta meserie. M-ați întrebat de ce am venit cu mașina, cînd o plimbare pe jos face poiftă de mincare, menține sănătatea organismului. Știți de ce? Din două motive: primul, cînd venind la această întîlnire, cunoscîndu-vă, prețuindu-vă munca dumneavoastră, care, la rîndu-vă, o apreciați atît de mult pe a mea, m-am gîndit că nu se cuvenea să mă vedeți cu încălțările înnoirite; al doilea, e vorba de ambiția de a vă arăta că un maistrul de la siderurgie se respectă și în alt mod, are mașină mică. Adică, vreau să zic, cîștigă bine, își poate permite să-și cumpere autoturism. Că și asta a fost una dintre ambițiile mele cînd am plecat de-acasă, de lîngă cele 6 surori ale mele: în genunchi de m-aș tîri, numai să învăț o meserie, să cîștig bine. Și nu oricare. Iată, mi-am văzut visul împlinit.

— Aud că bateria nr. 1 nu numai că își face planul în mod ritmic, dar cocsul scos din cupotoarele ei realizează cu cel mai bun din lume.

— Așa-i. Dar și aici, tot de la oameni a pornit. În primul rînd, de la conducere, de la inginerul Silviu Pasăre, șeful bateriei, de la colaboratorii direcției. Însă și de la directorul uzinei cocschimice, inginerul Viorel Căpășescu. Oamenii aceștia-s ca argintul viu. Să vă dau citeva exemple. După ce s-au elaborat primele șarje de cocs, în 1986, ne-am dat seama că nu exista rampă de încărcare, pentru livrare. Inginerul Căpășescu a găsit soluția. A dispus montarea sistemului de ciuruire la rampa nr. 2, am încărcat cocsul cu Wola și l-am putut expedia. Tăra avea mare nevoie de astfel de materie primă. Tot acestui om, al cărui cap este plin de idei — între altele e un pasionat radioamator, care și-a construit singur aparatul de emisie-recepție, numărîndu-se printre cei mai activi din zonă —, i s-a năzărit să îmbunătățim granulația. N-a apelat nici la uzina de reparații din combinat, nici la alții. Ne-a solicitat pe noi. Instalația de ciuruire realizată la Călărași poate fi brevetată. Ce-i mai important, însă, cu ea se scoate un cocs cu granulație de circa 80 de milimetri, care-i căutat de turnătorii ca pîta caldă. S-a renunțat la import. E o treabă nemaipomenită! Sau cu plimbarea cocsului pînă la banda 54. Printr-un proiect ingenios, ieftin, sortarea sa face la banda 10. Adică, nu se mai plimbă materialul fără rost pe sute de metri, se economisesc utilaje, energie, materiale.

— Și în ședința aceea a maistrilor, cînd v-am cunoscut, ca și la întîlnirea de astăzi v-ați supărat pe gospodarii orașului.

— Nici acum nu mi-a trecut. Combinatul are nevoie, acum, de citeva mii de oameni pentru fluxul siderurgic integrat. Astora le trebuie case, pentru ei, pentru familiile lor. De unde? Că ritmul de lucru, de predări, îl știți: cam 1000 de apartamente pe an. Dacă nu se pune piciorul în prag, Călărașiul nu-și va putea rezolva rapid problema locuințelor. Planul este bun, desigur, de circa 4000 de apartamente într-un an. Pe cîncinal, 20000. Dar cine, cu ce să le construiască, dacă puterea locală nu-i decît pentru o mie de apartamente pe an? Sau evacuarea zgurii. Acum, cea de la oțelăria electrică se duce cu autobasculantele, la 10 km de combinat. Asta nu-i economie! Cînd o să pornească oțelăria cu convertizoare, ce se va întîmpla cu volumul acela de zgură? Iar construcția căii ferate uzinale, ca melcul... Or, ca să mă opresc la un ultim exemplu, neputința bazei de aprovizionare tehnico-materială. Noi, la combinat, folosim foarte multe ciocane. De diverse greutăți. În bază, de luni de zile, nici un tip. Păi, strămoșii noștri au inventat mai întîi ciocanul, și-apoi coasa... Iar noi, la sfîrșit de secol și de mileniu, să n-avem ciocane! Mi se par lucruri nefirești, unele din ele inexplicabile. Partidul, statul nostru au nevoie astăzi, aici, la Călărași, ca pretutindeni în țară, dar, mai ales, aici, de oameni de acțiune. Cine se înscrie în categoria aceasta, să rămînă. Cine nu, să cedeze locul altora. Că nu-i timp de așteptare. Nu-i cazul să încetinim ritmul. Revoluția-i în plină desfășurare.

AUREL DAVID ■

pe vetre cu foc continuu

HUNEDOARA

Hunedorean fiind, deși nu m-am născut în Hunedoara, am citit aproape tot ce s-a scris despre acest oraș, despre oamenii săi. Și s-a scris mult, foarte mult. Romane, piese de teatru, filme, cărți de reportaje... Personajul principal a fost, cu predilecție, siderurgistul Hunedoarei, Arareori, în umbra acestuia, a apărut și constructorul Hunedoarei. Puțin știu că Hunedoara, așa cum arată ea astăzi, așa cum a început să se contureze cam de prin anii 1950—1952, nu este numai „opera” oțelurilor, furnalștilor sau a laminoriștilor marelui combinat siderurgic, a celor de la C.S.H., cum este numită pe scurt marea cetate a focului, ci, în egală măsură, dar absolut în egală măsură, și a celor de la I.C.S.H., inițiale care au însemnat până acum cîteva ani, întreprinderea de construcții siderurgice din Hunedoara. Se subînțelege, din însăși denumirea întreprinderii, că I.C.S.H.-ul a ridicat furnalele, oțelăriile, aglomerațiile, cocseria și laminarele noi din Hunedoara, dar ceea ce trebuie să adaug imediat este faptul că tot ei au ridicat din temelii noile cartiere ale orașului. Dar, cum spuneam, dacă despre oțelarii și furnalștii, cocserii și laminoriștii Hunedoarei s-a scris mult, foarte mult, despre ceilalți eroi ai orașului, despre constructorii Hunedoarei, despre I.C.S.H., s-a scris puțin, foarte puțin. Eu însumi fac parte dintre acei reporteri care, sosiți la Hunedoara, au dat năvală pe platformele marelui combinat, atras de fascinația focului și de spectacolul muncii, de eroismul, la propriu și la figurat, cu care siderurgistii Hunedoarei băteau și bat încă toate recordurile în materie de siderurgie. Deși, în ceea ce mă privește, știam, ca oricare alt hunedorean, că o bună parte din glorie aparține și celor ce-au construit uriașele oțelării, uriașele furnale, uriașele laminare, adică oamenilor de la I.C.S.H.

După părerea inginerului Alexandru Ciorogaru, directorul I.A.C.R.S.H.-ului, un reportaj despre „oamenii noștri” și despre întreprinderea noastră n-ar fi însă un lucru tocmai ușor de înfăptuit. În sprijinul afirmației sale, care ar fi trebuit, ca să zicem așa, să ne taie elanul, a sărit și Ioan Scurtu, secretarul comitetului de partid pe întreprindere. Mai exact spus, a scos dintr-un dosar un teanc de hirtii, scrise de mină. „Am aici, a zis, adunate pe ani, pe luni și chiar pe zile, toate construcțiile civi-

le și industriale pe care noi, cei de la vechiul I.C.S.H., le-am ridicat în Hunedoara, și pe cele pe care, de cîteva ani încoace, de cînd ne numim I.A.C.R.S.H., le-am ridicat în mai toate noile cetăți siderurgice ale țării. Sînt, după cum vedeți, vreo 20 de pagini, scrise mărunt, de mina mea și cred că dacă le-ați transcrie ați umple cel puțin două pagini de revistă”. „Vedeți, a adăugat inginerul Alexandru Ciorogaru, pătăria asta, numită I.C.S.H. sau I.A.C.R.S.H., este foarte mare, foarte complexă. Am construit un mare combinat siderurgic, cel de-aici, din Hunedoara, am construit apoi un oraș, ne-am extins, de cîți-

timp și-a schimbat profesiunea, dar nu și locul de muncă, adică șantierul. Sub ochii săi s-au ridicat stadionul, spitalul, alte cîteva zeci de blocuri de locuințe, plus o sumedenie de bulevarde și străzi, inclusiv magistralele care înconjoară orașul.

Cel mai tânăr, Ladislau Stoița, de numai 40 de ani, de felul său din comuna Silivaș, din apropierea Hunedoarei, tehnician constructor. Face parte, cum spune, din etapa a doua a I.C.S.H.-ului. Prima mare lucrare la care a participat a fost reparația capitală a bateriilor de cocs. Au urmat Aiud, Bara Mare, Călan, iar acum furnalul numărul 4, care se ridică

plus alte cîteva mari obiective de la Combinatul siderurgic din Călnărași, sau de la întreprinderea mecanică din Aiud. Cum s-ar spune, o carte de muncă impresionantă pentru un fost lăcătuș de mecanică fină devenit, acum 20 de ani, fierar betonist.

Doi prieteni, maistrul Stelian Negrescu și Ioan Toth, și aceeași meserie, de zidari șamoteuri. În total, în I.C.S.H. sînt patru echipe de zidari șamoteuri. A lor, zice-se, cea condusă de Stelian Negrescu, e cea mai bună. S-a constituit acum 10—15 ani, odată cu lucrările de modernizare de la furnalul numărul 9. Au urmat zidurile în șamotă la bateriile

de față, conduc o brigadă de instalații electrice.

Cam tot atunci venea, dar din județul Cluj, ca lăcătuș, Arpad Kallos. „M-aș fi putut duce, își amintește, la Sibiu, dar am venit aici, la Hunedoara, la I.C.S.H. Auzisem că au mare nevoie de oameni tineri, calificați și necalificați. Și, într-adevăr, era multă nevoie de brate de muncă. Erau alți de multe de făcut, mi-am zis eu pe atunci, o să îmbătrînim și tot nu o să apucăm să le facem pe toate. De îmbătrînit, am mai îmbătrînit, dar uite că le-am cam făcut pe toate, plus altele pe deasupra, adică am mai plecat și în alte orașe să construim și acolo fabrici”.

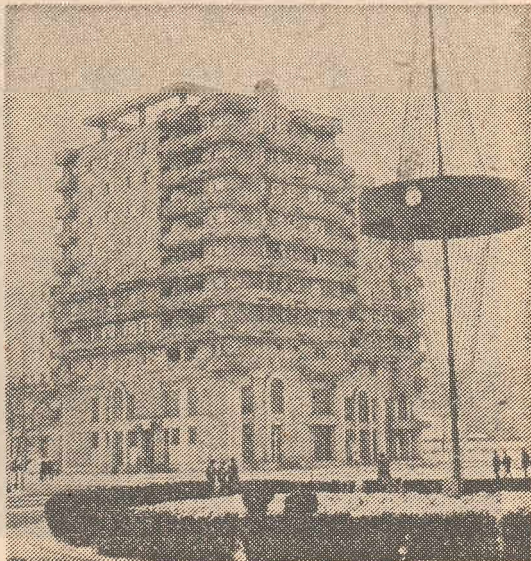
Interesantă este, ca să zicem așa, și evoluția lui Ioan Muriu, sosit în Hunedoara în anul 1950. Avea, pe-atunci, doar 19 ani și voia să se califice. S-a calificat ca lăcătuș montator și este, desigur, unul din primii muncitori ai I.C.S.H.-ului care tocmai se înființa. A muncit, împreună cu formația sa, la aproape toate construcțiile industriale ridicate de întreprindere în Hunedoara sau în țară. „Mai am, zice, cîteva ani de tras, și, gata, la pensie, dar tare aș lua-o de la capăt. A fost, nu zic nu, o viață nu tocmai ușoară erau multe de făcut, zi și noapte trebuia să fii mereu la datorie, să faci mereu dovada, zi de zi, prin muncă, nu prin vorbe, că ții la „familia” I.C.S.H.-ului, dar, dacă aș putea, aș lua-o iar de la capăt, fără să stau o clipă pe gînduri. Ce mai, mi-a plăcut foarte mult viața pe care mi-am trăit-o aici, la I.C.S.H.”.

Mai tânăr cu aproape 10 ani, Cornel Prodea sosea în Hunedoara în 1958, ca absolvent al unei școli tehnice medii din Sibiu. „Cu diploma de electronist, specialist în electroaparataj, în buzunar, eram cîneva în perioada aceea, își aduce el aminte. Aveam să-mi dau repede seama că, pus să descifrez problemele de electrotehnică de la laminarele din Peștiș, trebuia să încep să învăț din nou meseria. Am învățat-o. Una din ultimele mari realizări, instalația de turnare specială a oțelului în vid de la Oțelăria electrică II”.

Au mai participat la această așa-zisă masă rotundă, organizată, cum am mai spus, în mare viteză, maistrul principal Petre Sirbu, Emil Livezeanu, șef de echipă, șeful de echipă, Vasile Pavel Faur — șeful de formație Ion Arlean, Arpad Kallos, lăcătuș, fiecare oferindu-ne alte și alte amănunte despre anii de începuturi ai I.C.S.H.-ului, despre devenirea lor ca oameni, despre zeci și zeci de alte și alte obiective la a căror temelie și-au pus, în mod simbolic, semnătura.

VICTOR NIȚĂ

Fiecare dintre ei, un meșter Manole

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

va ani, în toată țara, lucrările sînt foarte mari și grele și delicate, în același timp, tehnologiile au evoluat, se cere mare finețe, se cere vocație de constructor la cel mai înalt nivel, dar, totodată, am construit, dacă se poate folosi acest termen, și oameni.

Ceea ce a urmat a fost, la propunerea celor doi interlocutori de pînă acum, un fel de masă rotundă organizată în mare viteză la care au participat aproape 20 de muncitori, tehnicieni și maștri, șefi de echipă și de formație, oameni a căror viață se confundă, de peste 30—35 de ani, cu însăși viața întreprinderii lor.

Cel mai în vîrstă dintre ei, Anton Constantinidis, bucareștean de felul său, dar venit aici, la Hunedoara, în 1952, cu un an înaintea înființării I.C.S.H.-ului, tocmai de la Reșița, ca tehnician în transporturi de șantier. Peste numai cîteva luni va feși la pensie, ca maistrul principal în construcții, ceea ce înseamnă că între

în vechea incintă a combinatului, ceva mai sus de locul primelor patru furnale ale vechii Hunedoarei.

Din Mehedintzi, de felul său, dintr-un sat cu nume de rezonanță în constelația vinurilor românești, din Corcova, Dumitru Gologan a sosit în Hunedoara în 1953, după ce a lucrat o vreme în București într-o serie de întreprinderi de mecanică fină. Despre ce fel de mecanică fină putea fi vorba pe atunci, în 1953, nu prea știm, dar știm că venit la I.C.S.H., cîșemat de tatăl său, care lucra la Teliuc, ca miner, și de frații săi, care lucrau la C.S.H., adică în combinat, s-a calificat în meseria de fierar betonist. De peste 20 de ani este șef de echipă și sub miinile sale s-au născut cocseria și anexele, fabrica de dolomită, cea veche, de lângă Castelul Huniazilor, furnalele 5—6, apoi furnalele de lângă Blooming, noua fabrică de dolomită, cea de la Zlaști, o suburbie a Hunedoarei, laminorul de 1300,

cocseriei, apoi alte furnale, aici, la Hunedoara, sau în alte locuri. Munca grea și pretențioasă, încordată, pentru că nu e ușor lucru să zidești vatra unui furnal în care fonda cloteste la peste 1000 de grade. O fisură, oricît de mică, sau o denivelare, oricît de ușoară, și totul s-a dus pe apa simbetii. Dacă, în materie de construcții, apa este cel mai necrutător controlor de calitate, în materie de vetre industriale, cu zidiri în șamotă, focul și metalul topit sînt de zece ori mai exigente.

„Fără nici o meserie în buzunar, dar tânăr și dornic de muncă, veneam, zice Gheorghe Chirică, aici la Hunedoara, prin 1958, tocmai din Mizil, de lângă București, sau Ploiești, cum vreți să-i spuneți. De ce am venit tocmai la Hunedoara? Nu știu, dar așa era moda pe-atunci: vrei să-ți faci o meserie, vrei să faci ceva în viață, atunci du-te la Hunedoara! Și chiar așa a și fost. M-am făcut sudor și în clipă

bătăie mai lungă, așa cum este și cea dedicată tablei pentru confecționarea conservelor sau a capsulelor de tot felul. O tablă banală, veți spune din nou, o tablă oarecare, dar lucrurile nu stau chiar așa. Este vorba de o tablă specială cu calități deosebite, o tablă pe care o importăm și plătim sume deloc neglijabile. Au fost concepute în acest sens două instalații pentru tablă și benzi aluminizate, sau acoperite cu aliaje de aluminiu-zinc. „Sînt, ne asigură, interlo-

mai toate cercetările noastre au la bază existența microlaminorului conceput și proiectat aici, de către specialiștii noștri”. Este vorba, adăugăm noi, de un microlaminor cu o singură cajă, cu instalațiile auxiliare pentru decaparea benzilor, tratament termic și fișiere. Ar fi, ca să zicem așa, un microlaminor ca oricare altul, cu o producție limitată, numai că acesta are capacitatea de a lamina cele mai înguste benzi din țară, pînă la 10 milimetri și cu

va tripla chiar, microproducția noastră de aproximativ 37 milioane de lei pe an... Volumul microproducției este, subliniem noi, important, fără doar și poate, dar nu valoarea sa este determinantă, ci reducerea unui import dificil, cu zeci și chiar sute de produse în cantități nu prea mari, foarte greu de obținut pe piața externă. Munca și ideile unor ingineri ca Petre Oane, Dumitru Melcescu, Nicu Todorescu și Angela Ivan, sau ale unor chimiste ca Mădălina

tehnică în acțiune, să urmărești cum se evaporă un metal, cum se transformă în ioni care, dirijați electromagnetic, vor acoperi, într-o rețea savantă și bine delimitată, suprafața unui metal. Este reconfortant, firește, să faci ceea ce n-a mai făcut nimeni în țara asta, să faci o aluminizare, o cuprare sau o cadmiere în vid! În ceea ce privește această cercetare de vîrf colaborăm cu colegii noștri de la Facultatea de mecanică din Galați. Noi punem un preț la fel de mare pe oricare cercetare, fie că ea va finaliza o acoperire metalică necesară unor materiale folosite, să zicem, în centralele nucleare, fie acoperirea unor materiale folosite pentru confecționarea banalelor, dar atît de necesarelor capsule de la sticlele cu apă minerală, bere, sucuri, sau alte și alte sticle. A cerceta înseamnă, după părerea încetățenită în institutul nostru, a oferi o soluție tehnică intens solicitată de fluxurile tehnologice ale diverselor domenii de activitate din economia noastră”. Acestea fiind zise, transcriind această veritabilă profesie de credință a cercetătorilor metalurgi din Galați, rostită de inginerul Iuliu Ovesa nu ne mai rămîne decît să punem punct acestui reportaj dedicat unor oameni a căror gîndire tehnică o vom regăsi în curînd în obiectele care ne înconjoară în viața noastră de toate zilele.

N. VICTOR

GALAȚI

O trecere în revistă a tuturor articolelor realizate la Institutul de cercetări și proiectări pentru fabricația produselor plate și acoperiri metalice din Galați, mai pe scurt I.C.P.P.A.M., ne-ar obliga să cheltuim un spațiu tipografic imens. În consecință, ne-am oprit asupra celor mai recente cercetări, iar dintre acestea cu precădere asupra celor ce au un pronunțat impact ru numai cu solicitările în sine ale metalurgiei, ci și cu viața noastră de toate zilele. Nu mică ne-a fost surpriza să aflăm și să notăm că pentru întreprinderea „Ciocanul” din Nădrag, de exemplu, este în curs de execuție o instalație pentru bandă de oțel, plumbuit. Ei bine, veți spune, asta nu e decît o bandă de oțel plumbuit. Vă veți schimba, credem, părerea cînd veți afla că din această banală bandă plumbuită, pentru prima dată obținută la noi în țară, se vor fabrica rezervoarele de benzină pentru autoturismele Dacia, Olcit și ARO. Mai mult decît atît, prin instalația respectivă se va înnoi și moderniza întregul flux tehnologic de la „Ciocanul”, o întreprindere prea puțin dotată cu tehnica de ultimă oră. O cercetare, deci, cu o

cutorul nostru, două cerințe aflate de multă vreme în discuție și care vor fi rezolvate în curînd. Din punctul nostru de vedere, a adăugat dînsul, cercetarea este încheiată. Alte realizări de ultimă oră: benzi pentru industria electrotehnică, benzi de fier fără remanentă magnetică, benzi de oțeluri aliate pentru reincărcarea cu sudură a cilindrilor de laminare, sau benzi pentru carțelele mașinilor de tricotat și benzi electrozincate pentru tuburile cinescopice ale televizoarelor. „După cum se vede, folosim, avea să precizeze inginerul Iuliu Ovesa, foarte des cuvîntul benzi. E și normal, pentru că

o grosime cuprinsă între 0,15 și 2,5 milimetri, ceea ce înseamnă grosimea unei lame de ras. Datorită acestor performanțe atinse pentru prima oară la noi, produsele sale, din care am enumerat pînă acum cîteva, sînt intens solicitate de o sumedenie de întreprinderi din țară. „Am pus pe picioare acest microlaminor, ne spune inginerul Ovesa, cu scopul de-a valorifica o serie de materiale rezultate din producția mare a laminarelor gălățene. Dar atît de eficient și de necesar, în același timp, s-a dovedit acest microlaminor, încît am trecut la proiectarea unui nou, cu două caje, fapt ce va dubla, dacă nu

Giuglea și Lidia Bence — autori ai unor soluții, proiecte și instalații, inclusiv tehnologii solicitate cu stringență de zeci și zeci de întreprinderi din țară, de zeci și zeci de domenii ale activității economice, și, în același timp, posesori a zeci de brevete de invenție — munca și ideile lor, sînt tot atît de extraordinare, deși par insignifiante, ca și cercetarea de vîrf a unui colectiv condus de inginerul Sandu Cornel. Este vorba, în esență, de o preocupare de ultimă oră privind acoperirile metalice în vid a materialelor de tip continuu, adică benzi, sîrme etc. „Da, este reconfortant să vezi gîndirea

Semănatul: grabnic și cu mare grijă!

Mai întâi să consemnăm o notă cu aspect general, caracteristică desfășurării campaniei agricole de primăvară pe ogoarele unităților din județul Călărași. Imediat ce vremea a devenit prielnică, semănatul a fost reluat sub semnul unei ample mobilizări. În spiritul indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu se fac toate eforturile pentru grabnica finalizare a acestei lucrări, pentru folosirea fiecărei ore bune de lucru, pentru a respecta perioada optimă a semănatului fără ca, în acest caz, graba să stăpânească. Dimpotrivă: calitatea lucrărilor este cuvântul de ordine pretutindeni. În timp sunt concentrate acum numeroase forțe umane și mecanice, fapt ce remitează grija maximă ce se acordă însămințării prin intensificarea eforturilor în vederea obținerii unor producții cât mai mari. Măsurile întreprinse pentru pregătirea temeinică a campaniei denotă o eficiență activitate desfășurată de comitetele populare și organizațiile de partid de la sate pentru mobilizarea exemplară a mecanizatorilor și specialiștilor, care au datorită, în aceste zile fierbinți de campanie, să nu precupească nici un efort și să acționeze cu înaltă răspundere.

În centrul atenției trebuie să se afle, în continuare, preocuparea pentru creșterea la maximum a ritmului de lucru. Pentru îndeplinirea acestor obiective, cum spuneam, s-au luat toate măsurile tehnice și organizatorice, din rindul cărora se cuvine subliniat faptul că întregul necesar de sămânță a fost asigurat, iar semănătorile se află în brazdă zi-lumină. Iată câteva secvențe surprinse, zilele acestea, în trei unități din CUASC Cuza-Vodă.

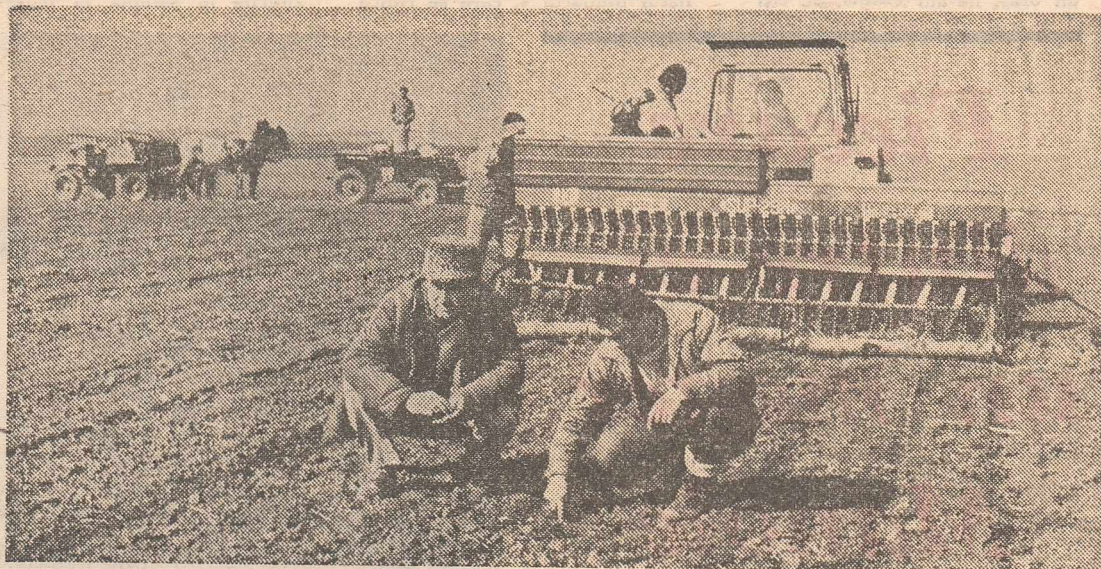
Se reținem pentru început câteva impresii de la IAS Mircea Vodă, unitate care a primit recent înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare. Aici, în fosta baltă Iezeru, semănatul s-a început mai târziu, dar oamenii n-au căutat scuze și justificări, ci soluții menite să ducă la recuperarea restanțelor. Soluțiile, spune directorul unității, inginerul Gheorghe Costea, nu ni le-au dat alții, ci șefii de fermă, specialiștii noș-

tri, care s-au grăbit să treacă la pregătirea patului germinativ, lucrare făcută nu numai cu grijă, ci și diferențiat de la o solă la alta, luându-se în seamă condițiile din această primăvară. Apelând la experiența acumulată până acum, pe terenurile cultivate cu păloase s-a executat discuirea și erbicidarea, specialiștii fiind cu ochii pe ceas și pe agregatele complexe care au intrat în brazdă dis-de-dimineață, lucrând până către miezul nopții, la lumina farurilor. Sămînța de floarea soarelui și fasolea a fost aleasă la masă, în vreme ce semănătorile au avut, și au, zi de zi, un front larg de lucru. Cu toate acestea di-

semănători se află în brazdă. Semănatul florei-soarelui pe o suprafață de 400 hectare e pe sfârșite, însă, șefii de fermă Elena Marta Bogatu și Sergiu Dragomir n-au stare, după expresia maistrului mecanic Lazăr Pompiliu, secretarul comitetului de partid, care s-a mutat cu casa și masa aici în Bălta, pregătind să intervină la nevoie. Până acum n-a fost cazul, deoarece șeful sectorului de mecanizare, inginerul Paul Alecu, și merceologul Grigore Jecu s-au îngrijit de semănători și de tractoare, cînd ele au fost în atelier și aveau nevoie de piese de schimb. După floarea soarelui, urmează porumbul și

La Cooperativa din Grădiștea, unde am făcut următorul popas, prima veste pe care o aflăm e că ferma inginerului Vasile Ciobanu a încheiat semănatul ovăzului. Alte semănători trag ultimele brazde la semănatul florei-soarelui, ne spune Gheorghe Dragoman, inginerul șef al cooperativei. În timp e prezent și președintele biroului executiv al consiliului popular, Florian Iancu. Către prinz sosește și Anghel Mușat, președintele cooperativei. Nu venea din sat, ci de la solă de lingă vie, de la Casa albă, cum îi spun lo-

pregătit și afinat. Toate lucrările se execută sub semnul urgenței, cu grijă și maximă atenție. Semănatul porumbului acum în... floare. La pregătirea terenului se lucrează în schimburi prelungite, iar acest lucru îl știe și poștășul Constantin Cristea, care de 20 de ani poartă veștile pe drumurile lungi ale satului Cunești, în apropiere cărui se lucrează intens și e viteză sporită la semănatul porumbului. La semănatul ovăzului s-au folosit tractoare L-445 mașini care economisesc 3 litri de motorină la fiecare hectar. Cu motorina economisită s-au pregătit cîteva zeci de hectare pentru semănat, spune președintele cooperativei, care pleacă grăbit către magazia de semințe „să nu încurce cei de acolo sacii și etichetele”. Pleacă și noi la cooperativa din satul Rasa...

rectorul nu și-a găsit, într-o zi de duminică, nici măcar o oră de răgaz pentru a-l însoți pe fiul său la olimpiada de matematică. A rămas în cîmp, în preajma semănătorilor. Obicei pe care l-a deprins de pe vremea cînd era șef de fermă și lucra cu Alexandru Dima, de la care a învățat, mărturisește, cum se obțin peste 8700 kg orz la hectar, cu precizarea că bătrînul Dima e șef de fermă din 1983, iar înainte a fost muncitor. De la el și de la inginerul șef al IAS, Vasile Bogatu, aflăm că pe 250 hectare, cultivate cu în pentru sămînță, furaie și sfeclă de zahăr, semănatul a fost încheiat încă de la sfîrșitul săptămîinii trecute. Șase

soia. 36 de semănători sînt pregătite să cîntece cîteva mii de hectare, minuite de oameni întreprinzători, despre neodihna lor „vorbesc” cearcănele din jurul ochilor și directorul unității, care nu are ce le reproșa.

Înainte de a pleca să reținem o inițiativă judicioasă, care explică ritmul alert pe care IAS Mircea-Vodă îl înregistrează la semănat: alimentarea tractoarelor cu motorină se face în tabăra din cîmp. Avantaje: nu se mai irstește timp, iar frontul de lucru creat pentru semănători este, de la o zi la alta, de 700 de hectare. Teren afinat, tocmai bun pentru a primi mirabila sămînță.

calnicii, unde, aflăm, zece agregate complexe lucrau la pregătirea terenului. Începînd de mîine, spune președintele „le vom aduce mecanizatorilor hrană caldă. Le-am adus și paturi să aibă unde dormi”. Auzind de paturi, Ștefan Nistor, abia coborît de pe tractor, e tentat să creadă mai degrabă că Anghel Mușat glumește, pentru că el ar fi primul care n-ar avea somn și nu l-ar lăsa nici pe ceilalți să închidă un ochi, amintindu-le întru că timpul nu așteaptă, iar semănatul trebuie încheiat în cîteva zile. La Grădiștea s-a semănat, în acest an, ovăz superelit și sfeclă de zahăr drajată. Încă un motiv în plus ca terenul să fie bine

„unde se simte din plin „pulsul” campaniei. Discurile și combinatoarele au împins cîmpul. Terenul e mărunțit și nivelat ca în solarul din curtea lui Stan Marin, zis Zugravu, unul dintre gospodarii comunei Grădiștea, gospodar despre care primarul Florian Iancu spune „c-a predat în fiecare an roșii ardei și vinete cit alți cinci sătenii la un loc”. La întrebare noastră cum decurge pregătirea terenului, președintele cooperativei din Rasa, Mihai Ioniță, nu ezită să răspundă. „Am pregătit — ne explică acesta — 200 de hectare în avans. După trei zile de la declanșarea campaniei am izbutit să semănăm tot ce s-a pregătit cu o zi în urmă. Ne grăbim să nu pierdem apa din sol. Mazărea pentru boabe, sfecla furajeră și sfecla de zahăr le-am terminat la începutul acestei săptămîni”. Luînd în calcul ritmul bun de lucru de pînă acum sîntem tentați să-l credem pe președinte cînd spune că „azi, mîine încheiem semănatul porumbului și soiei pe mai bine de 600 hectare”. Cooperatorii, care au încheiat lucrările în vie, au venit să dea o mîină de ajutor la stringerea resturilor vegetale. Ai impresia că satul s-a mutat în cîmp...

IULIAN TALIANU

Fie că ninge, fie că plouă, în cocheta clădire de pe șoseaua națională Arad — Timișoara — Stațiunea de cercetare și producție legumicolă „Aradul Nou”, degeaba nu se stă niciodată. Chiar și atunci cînd pămîntul este cu totul amorțit, aici se pregătesc bijuterii vegetale, cărora, an de an, li se adaugă tot mai multe carate. Este și rostul pentru care, în urmă cu aproape 15 ani, s-au adunat cîteva cunosători ai savantelor împletiri genetice: crearea de soiuri și hibrizi de legume cu ridicat potențial de producție, de calitate superioară, extrem de rezistente la boli și dăunători, producerea de „Elite” și „Superelite”, destinate unuia dintre cele mai mari și importante bazine legumicole ale țării. Loturile demonstrative organizate în șase județe ce intră în zona de influență a Stațiunii — Arad, Timiș, Bihor, Caraș-Severin, Sălaj, Satu Mare — certifică anual peste 500 hectare de legume.

— Patronăm întreg vestul țării — afirmă cercetătorul Gheorghe Neamțu — și orice problemă legată de legume, începînd de la cercetare pînă la producție, nouă ne revine.

Ca niște adevărați căutători de comori, oamenii stațiunii bat drumurile satelor în lung și-n lat, întrebînd pe fiecare ce mai cultivă prin grădinile lor. Această curiozitate a dus în ultimii ani la descoperiri cit se poate de valoroase. Există încă o serie de „populații” de legume cunoscute și transmise din tată-n fiu pe suprafețe extrem de restrînse, ignorate însă, pe plan național. Ca un vechi cîntec bătrînesc, mai știut doar de cîteva oameni ai satului, varza de Socodor — spre a lua un exemplu — mai înflorește numai la cîteva gospodari. Descoperită de cercetătorii „Aradului Nou”, s-a constatat că posedă indici de productivitate și

calitate superioară tuturor soluțiilor existente în cultură, pe suprafețe mari făcînd adevărate minuni. Greutatea căpățînilor ajunge la 4 kg, iar producția medie la hectar este de 80 de tone. La fel s-a întîmplat cu pătrunjelul de rădăcină „Secleția Arad”, sau cu ardeiul de Șiria, provenit din comuna al cărei nume îl și poartă.

legume pentru consum, ce intră în producție chiar din această primăvară. De asemenea, tot în această perioadă, datorită reorganizării producției prin înființarea unor unități „gigant” cum este A.E.S.L.C. Pecica, cu o suprafață de peste 3000 hectare, stațiunea noastră este implicată, în organizarea fermelor de producție, atît se-

pentru consum și 600 kg sămînță.

— Extrem de important este pentru noi — ne semnalează directorul stațiunii, Haralambie Popescu — faptul că se precizează că la soiul de ceapă „Diamant” să se semene direct, fără a se mai trece prin faza de arpagic. Se elimină o verigă a lanțului tehnologic care

produc la el 50 de tone pe un hectar, iar castraveții de Bistrița, extrem de gustoși pentru salate, dau cam 150 de kg de semințe. Pentru cămările ferii, cercetătorii nu doar ne recomanda, ci ne și pregătesc soiul „Cornison”, cu fructul mai mărunt, prețindu-se mult mai bine la murat. Ar fi, desigur, multe de spus și despre vinete ori conopidă, mazăre și fasole, salată și ridichi, ba chiar și despre pepenii galbeni ori verzi, toate de elită, pentru că oamenii „Aradului Nou” nu pot concepe un soi care să nu fi incorporat, pe lingă munca amelioratorului și pe cea a fitopatologului sau a biochimistului. Gîndul final al oricărui cercetător în domeniu se duce mereu către producții mari și sănătoase. Munca anilor din urmă îi poate îndreptăți pentru vremea ce vine, la pronosticuri îmbucurătoare.

— Producția anului acesta va fi, după părerea noastră, cea mai mare de la înființarea stațiunii. Pregătăm 20 de milioane de fire de răsăd pentru tomate, ardei, vinete, varză. Avem în amenajare încă 3 ha solarii și 2 ha „seră-inmulțitor”, pentru producerea răsădurilor. În final se vor obține pe pămînturile noastre 10000 tone de legume, din care 8000 sînt destinate fondului de stat. Ca produs secundar, vom da 400 tone suc de roșii. Așteptăm doar să se zvînte pămîntul și vom lăsa halatul laboratorului pentru cizmele de cauciuc ale fermierului. Acum s-a început repicatul, iar răsădurile sînt pregătite. Pe măsură ce timpul ne va permite, vom trece la semănatul legumelor de primă urgență: mazărea, rădăcinoasele, arpagicul. Vom avea, veți vedea, un an bogat!

LIANA MOLNAR

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Vestiții grădinari ai Aradului

— Vocația noastră este ardeiul — glumește cercetătorul Ioan Frenț, părintele „Galbenului de Arad”, un ardei atît de mare, încît pare neadevărat. Specific nu este și ardeiul pentru boia, chiar anul acesta avem un nou soi. Stațiunea are patru ferme semincere, în care se studiază pe cîmpurile de selecție cam 150 de linii anuale, obținîndu-se importante cantități de semințe. Ca noutate ar fi de menționat cele două ferme de

mincere cit și de consum, prin acordarea de asistență tehnică și implementarea rezultatelor experimentale obținute atît la noi cit și pe plan național.

Pe lingă soiurile noi, cum este „Galbenul de Arad”, cu o capacitate de producție de 40 tone la hectar pentru consum și 100 kg semințe, a doua „pasiune” a cercetătorilor stațiunii „Aradul Nou” o constituie cultura de ceapă. Soiul „Stuttgart” a adus la recoltare 40 tone la hectar

presupunea pînă acum o muncă fantastică. Se va semăna direct și ardeiul boia — Linia 6, fără a mai produce răsăd. Experimentările făcute în stația pilot au dat rezultate cit se poate de satisfăcătoare.

Chiar dacă marile „fubiri” ale cercetătorilor „Aradului Nou” rămîn ardeiul și ceapa, ei se apleacă cu aceeași grijă asupra tuturor legumelor de care știu că avem cu toții nevoie. Tomatele din soiul „Unirea”

E bine, dar se poate și mai bine!

De această dată am însoțit o echipă de control al oamenilor muncii din Piatra Neamț, posesora legitimației colective nr. 189 și alcătuită din Constantin Mihai, Anton Matei, Victor Adăscăliței și Vasile Obreja, patru cetățeni destoinici și intransigenți care și-au sacrificat toată după-amiaza lor liberă, efectuând un control de rutină prin câteva unități comerciale reprezentative din municipiul de la poalele Muntelui Pietricica. Vizavi de unele nereguli și lipsuri inerente, mai mult formale, generate de imperfecțiuni administrative-organizatorice și de aprovizionare, am întâlnit o serie întreagă de experiențe și aspecte pozitive, demne de consemnat.

Cofetăria „DIANA”. Deschisă nu demult într-un local mai vechi, ingenios reamenajat, se impune prin curățenia exemplară, printr-o ambianță caldă și deosebit de primitivă, prin serviciu prompt și civilizat. Varietatea și prospețimea produselor de cofetărie oferite, atitudinea îndatoritoare, plină de respect față de clientelă, i-au adus repede faima și ar putea trece ușor drept o unitate model pe ramură, dacă ar lichida o anume anomalie: la servitul profitorului sau al altor preparate cu frică se folosesc în mod nepermis cupe aproape perfect asemănătoare ca formă, dar diferite din punct de vedere al capacității și greutatei: cupe metalice de 80 grame și de 120 g. Consumatorul nu le deosebeste și, în cazul cînd este servit cu cupa de 120 g, poate fi ușor frustrat de cantitatea de produs ce i se cuvine. Minusul în dauna lui poate fi astfel de pînă la 40 de grame, ceea ce nu-i deloc puțin. Recintărirea conținutului a 10 cupe cu frică, pregătite pentru desfacere, a dovedit aceasta. Echipa de control a recomandat să se folosească un singur fel de cupă. Rămîne de verificat dacă Iosefina Bogdan, șefa unității, s-a conformat acestei îndreptățite recomandări.

Restaurantul „PIETRICICA”. La ora cînd echipa de control și-a început investigația, se aflau puținii consumatori în localul considerat de categoria I. După nici 3 minute scurse de la așezarea lor la o masă curată, iată că noii veniți sînt observați și băgați în seamă de ospătara Elena Moise. Femeia își verifică mai întîi ținuta, se prezintă atent și își oferă cu politețe serviciul. I s-a comandat patru coniacuri. A urmat o servire impecabilă. Plata a fost pretinsă corect. La recintărirea s-a putut constata că fiecare pahar conținea exact cantitatea de coniac comandată: o sută de grame, nimic în plus sau în minus. O notă bună ospătarei.

Alte constatări pozitive: tacimurile și vesela sînt curate, urmare a obișnuitei lor spălări cu detergent și apă caldă; meniuri variate, reflectînd respectarea strictă a gramajelor și rețetelor de preparare; perso-

nalul se prezintă în echipament corespunzător și poartă nelipsitele ecusoane.

O observație negativă, totuși: bucătăreasa Silvia Popeanu de la linia de autoservire se folosește frecvent de un polonic cu smaltul deteriorat, contrar regulilor de igienă prevăzute pentru unitățile de alimentație publică, iar Lucreția Călugăru, care are în răspundere spălătură veselă, nu-i suficient de atentă și uneori lasă farfuriile nedegresate. S-a atras atenția ca și astfel de deficiențe să fie pe viitor evitate. Să se scoată complet din uz acele tacimuri și vase care nu corespund normelor sanitare.

Magazinul alimentar „UNIC”, cea mai reprezentativă unitate cu autoservire, este amplasat în plin centrul municipiului și dispune de un spațiu modern, corespunzător dotat pentru prezentarea și desfacerea mărfurilor. La ora efectuării controlu-

lui era foarte bine aprovizionat cu o gamă întreagă de bunuri alimentare de larg consum: zahăr, ulei, orez, mezeluri, apă minerală, sare, hirtie igienică, bere la sticlă, făină de porumb, mai multe sortimente de vin la sticle de un kilogram, de trei sferturi etc. Toate produsele sînt frumos expuse în galandare și rafturi, au afișate la vedere prețurile de vinzare.

...În magazia de mină Dumitrița Proca tocmai preambalează zahăr, mălai și orez în pungi de 1 kg și 3 kg. Recintărind, în fața șefei de unitate, Niculina Ferent, 5 pachete cu orez și 5 pachete cu mălai, s-a constatat la orez o lipsă de 45 grame, iar la mălai 60 grame. La zahăr minusul era doar de 7 g per 5 pachete a câte un kilogram. Cerind explicație, s-a motivat că de vină ar fi doar cîntarul, că e... normal la un kilogram să se dea în minus sau în plus zece grame. Bineînțeles, asta după optica șefei de unitate și a lucrătoarei de la preambalare. Niciodată însă nu s-a „greșit” în plus, ci numai

în minus, adică în dauna cumpărătorului! De aici se impune o concluzie, anume să se regleze precis cîntarul și cinstea celor care cîntăresc. Altfel, preambalatoarea de la „UNIC” poate fi ușor suspectată de necinste. Și, legat tot de aceasta, ar mai fi o constatare: pe pungile preambalate nu este aplicată ștampila unității, cu semnătura preambalatorului și denumirea produsului, așa cum prevăd indicațiile în vigoare. Dacă există, de ce nu se respectă aceste indicații?

„COSMOS” este denumirea magazinului nr. 3 de produse electrice, aparținînd I.C.S.M.I. Și aici echipa de control a constatat multe lucruri bune: o aprovizionare corespunzătoare cu o gamă diversă de articole electrice, electronice și de uz casnic de folosință îndelungată; toate mărfurile expuse corect în sala de vinzare, în vitrine și rafturi au prețurile afișate conform indicațiilor; personalul vinzător dă dovadă de respect și solitudine față de cumpărători, are atitudine civilizată. Deși controlul a „căzut” imediat după un inventar minuțios, noile mărfuri primite și-au găsit de îndată locul în rafturi și în vitrine, întregul magazin reintrîndu-și repede în activitatea normală. Cum merge desfacerea televizorilor celor? S-a interesat echipa de control.

— Pe baza programărilor — a răspuns în deplină cunoștință de cauză Zenoviea Berea, vinzătoare, locuitor al șefului de unitate.

— Am putea consulta și noi acel tabel? întrebă controlorul C. Mihai.

— Vi-l pun la dispoziție; la noi se respectă strict ordinea aprobată.

— Mai aveți două televizoare color în magazia de mină...

— Au venit de curînd. I-am și anunțat pe clienții în drept și, azi-miine, vin să le ridice.

— Dar cu radiocasetofonele astea patru, ce-i cu ele?

— Prezintă mici defecțiuni. Depanatorii lucrează deja la ele. Sînt foarte frumoase, într-adevăr, și, chiar dacă costă aproape 6.000 de lei, s-au vîndut ca piinea caldă. Iașul le produce, sînt extraordinare, păcat că nu ne vin mai multe.

— Startere de 20 wați aveți? se interesează un client.

— Avem și de 20, de 25, de 40 de wați, inclusiv universale.

— Dar casete ORWO, lanterne pe baterii?

— Și din astea avem; dacă vă uitați bine, le găsiți expuse și în vitrină.

E nevoie, totuși, de ordine, de mai multă ordine în depozitul și în magazia de mină. Unele produse, cum sînt casetele ORWO, lanternele pe baterie din import, trebuie dirijate mai operativ spre desfacere, conchide echipa de control.

Mai mult spirit gospodăresc nu strică.

MIHAI STĂNESCU

Rețete și tergiversări

Redăm adesea în paginile noastre aspecte din activitatea echipelor de control al oamenilor muncii, formă democratică de acțiune pentru asigurarea calității muncii, a legalității în toate sectoarele de activitate. Eficiența acestor controale este, desigur, atent urmărită de către comisiile special constituite. În același timp, însă, echipele de control revin adesea în unitățile controlate, verificînd aplicarea întocmai a indicațiilor obligatorii, consemnate și în procesele verbale încheiate.

„Este vorba, în primul rînd, de unitățile în care am constatat deficiențe foarte grave. Îndeplinim astfel nu numai o datorie morală ci și una legală, aceea de a urmări și asigura eficiența controlului oamenilor muncii — ne spun Mihai Cozma, șef de colectiv la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru construcții de mașini, și Alexandru Bradu, pensionar, din comisia de control al oamenilor muncii din Capitală, pe care îi însoțim în două asemenea reveniri în unități de alimentație publică din sectorul agricol Ilfov: bufetul din comuna Mogoșoaia și gogoșeria din comuna Buftea, controlate în ianuarie 1988 și, respectiv, în iunie 1987.

Nu există carte de bucate?

Ne oprim, pentru început la Buftea. În controlul efectuat în ianuarie 1988, deci în urmă cu două luni, echipa constată o avansată stare de degradare a clădirii — pereți afumați și cu tencuiala căzută, găuri în corpul cupitorului și, în plus, o sursă de accidente a personalului muncitor de aici a cărui trecere dintr-o încăpăre în alta a unității se făcea peste vatra cupitorului. Se indică renovarea unității.

Urmare a controlului, cooperativa agricolă de producție Buftea, în subordinea căreia se află gogoșeria, dispune închiderea unității începînd cu 13 februarie. La data deplasării noastre, echipa de constructori a Centrului de producție cinematografică Buftea, condusă de maestrul Ion Diaconeasa, terminase consolidarea clădirii; se atacaseră deja reparațiile exterioare.

Georgeta Lascăr, șefa unității, secondată de foarte tînăra sa colaboratoare, Mariana Șerban, nu părăsește o clipă magazinul.

Rămîne o singură problemă: rețeta de preparare a gogoșilor. Cea folosită în ianuarie fiind scoasă din uz, trebuie înlocuită cu o alta, conform normelor în vigoare. Și, cum la casă nouă orice lucru nou e binevenit, Georgeta Lascăr și-a propus ca la deschidere, unitatea să-și

diversifice producția, realizînd, pe lângă gogoși, și sărățele. Și în privința aceasta, însă, aceeași problemă a lipsei de rețete. Cum obținerea unei rețete, totuși e mai simplă decît consolidarea și renovarea unei clădiri, sperăm că în aprilie, la Buftea se vor minca gogoși și sărățele gustoase.

Două luni pentru o fundație (de magazie!)

Bufetul Mogoșoaia are vîd bun, așa că realizarea planului la băuturi și gustări reci nu era nici o problemă. Mai greu (de fapt, imposibil) era cu cel de producție culinară. Cum să faci producție culinară într-o magazie mică, prin acoperișul căreia pe timp frumos se vedea cerul, iar pe ploaie apa șiroia în vole, acoperind cu generozitate gurile din paviment?

În situația dată, echipa de control a indicat construirea unei magazii și a unei bucătării, dezafectarea grupului sanitar și construirea altuia care să asigure condiții de igienă, ca și rezolvarea urgentă a problemelor de canalizare.

De nouă luni, bufetul din Mogoșoaia funcționează într-o stare de provizorat, care grație echipei de constructori ai C.P.A.D.M. Chitila promise să dureze încă foarte multă vreme. Despre ce este vorba, însă? Imediat după control, C.P.A.D.M. Mogoșoaia a încheiat cu C.P.A.D.M. Chitila contract pentru demolarea magaziei vechi, construirea alteia noi, prevăzută cu trei încăperi — magazie, bucătărie și birou — construirea unui nou grup sanitar și a unei gospodării anexă, ca și realizarea canalizării localului. Numai că, din păcate, încheierea contractului pare a fi una, iar onorarea lui cu totul altceva. Luni, 21 martie, ora 12,30, pe șantier nu se vedea nici urmă de constructori. Viorica Funduc, gestionara bufetului, ne asigură că și ea îi vede extrem de rar. Noua magazie ridicată la roșu și fundația noului grup sanitar erau singurele măturii ale activității lor în cele aproape nouă luni, de cînd s-a deschis acest șantier.

De astă dată, așa cum cititorul a putut constata, conducerea unităților controlate au luat măsuri prompte de remediere a lipsurilor constatate de echipa de control (nerealizarea practică a obiectivelor, în cazul Bufetului Mogoșoaia, ținînd de lipsa de responsabilitate a constructorilor).

Din păcate, nu totdeauna se întîmplă așa, echipele de control fiind nevoite să revină în repetate rînduri. Vom reveni și noi.

ROXANA PAICU MANOLESCU

N-am fost niciodată vara la Codlea. Absența florilor din cîmp, în multe luni reci de la munte, mărește de citeva ori contactul impresionant cu freziile, garoafele, panselele, trandafirii, crizantemele care cresc la „soarele” electric. Primim, într-o zi sau într-o viață, flori cit nu ne încap în zece de brațe: la căsătorie, de ziua nașterii, ori de cite ori familia se mărește...

Dar cred că puținii dintre dumneavoastră au fost în contact direct cu 200.000 de fire dintr-o dată, cum am fost eu ieri la Codlea. Mă cuprinde o amețală și mi le închipui în drumul lor rătăcindu-se în cabinele vedetelor de la Cinecittă (pentru că ajung sigur la Roma), pe mesele restaurantelor din Danemarca, înmîinate la onomastici în casele din Moscova, aruncate la sfîrșitul spectacolelor artiștilor iubii din București.

Aerul, în sala de sortare, e picurat într-un dozaj variat, tăcut, de suavele garoafe, de înmiresmații boboci de trandafir. Floarea lor roșie se reflectă pe fețele muncitoarelor întine-

rindu-le (fără să albă nevoie la cei 20-25 de ani), înfrumusețîndu-le, ceea ce femeilor nu le displace oricît de frumoase ar fi.

Nu cred că este muncă mai plăcută pe lume! Să stai în dreptul unei mese (nu de operație) încărcată cu splendidele pămîntului, să le triezi pe culori și sorturi, ostentîndu-te, cu o delicatețe de care poate nici nu te credeaai capabilă, să-ți limpezești ochii cu o frumusețe mereu aceeași și mereu alta, să uiți momentele de indispoziție și să fii cuprins total în capcana vrajei lor, să leculești stress-ul cu liniștea și seninătatea lor, ce minune!

Ion Băloiu, directorul întreprinderii de sere din Codlea, este total de acord cu mine. Fără să-mi tempereze entuziasmul,

mă previne că dacă nu iau în calcul cîteva elemente greșesc profund. De pildă, dacă în timpul creșterii florilor se produce o defecțiune cit de mică la curentul electric sau dacă nu se lucrează rapid după cules, tot efortul unui colectiv poate păli sau pieri; dacă condițiile meteorologice

O garoafă pentru Codlea

nu sînt prielnice pentru zborul avionului în Emiratele Arabe atunci garoafele, pregătite pentru plecarea lor într-alt continent sînt în pericol, la fel randamentul economic al unei munci într-adevăr la graniță cu arta. O trecere, chiar grăbită, printre tablourile dintr-o expoziție înmoldăază cugetele, formează sensibilități. O traversare printr-un cîmp sau o expoziție de flori nu este comparabilă ca valoare? Nu este un stimulent

sufletesc, un exercițiu în instruirea prin frumos, către frumos?

Sub geamuri, la poalele munților, pe un teren de 600.000 de metri pătrați, într-un an, prin rotație, se îndreaptă către soare 40 de milioane de flori. Tot atîtea fire, crescute cu mare emoție care se sting la o atingere brutală, decorează casele noastre

și ale lumii; ne trezim cu privirea asupra lor după noaptea narcozei operației; glăsuiesc pentru noi, mesagere ale unei iubiri nemărturisite; deschid și închid nenumărate capitole de viață; ne întovărășesc pe ultimul drum și rămîn lîngă noi în prima noapte a singurătății definitive....

Buchetul milioanei și milioanei de flori, imposibil de cuprins cu privirea, cel mult cu gîndul, vine către fiecare din

noi prin munca răbdătoare și devotată a grădinarilor de la Codlea, mulți cu studii universitare pentru a le putea veghea scurtă și folositoare viață. Le trimitem înapoi prețuirea noastră, însoțită de citeva rînduri cu inima scrise. Mă frîntînt o întrebare nevinovată, care nu modifică cu nimic admirația noastră. Cei care se îngrijesc să îmbogățească lumea cu culoare și gingășie, cu parfum, suavitate și rafinament, primind ei înșiși flori mai au aceeași tresărire de emoție și bucurie spontană ca noi, negrădinarii? Nu cumva, sufletul lor, întreg, s-a transferat asupra cîmpurilor? Regăsirea ființei lor, în milioane și milioane de exemplare, este o satisfacție care nu are nimic de a face cu vanitatea. Viața codleenilor se prelungește într-a florilor și a florilor într-a lor... Mă voi feriți cu aceste „vieți”, dăruite nouă, cit trăiesc, așezîndu-le în fiecare unghi luminos al casei mele, pe masa din redacție care are atîta nevoie de inspirație.

CARMEN DUMITRESCU

■ În legătură cu scrisoarea adresată nouă de Frăsina I. Bejinaru din comuna Probota, județul Iași, ne răspunde **Consiliul popular județean Iași**: „În urma analizării aspectelor semnalate de F.B. rezultă că locuința deținută anterior de petentă a fost demolată datorită gradului său avansat de uzură, precum și pentru faptul că era situată în afara perimetrului constructibil al localității. În prezent, F. Bejinaru a fost mutată într-un spațiu corespunzător, i s-au dat materiale de construcție, lot de teren pe care să-și construiască o nouă locuință, precum și produsele necesare de pe terenul aferent imobilului dezafectat”.

■ **Consiliul popular al municipiului Buzău**, privind modul de rezolvare a scrisorii semnate de Viorel Lupu din aceeași localitate, având domiciliul în blocul 6, apart. 15, cartierul C. Dobrogeanu-Gherea, ne comunică: „Din verificările efectuate a rezultat că V. Lupu locuiește la adresa menționată împreună cu părinții, soția și cei doi copii pe care îi are în întreținere. Pentru soluționarea situației sale locative s-a luat legătura cu conducerea Întreprinderii de contactare Buzău — unde petentul își desfășoară activitatea — constatându-se astfel că V.L. a solicitat locuință din fondul locativ de stat și se află înscris pe tabelul de priorități. Pe baza concluziilor prezentate de comisia socială i s-a atribuit apartamentul nr. 66 din blocul 12 situat în cartierul C. Dobrogeanu-Gherea”.

■ **Ministerul Construcțiilor Industriale — Direcția organizare, control, retribuție, personal și învățământ**: „Urmare analizei problemelor menționate în scrisoarea cetățeanului Talpău Tite din Galați, Cartier Micro 17, bl. G 4B, apart. 2, pe care ne-ați trimis-o spre soluționare, vă informăm că, în baza cercetărilor efectuate, s-a constatat justetea afirmațiilor petiționarului, luându-se măsuri în consecință. Astfel, s-a dispus ca Trustul-antrepriză generală ENERGO-CONSTRUCȚIA din București să restituie tov. Talpău Neculache (tatăl autorului scrisorii), domiciliat în comuna Corni, jud. Galați, suma de 8.738,25 lei, reprezentând contravaloarea cheltuielilor de școlarizare ce i-au fost imputate prin hotărâre judecătorească. Suma respectivă a fost expediată pe adresa acestuia cu mandatul postal nr. 1106/1988, comunicându-se totodată și reclamantului modul de rezolvare a cererii sale”.

■ Cu ceva timp în urmă, Florentin Dănescu din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Mărășești nr. 63, apart. 1, ne solicită sprijinul în vederea clarificării situației sale profesionale. Și iată, în acest sens, răspunsul prompt sosit din partea **Consiliului popular al municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej**: „F. Dănescu este absolvent a 10 clase și al Școlii profesionale de electricieni, promoția 1969—1972. A lucrat la Combinatul petrochimic Borzești — Uzina chimică — până în anul 1987, când i s-a desfășurat contractul de muncă în baza articolului 130 litera „i” din Codul Muncii, pentru neprezentare la serviciu timp de 15 zile. Este căsătorit, are în întreținere doi copii. Pentru a veni în sprijinul petentului, i s-a oferit posibilitatea de a lucra din nou la Combinatul petrochimic Borzești, ca electrician”.

■ **Consiliul popular al municipiului Brașov**: „Urmare sesizării numitei Zănea Elena din Brașov, Calea București nr. 7, bl. 42, apart. 32, care relatează faptul că apa nu urcă la etajele superioare ale blocului în care locuiește, vă facem cunoscut că această situație s-a datorat presiunii scăzute a apei din rețeaua principală de alimentare. În prezent, din verificările întreprinse s-a constatat că și etajele superioare beneficiază de apă rece. În legătură cu cea de-a doua problemă la care se referă petenta, aceea a punerii în funcțiune a ascensorului de persoane, vă informăm că am solicitat T.G.C.M. și G.I.G.C.L. Brașov să analizeze situația cu toți factorii competenți și să ia măsuri urgente în vederea punerii în funcțiune a ascensorului”.

■ Un răspuns favorabil și

pentru Constantin Ciuraru din Suceava, strada Gheorghe Doja nr. 43, răspuns primit din partea **Direcției județene Suceava pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**: „La scrisoarea dumneavoastră prin care solicitați sprijin pentru a primi unele drepturi bănești de la unitatea la care v-ați desfășurat activitatea — Secția Dolhasca a I.E.I.A.M.C.R. Roman, vă facem cunoscut că s-a intervenit la acea unitate în vederea clarificării situației dumneavoastră și s-a constatat cu acest prilej că

■ **Consiliul popular al comunei Nuci, Sectorul Agricol Ilfov**, manifestând înțelegere față de situația deosebită în care se află Vasile Nistor din această comună, ne răspunde: „Având în vedere faptul că cetățeanul V. Nistor prezintă o situație specială, de-a lungul anilor i-a fost acordată o suprafață mai mare de teren, pe care acesta l-a împrejmuit. În anul 1987, conducerea C.A.P., considerând însă că acest teren nu este folosit în exclusivitate pentru nevoile deținătorului său, a stabi-

torului 1 București: „La scrisoarea nr. 2397 B/1987, prin care Stănescu Alice, domiciliată în str. Cezar Bolliac nr. 17, sesizează facturarea unui consum de apă prea mare, vă comunicăm: din verificarea făcută a reieșit că într-adevăr s-a facturat un consum de apă mai mare datorită defectiunii apometrului. Prin schimbarea acestuia și recalcularea consumului de apă, situația sesizată a fost remediată, petenta declarându-se mulțumită”.

■ În legătură cu aspectele semnalate în scrisoarea sa de Gheorghe Marin din comuna Mihăilești, județul Giurgiu, care ne relatează faptul că i s-a cerut de către consiliul popular al comunei să se mute din locuință, fără a i se asigura imediat condiții de locuit corespunzătoare, primim un răspuns prompt, la obiect, din partea **Consiliului popular, județean Giurgiu**: „Verificând sesizarea, s-a constatat că este întemeiată. Astfel, datorită lucrărilor de amenajare din zona lacului de acumulare Mihăilești-Cornetu, în baza Decretului nr. 209/1987 locuința cetățeanului G.M. a fost expropriată, acesta fiind îndreptățit să primească o altă locuință. Cu toate acestea, termenul în care urma să-i fie atribuită locuința a fost depășit. Pentru soluționarea situației s-au luat măsuri urgente, în sensul că, în baza adresei Biroului executiv al Consiliului popular al comunei Mihăilești, Comitetul executiv al Consiliului popular al Sectorului Agricol Ilfov i-a repartizat lui Gh. Marin un apartament în comuna Bragadiru, conform solicitării sale, acordându-i-se tot sprijinul în vederea mutării”.

■ **Consiliul popular al sectorului 4 al Capitalei — Comitetul executiv**: „Urmare scrisorii dumneavoastră nr. 9805/755/653/1987 adresată redacției, vă facem cunoscut următoarele: I.C.R.A.L. Bercei, prin S.G.L. nr. 5, a efectuat lucrările solicitate privind eliminarea infiltrațiilor de apă ce se produceau în apartamentul dumneavoastră. Pentru restituirea sumei de 150 lei vă rugăm să vă prezentați la sediul I.C.R.A.L. — serv. personal — Alea Negreni nr. 23—25, sector 4”. (Răspuns adresat **Ioanei Suditu din București str. Rîmnicu Sărat nr. 11, apart. 18**)

■ Spiciuim din răspunsul primit din partea **Direcției județene Neamț pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**, referitor la scrisoarea semnată de Mihai Anton din Piatra Neamț, str. 1 Decembrie 1918, bl. G O.6, apart. 74, prin care acesta ne-a solicitat sprijinul în vederea încadrării în muncă: „Petiționarul a avut asigurată loc de muncă la Direcția județeană de poștă și telecomunicații — Neamț, însă, datorită unor abateri de la disciplină s-a trecut la desfacerea contractului său de muncă. În prezent, pentru a fi ajutat, prin dispoziția nr. 118/1988 a fost repartizat ca muncitor necalificat la Combinatul de prelucrare a lemnului Piatra Neamț”.

■ Din nou un răspuns favorabil, adresat de această dată Aureliei Gheorghe din municipiul Slobozia, Strada Ardealului, bl. 6, sc. A, apart. 4. Așadar, **Consiliul popular județean Ialomița** ne comunică: Gheorghe Aurelia, în vîrstă de 25 ani, absolventă a Liceului agro-industrial, a lucrat la A.C.I. Călărași, de unde a încetat activitatea conform art. 130 litera „a” din Codul Muncii. Prin dispoziția nr. 1234 a fost repartizată, conform pregătirii sale, la C.A.P. Albești, unde a fost încadrată ca economist fermă”.

■ Referitor la vînzarea condiționată a unor publicații, semnalată cu ceva timp în urmă de Viorel Rusu din Mangalia, Str. Rozelor nr. 21, bl. C 17 b, sc. A, apart. 9: **Direcția comercială județeană Constanța — I.C.S.M. Mangalia** ne precizează că Maria Miron, gestionara chioscului de difuzare a presei din apropierea complexului „Prichindel” din stațiu-

nea Neptun a fost sancționată în conformitate cu dispozițiile Codului Muncii”.

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACIU

Poșta redacției

Mihai D. Ștefan — com. Pîrșcoveni (Olt): Într-adevăr, nu. ● **Ștrezoiu Gheorghe** — Buzău: Mergeți cu toate actele doveditoare la Oficiul de pensii. ● **Tilică Niculina** — Tirgoviste: Este interesul dv. să stăruiti la judecătoria ca, prin executorii judecătorești, să intrai în posesia autoturismului. Consultați un avocat. ● **Niculăiță Ion** — Ploiești: Nu există. ● **Radu Ana** — satul Funduri, com. Uliștești (Dimbovița): Singurul act care să dovedească durata căsătoriei este certificatul de căsătorie. Iar pentru a beneficia de pensie de urmaș, durata acesteia trebuie să fie de cel puțin 10 ani. ● **Pirvu I. Marin** — satul Tatomirești, com. Brădești (Dolj): Conform prevederilor Legii 3/1977, aveți obligația de a vă continua activitatea până la data emiterii deciziei. ● **Popescu Gh. Corneliu-Lucian** — Brăila: Legea 1/1985 stabilește obligativitatea tuturor cetățenilor majori de a contribui prin muncă și în bani la crearea unui fond pe care consiliul popular al localității respective îl va folosi în interesul general. Depuneți suma în termenul legal, conform comunicării primite de la consiliul popular. ● **Gheorghiu Ștefan** — Bacău: Vă rugăm să reveniți. ● **Herendou Maria** — Rm. Vilcea: 1) Nu. 2) Nu. 3) Nu putem calcula noi. 4) Da. ● **Constantinescu Gheorghe** — București: Problemele vor putea fi rezolvate, dacă se vor ivi, de către instanța de judecată. Dacă „neamurile” trag speranță, cum spuneți, presupunem că îi sint și de ajutor rudei lor bătrîne și bolnave. ● **Oceanu Ionel** — satul Dienef, com. Pincești (Bacău): Pentru calificarea în meseria de mecanic ajutor locomotivă, se cere absolvirea Liceului industrial transporturi — profil locomotive, cu un an stagiu în depou la repararea locomotivelor, sau a școlii profesionale C.F.R., același profil, cu 2 ani stagiu în depou. ● **Barbu Liliana** — București: Defecțiunea constatată la roștul orizontal dintr-un panou va fi remediată de constructor până la 15 aprilie a.c. ● **Cocoș Mimi Dănuț** — Vaslui: Situația pensionării dv. pentru pierderea capacității de muncă a fost rezolvată favorabil de către Comisia centrală de pensii a cooperăției meșteșugărești și rezultatul a fost transmis Filialei CASCOM Vaslui, cu nr. 89111/26.01.88. ● **Pirvu Virgil** — Caracal: Prezentăți-vă la E.G.C.L. Caracal pentru perfectarea contractului de închiriere. Apartamentul repartizat nu împune efectuarea celor 250 ore de muncă patriotică, fiind construcție veche. ● **Dumitrașcu Costandache** — Timișoara: Anul acesta sint prevăzute lucrări de reparații la hidroizolația acoperișului. Asociația locatarilor trebuie să prezinte consimțământul proprietarilor privind cota parte la cheltuieli și să ia măsuri pentru demontarea antenelor individuale și evacuarea materialelor depozitate pe această terasă necirculabilă. ● **Keleman Tiberiu** — Timișoara: Neprezentarea la comisia de judecată la două termene consecutive se consideră retragere a plîngerii (art. 35 din Legea 59/1968). Astfel, decizia de imputare a rămas definitivă. ● **Carpău Gheorghe** — Piatra Neamț: Folosiți calea legală de a introduce acțiune în justiție pentru partajarea bunurilor și fixarea zilelor de vizitare a minorei care, în mod firesc, vă poartă numele. ● **Madincea Florea** — com. Slatina-Timis (Caras-Severin): Dumneavoastră nu.

REGHINA VÂRVICI

Scrisori comentate

Omul nepotrivit

Marin Răuceanu, om în etate de 65 de ani, din comuna Schitu-Giurgiu a fost inclus de către organele locale în paza obștească pe anul care a trecut sau să plătească cîte 200 lei pe an, pînă la împlinirea vîrstei de 65 de ani. Dînsul a împlinit vîrsta la 15 martie anul trecut. Cu toate că Marin Răuceanu a prezentat un certificat medical din care rezultă clar că este în evidența specială a dispensarului policlinic Ghimpați și a clinicii de cardiologie Fundeni cu diagnosticul: cardiopatie ischemică dureroasă, anghină pectorală stabilă, fibrilație atrială, boli la care se contraindică efort fizic, traume psihice, ortostatism prelungit, evitarea intemperiilor și climat nefavorabil, n-a fost preluat.

Marin Răuceanu se întreabă: este el omul potrivit pentru a duce la bun sfîrșit astfel de obligații?

E simplu. Dacă așa stau lucrurile, nu este. Altcineva ar fi trebuit să fie trecut pe listă. Tovarășii de la consiliul popular care l-au delegat pentru această muncă obștească nu l-au crezut probabil că e bolnav. Asta ar mai fi de înțeles, dar este de neînțeles cum niște oameni care nu sint doctori și care au fost puși în muncă pe care o exercită să respecte legea ignoră o nonșalanță un certificat medical parafat de medici specialiști, șefi de dispensare?

Tovarăși, bolile consăteanului dumneavoastră sint grave. Lăsați-l la 65 de ani să stea liniștit în casă.

Pentru ca mama să se mîndrească

Ce va fi fost în sufletul Sofiei Boueanu, elevă în clasa a V-a a Școlii generale din comuna Giubega-Dolj este lesne de bănuț dacă pentru viața ei de aici înainte nu vede altă soluție decît să-și părăsească familia și să-și dorească să fie primită la un cămin de copii din Craiova pentru a putea învăța în liniște și a ajunge un om cu care mama să se mîndrească.

Tatăl Sofiei a murit anul trecut. Fetita locuiește împreună cu mama și trei frați mai mari. Niciunul din cei trei frați nu lucrează, deși cei mai mari, de 21 și 24 de ani, au suferit condamnări penale care le-au fost grațiate de cîrind și ar fi trebuit să muncească. Știu însă să ceară bani de cheltuială și să se așeze la masă cînd bucatele sint gata. Drept răsplată și „mulțumire”, o bat din cînd în cînd pe propria lor mamă.

Faptele au ajuns într-un fel sau altul și la cunoștința Consiliului popular comunal și la postului de miliție Giubega dar nimeni n-a luat nici o măsură!

Frații o mai ating din cînd în cînd și pe fetiță. De ce să învețe ea dacă nici ei n-au învățat și, uite că se descurcă?

Fetița vrea să învețe în liniște cum spune ea. Și mai vrea să nu fie o povară pentru mama ei. Vrea cu încapăținare să ajungă om întreg. Credem că la un cămin de copii ar avea toate șansele, iar Consiliul popular al comunei și oamenii de bine din sat, dacă nu pot rezolva problema fraților, ar putea să ajute fetița să-și găsească un rost în viață. Cît despre mamă, probabil ea n-are unde să plece și nici nu credem că asta ar fi o soluție. Că satul nu-i o pădure, să se simtă singură.

OPREA GEORGESCU

pe baza pontajului efectuat la balastiera Berchișești trebuie să vi se plătească 160 ore lucrate în lunile noiembrie și decembrie 1986. Prin mandat postal veți primi la domiciliu suma de 1.275 lei în cursul acestei luni”.

■ „Mă numesc Scovronschi Natalia și sint administratorul asociației de locatari a blocului 14 situat pe Alea Cricovul Sărat nr. 3, sectorul 4, București, și doresc, în cele ce urmează, să vă aduc la cunoștință o situație ieșită din comun, rîgindu-vă în același timp să interveniți în vederea aflării unei soluții. A nume, încă din luna decembrie 1987, am anunțat secția din sect. 4 a I.C.A.B. (telefon 23 33 33) că pe Alea Cricovul Sărat, între blocurile 12 și 14, este o țevă fisurată din care se scurge o cantitate considerabilă de apă, care inundă trei străzi: Cricovul Sărat, Rezonanței și C. Brăncoveanu. Am revenit telefonic în repetați rînduri la I.C.A.B. m-am deplasat personal, dar totul a rămas fără nici un rezultat. Ba, mai mult, alea din fața blocului nostru a devenit impracticabilă. La începutul lunii februarie, a.c., în dreptul spațiului verde din capătul blocului nostru s-a mai fisurat o țevă, deci, o nouă și permanentă sursă de inundație. În speranța că veți înțelege această situație vă mulțumim, asigurîndu-vă de sentimentele noastre cele mai alese”.

Pe cînd, la rîndul nostru, după o intervenție promptă, să le transmitem celor de la I.C.A.B. sentimentele noastre cele mai alese?

lit diminuarea suprafeței la 0,15 ha., fiind considerat lot în folosință. În urma unei noi analize s-a luat hotărîrea ca V.N. să reprimească întregul teren deținut înainte de anul 1987, cu precizarea că să fie folosit numai în interesul său”.

■ **Direcția județeană Gorj pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**, referindu-se la scrisoarea Georgiane Pirvu din Tirgu Cărbunest, Alea Trandafirilor, bl. B 22, apart. 19, prin care solicita sprijin pentru încadrarea în muncă la Baza de atelier și transporturi Tirgu Jiu, secția Tirgu Cărbunest, ne informează: „În vederea soluționării cererii formulate de G.P. s-a luat legătura cu conducerea unității respective, care s-a declarat de acord cu încadrarea petentei în funcția solicitată, si, prin urmare, i s-a eliberat dispoziția de repartizare nr. 239/1988”.

■ **Maria Cherman** din Oradea și-a exprimat dorința să lucreze într-o unitate de alimentație publică după ce i s-a terminat perioada de întreprindere pentru creșterea celor trei copii minori. I s-a găsit un loc de muncă la I.C.S.A.P. Oradea.

■ **Consiliul popular al sec-**

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

POEM PENTRU PATRIE

Lumina primăverii

Te-am așteptat să vii, lumina mea solară,
Cu zări diamantine și gingași ghiociei,
Să limpezești cimpia de grine peste Țară
Și brazde-adinci, mănoase, să scrii pe trupul ei.

Din rădăcini secrete pulsează seva nouă,
Intruchipare vie în arbori și în flori
Cind dimineața ride cu chipul pur de rouă
Reverberind izvoare născute din ninsori.

Te-am așteptat să vii, explozie de muguri,
Fecioară despletită ca salcia pe mal,
Clepsidra ta de ierburi se va preface-n ruguri
Sub tandra sărutare de astru sideral.

Și ploile fertile vor curge peste Țară
Spălându-ne privirea cu albe flori de-april.
Înmiresmată, lumea, păși-va-n primăvară
Ca-ntr-un tărîm de vise, cu aripi de copil.

De-acum e Primăvară pe-ninsul Țării mele
Și-i primăvară-n suflet, cu-nnoitoare forță,
Chiar dacă sus, Carpații, mai țin zăpezi rebele,
Lumina Primăverii ne scaldă ca o torță!

GEO CIOCAN ■

Cind dansază tinerii din satul Băuțari,
județul Caraș-Severin, primăvara intră
în Muzeul satului și stirnește lemnul
străvechi al porților să dea muguri și
flori

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Festivalul național

„Cîntarea României”

Destin de cursă lungă

Între cluburile muncitorești și casele de cultură există o rivalitate bună, așa zice, din care n-are de cîștigat decît valoarea faptului de cultură. Fiind afiliat unei întreprinderi, clubul are cu totul alte posibilități materiale și mobilizatoare. Dacă se pune problema unui decor într-o piesă de teatru, bineînțeles că el se va realiza în cel mai scurt timp nu doar cu materiale existente la fața locului ci și cu inspirație din stocurile întreprinderii. Dacă în aceeași piesă e nevoie de un junc prim sau de-o interpretă mai așa și pe dincolo, evident că ambii vor fi selectați dintre candidații la nemurire cu șaibe în mîini și cu ulei pe salopete. De ce să merg la casa de cultură să joc — își vor spune ei —, joc la mine acasă! Acasă înseamnă, bineînțeles, în întreprindere. Și iată cum arta pune astfel un semn afectiv de egalitate între locul de muncă și locul intim de existență, umanizînd toposul întreprinderii pînă la gradul său cel mai înalt de sensibilitate.

Clubul CFR Pașcani are însă și un avantaj „personal” care-l individualizează între celelalte cluburi muncitorești: aproape un secol de existență. Înființat în 1896, este la ora actuală unul dintre cele mai vechi cluburi din țară, consolidînd prin îndelunga sa activitate rezonanța istorică pe care o are Pașcaniul, de centru muncitoresc cu valoroase tradiții de luptă și muncă. Un citat pe care Viorel Botea, directorul actual al clubului, și-l amintește cu ușurință cu care se actualizează în memorie o pagină atent studiată, depune mărturie cu greutatea unui document de epocă: „Pașcaniul înscamnă Atelierele CFR iar Atelierele înscamnă Pașcani”.

Încă din 1919 teatrul se număra între activitățile predilecte ale clubului, atunci jucîndu-se *Boțnavul închipuit* de Molière, o piesă pe care ar fi posibil să și-o amintească încă octogenarul Rudi Nessfalda (creatorul lui „Gogu”, păpușa mecanică atât de cunoscută în zonă și la televiziune, într-o anumită perioadă a biografiei sale), așa cum tot el știe cu siguranță că pînă în 1958 Clubul CFR a rămas singurul lăcaș de cultură din Pașcani. Existența unei activități consecutive atât de îndelungate a formației de teatru a dus la înființarea, în 1982, a Teatrului muncitoresc „Unirea”, patronat de Teatrul național „Vasile Alecsandri” din Iași.

Actuala trupă de teatru a clubului se întâlnește de două ori pe săptămînă la repetiții (și de cite ori e nevoie, în preajma oremerelor sau festivalurilor) cu conștiința că are ceva esențial de adăugat frumoasei tradiții insufleteite de toți cei dinainte care făceau teatru într-o localitate ce se bucura de privilegiul de-a se număra printre primele orașe din țară cu cale ferată, linia Roman — Burdudeni inaugurîndu-se încă în 1869. La începutul secolului treceau prin Pașcani 3 expres, 16 accelerate, 4 trenuri rapide și 8 personale într-o zi. Locul însuși părea, prin agitația specifică începutului tehnice de secol, predispus pentru mișcarea dramatică a scenei pe care

(Continuare în pag. 15)

ION ZUBAȘCU ■

— Vă întreb, în virtutea prieteniei noastre literare, stimate Anghel Dumbrăveanu, cine sînteți de fapt?

— Sînt un om ca fiecare. Pînă să mă cunosc, pînă să mă înțeleg într-un gînd care ne cuprinde laolaltă ca într-o corolă, cale lungă am făcut, din satul meu Dobroteasa, de lingă Olt. În acest sat, de unde — ne asigură istoricii literari — ar fi plecat, la București, în adolescență, mama lui G. Călinescu, am visat primele mele poeme, arse apoi pe rug de mama mea care, descoperindu-le, întimplător, le-a consacrat înfierii focului în vatră. De unde as putea crede, acum, că o fi fost o scînteie în hirtile acelea...

— Vreți să mă călăuziți prin principalele etape ale creației dumneavoastră?

— Nu sînt o bună călăuză. Ar trebui s-o luăm pe cărări ocolite, să punem palma streasînă la frunte, să putem vedea mai bine drumurile care-au rămas în urmă, ar trebui să ne întoarcem, să revenim și să ne întrebăm noi înșine prin ce etape am trecut, fără sansa de-a le desluși prea exact. Pentru că e vorba de-o viață în care ne-am lămurit mereu pe noi înșine. Cu ce drept ar putea vorbi cineva, care-a avut sansa de-a trăi o jumătate de veac, despre cel care era abia adolescent și scria primele versuri?

Privilegiul de a descoperi singur un scriitor este mai important decît privilegiul unei călăuze. Nici noi, nici posibilul cititor n-avem încă nevoie de așa ceva. Deocamdată, ne căutăm unul pe altul, fericiti cînd ne putem descoperi fără ajutorul altcuiva.

— Ce lucrare vă îndrăgiți cel mai mult?

— Cea pe care încă n-am scris-o dar visez tot timpul s-o

scriu. Toate mi-au fost iubite. Unele erau prea tinere, neînvătate cu întrebările. Poate că tocmai acelea au fost mai iubite. Mă fac că n-aud și nu mă amestec cu nici un chip în cite o controversă de prieten. Diligența de seară, zice unul, îmi place mai mult decît Singurătatea amiezii. Ca să nu mai vorbim de Tematica umbrei. Nici pomeneală, se zburlește celălalt, e tocmai invers.

ANGHEL DUMBRĂVEANU:

„Prietenia — sentimentul cel mai pur”

Părerea mea nici nu contează. Ei au dreptate. Și mă bucur mult că este așa.

— Autorul preferat, cartea de căpătîi?

— Un scriitor nu poate avea, după opinia mea, un singur autor preferat și-o carte de căpătîi. El trebuie, în mod necesar, să fie conectat mereu la sistemul valorilor mari. O cite vieți ne-ar trebui pentru a iubi tot ceea ce merită să fie iubit...

— Proiectele pînă în 2000?

— Visăm să putem scrie după

bunăvoința vieții, cum spunea un mare înaintaș. O poezie sau mai multe, care să-i aducă omului o clipă de bucurie, la care să se poată întoarce ori de cite ori simte nevoia de-a se privi într-o întrebare sau într-o mișcare de aripi.

— Care e crezul dumneavoastră artistic?

— Un prezumtiv cititor, care ar avea timpul, curiozitatea sau, să zicem, plăcerea de a

poate ajunge singur, cu o satisfacție pe care n-o poate egala nici o declarată profesiune de credință.

— Ce gîndiți despre iubire, prietenie?

— Prietenia este, se pare, cel mai pur sentiment. Și cel mai durabil. Dacă s-ar întimpla ca acest gînd să fie citit de un tînăr îndrăgostit, el ar fi cel dinții care ar protesta, fie și numai în intimitatea simțirii sale. Apt să protesteze fără ezitare, el ar putea aduce o sumedenie de argumente, invocate cu pasiune, dacă nu chiar cu pătimașă vchementă, considerînd că superlativul trebuie atribuit neapărat numai dragostei.

Într-adevăr, ce sentiment poate fi mai înălțător decît dragostea, cînd ea destăpă în noi avinturi fără seamăn, izvoare necunoscute de tandrețe, sursele unei innoibilări sufletești nebanuite, puteri morale și intelectuale, ambiții superioare, o bucurie și-o inepuizabilă sete de viață, simțămîntul necuprinderii, o apoteoză a zborului. Ea înscamnă încredere, speranță, adevăr și cutezanță, o fericire pe care nimic altceva nu i-a poate dăruit omului.

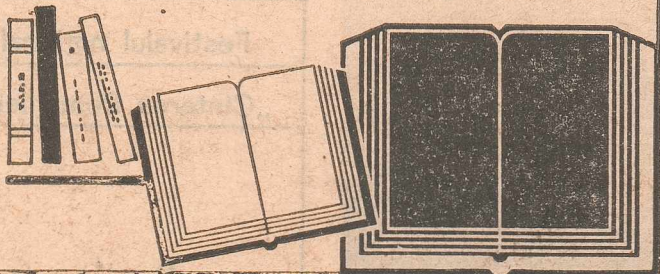
O asemenea pledoarie poate apela uneori, în ultimă instanță, la reproșul ce trebuie adus oricui încearcă să considere alt sentiment mai pur și mai durabil decît sentimentul dragostei. Un reproș nu neapărat fără temei, chiar dacă ar insinua posibila nesensă a interlocutorului ori, mai ales, trecerea lui într-un alt registru al virstelor. Vom spune, o dată cu toți îndrăgostiții lumii, că dragostea este într-adevăr cel mai aprins

(Continuare în pag. 11)

MIKO ERVIN ■

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

Enciclopedia limbilor romanice

— Am aflat că în planul de apariție al Editurii Științifice și Enciclopedice este prevăzută o enciclopedie a limbilor romanice. Ce ne puteți spune, stimate Marius Sala, despre această carte în calitate de coordonator?

— Informația este exactă. Editura menționată are în planul ei pentru acest an o lucrare intitulată **Enciclopedia limbilor romanice**, prima enciclopedie din țara noastră consacrată prezentării limbilor care continuă direct limba latină (acestea sunt de la est la vest: româna, dalmata, italiană, sarda, retoromana, franceză, occitană — cunoscută și sub numele de provençală —, catalană, spaniolă și portugheză). Cartea se adresează atât specialiștilor (profesorilor de română și de alte limbi romanice), cit și studenților, elevilor și unui public mai larg, omului de cultură, care vrea să afle o serie de lucruri despre limbile din această familie și în primul rând despre limba noastră națională.

— Ce deosebire este între această enciclopedie și alte lucrări de lingvistică romanică?

— Principala deosebire constă în faptul că am optat pentru soluția unui dicționar alfabetic. Opțiunea pentru acest fel de prezentare a fost determinată de scopul lucrării. Ne-am propus să oferim marelui public dornic să găsească rapid, într-un spațiu relativ restrâns, un anumit număr de informații referitoare la limbile romanice, informații risipite de obicei în diversele secțiuni ale manualelor tradiționale de lingvistică romanică. În cele aproximativ 1000 de cuvinte titlu sunt expuse practic toate particularitățile importante ale limbilor romanice, fie că este vorba de fenomene răspindite într-o zonă mai întinsă, fie că sunt fapte specifice unei singure regiuni. Cititorul va găsi în această organizare atât informația dată în manualele structurate pe compartimente limbii (fonetică, morfologie, sintaxă, lexic), cit și pe aceea din manualele structurate pe limbi, pentru că enciclopedia noastră folosește, pentru prima dată în literatura de specialitate, ambele procedee. Deși lucrarea de care vorbim se bazează numai pe cercetările existente, ea conține numeroase informații inexistente în manualele de lingvistică romanică. Astfel, de exemplu, datele despre variantele geografice (graiuri și dialecte) și variantele sociale (argouri) din enciclopedia noastră nu se regăsesc în manualele de lingvistică romanică care se opresc de obicei — chiar în

cazul cel mai bun — numai la informații sumare, despre aceste variante. În sfârșit, datorită faptului că a fost elaborată în ultimii trei ani, ea prezintă stadiul actual al cercetării din domeniul romanisticii.

— Am înțeles că este vorba de o lucrare colectivă. Ne puteți vorbi despre autorii ei?

— Cu mare plăcere. Precizez că o astfel de lucrare este greu de realizat astăzi numai de o singură persoană. La enciclopedie colaborează cercetători de la Institutul de Lingvistică din București (Mioara Avram, Cristian Ionescu, Jana Matei, Sebastian Popescu-Fischer, Marius Sala, Oana Sălișteanu-Cristea, Laura Vasiliu, Ioana Vintilă-Rădulescu), și cadre didactice de la Facultatea de Filologie din București (Alexandra Cuniță, I. Fischer, Coman Lupu, Sanda Reinheimer-Ripeanu, Ion Toma, Mariana Tutescu), specialiști în latină și în diverse limbi romanice.

— De ce tocmai în România o astfel de lucrare?

— În primul rând, pentru că limba română este o limbă romanică și noi, lingviști, trebuie să arătăm și publicului larg, dar nu numai lui, care sunt originile limbii noastre și care sunt „rudele” mai apropiate ale ei. În al doilea rând, pentru că în lucrările de lingvistică romanică din alte țări, română, nefiind bine cunoscută, a fost neglijată. Este deci interesul și datorită noastră s-o punem în drepturi egale cu celelalte limbi surori, arătând care este locul limbii române între limbile romanice. În al treilea rând, o astfel de lucrare este posibilă în România pentru că de câteva decenii s-a creat o bună tradiție a studiilor de lingvistică romanică comparată, țara noastră fiind unul dintre puținele locuri din lume în care se fac studii dintr-o perspectivă generală comparată. Această tradiție a fost inaugurată de Iorgu Iordan, profesorul celor mai mulți dintre autorii acestei enciclopedii, de la a cărei naștere se împlinește în acest an un secol. Ea explică și apariția în librării, în zilele care urmează, a cărții **Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice**, altă lucrare colectivă elaborată la sectorul de limbi romanice al Institutului de Lingvistică din București și publicată de aceeași editură. În această din urmă carte, româna este comparată cu limbile romanice la nivelul vocabularului reprezentativ.

TANIA RADU

Cronica literară

de Romul Munteanu

Nu fardez cuvintele

Uneori mă cuprinde o anumită tristețe când scriu despre versurile unor poeți a căror lectură repetată nu poate duce decât la o judecată estetică negativă sau la un sentiment ambiguu, generat de lectura unor texte cu o poeticitate precară. Când discursul critic produce argumente tranșante într-o direcție sau alta, criticul poate intra într-o stare de acalmie relativă. Dar când textele unui autor sunt încă indecizabile, comentariul lor cade într-un limbaj echivoc, menit parcă să întrețină o stranie complicitate între critic și textele literare criticate. Ruperea acestui pact tacit de așteptare se poate solda în mod fericit atunci când autorul face printr-o altă operă dovada talentului său real. Dar când perseverența tenace sub semnul indecizabilului se prelungește în mod excesiv, nevoia unei negații violente și globale se impune de la sine. Există poeți care au ajuns la șapte-opt volume de versuri și destinul lor literar nu s-a limpezit. Din păcate, în cele mai multe cazuri de acest gen, nu lipsesc nici micile acte de intimidare binevoitoare care-l atestă pe poetul impostor, ferm convins că și-a construit statuia încă din timpul vieții. Aceștia sunt, de fapt, scriitorii față de care critica nu trebuie să arate nici o toleranță, de vreme ce critica de omisiune nu poate funcționa încă în cultura română.

Scriitorii ce produc valori indecizabile rămân însă proba cea mai grea de încercare a criticului, a cărui intuiție și capacitate de prognoză se cer a fi cit mai penetrante și convingătoare. Volumul lui Sergiu Adam, **Peisaj cu prințesă** (Cartea Românească, 1987), se înscrie tocmai în acel spațiu neclar din care poezia poate merge și înainte și înapoi. De altfel înseși textele strinse în acest volum sunt de o disparitate frapantă.

Intimpinat cu multă bunăvoință la început de unii critici literari, Sergiu Adam traversează o mică rută cu obstacole pe care și le pune singur pentru a marca probele vitalității sale creatoare. Lupta obstinată cu arta cuvintului nu rămâne în culisele laboratorului de creație. Ea este făcută publică, declarată vitejește, ca milenarele conflicte dintre pustnici și satana. Justificarea austerității literare, a realismului poetic sunt intruchipate într-un succint program, reluat din mai multe unghiuri de vedere: „Nu fardez cuvintele, nu le-ndulcesc / Nu vind și nu cumpăr himere / Adevărul e mult mai frumos / Decit orice metaforă” (Confesiune).

În cursa intempestivă după adevăr (care ?), frumosul este însă uitat. Poeticul caută să iasă mereu la suprafață dar lupta acerbă cu neastimpăratele cuvinte pare fără sfârșit. În felul acesta obiectul eludat devine de-a dreptul obsesional: „Despre cuvinte nu vreau să vorbesc / Se insinuează în tăcerile mele, / Sint megalomane, / Nu mă ascultă, se ceartă, birfesc” (Despre cuvinte).

Deprins de la „greieri”, limbajul poetic evită grandilocvența până la realizarea unei spaime lexicale cu un caracter general. Fobia cuvintelor se transformă într-o mică necroză lexicală; ea devine, de fapt, un act inexplicabil de cochetărie literară pentru poetul care nu iese din starea de luptă cu cuvintele: „Cuvintele mari — / Găuri negre în univers / Mistice, insidioase, magnetice, / Ocoleşte-le, teme-te...” (Obsesie).

Dar orora lui Sergiu Adam față de **cuvintele mari** nu înlătură apelul la sintagmele excesiv de uzitate. În poezia lui Sergiu Adam se

face simțit doar la modul teoretic un anumit atașament față de modernitate. De fapt, autorul se supune cu o vădită bunăvoință cenzurii spiritului clasic, drumul său în poezie nefiind nimic altceva decât un itinerar străbătut până la sațietate de diferiți înaintași. În versurile sale cele mai izbutite răsună o mică bibliotecă de poezie. Exemplele sint nenumerate: „Pe ramuri obosite / Toamna aprinde mere de aur, / Mere de purpură / Stins, tot mai stins, / Trece un clopot peste păduri de mărgean, / Înserarea șterge memoria zilei”. (Impresii din Țara de Sus).

Arareori un poet rămâne o pradă atât de evidentă a intertextelor. Ele nu sunt nici măcar citabile, fiindcă poetul seamănă cu un călător singuratic ce aprinde focuri în locurile abandonate de alții. Instalarea aceasta comodă în spații comune îi face bine și devine uneori generatoare de poezie. Iată o nimerală de-a dreptul izbutită: „Nici un sunet de clopot, / Nici o boare de vânt, / Clopotarul bea de stinge la han, / Vântul e în vacanță /” (Week-end).

Între dulcea visare despre castelul prințesei din Bavaria și mitul cavalerului ce gonește pe un cal mort, reveriile scriitorului își întind aripile în toate direcțiile. Într-un anume fel ni se pare ciudat faptul că Sergiu Adam nu are un spațiu preferat de repliere a reveriei. Nu mai credem de mult în faptul că poezia trebuie să aibă o unitate de factură clasică. Mai mult, nu ni se mai pare necesară nici o anumită trăsătură dominantă, unică. Dar oricât de eterogenă ar fi tematica dintr-un univers poetic, ea trebuie să fie străbătută măcar de un flux emotiv uimitor, menit să-i confere în cele din urmă o pecete stilistică specifică. Or, volumul **Peisaj cu prințesă** rămâne prin excelență eteroclit, fiecare text avind un caracter centrifugal. De fapt, actul cel mai evident de frondă a poetului este relevat de mimarea locurilor comune. Ea crește ca o amplă reverberație lexicală grefată pe o discretă melancolie.

Mici insule de poezie se găsesc în versurile inspirate din viața satului. Țăranii sint arătați în gesturi mari de ritual al muncii sau devin un simplu pretext de evocare a modului lor de viață. Din păcate peisajul devine un fel de desen abstract, acoperit de o ușoară pudoare afectivă, iar versul cantabil capătă o redundanță prea mare. „/ În cimpuri mari de singe priveghează / Odihna așteptată, dulcea, rara, / Să ne lăsăm în somn ca-n mări tăcute, / Cu noi odată odihnește țara.” (Despre țărani).

Dacă în versurile de acest gen Sergiu Adam ajunge la un coeficient oarecare de poetizată vetustă, scriitura sa purtând parcă pecetea altui timp, în alte poezii el nu poate obține nici altul. Experimentul uman, trăirea pe care o relatează, sint mereu deplasate în alte zone ale existenței. Imblinzite de o anumită muzicalitate, eșecurile autorului rămân aceleași. „/ ... Și toate se schimbă, / Evoluază — scrie în manuale, / Numai dragostea noastră rămâne aceeași, / Calmă, vetustă — / Un sir de duminici egale /” (Lied).

Din orice perspectivă ar fi testată poezia lui Sergiu Adam, impresiile nu se schimbă, textele sale sint banale, devitalize și ușor vetuste. Fluxul lor muzical le conferă doar o aparență de poezie. Un singur fapt se degajă în mod evident: Sergiu Adam nu este încă poet, el este doar o devenire încă indecizabilă.

Nestemate ale artei populare

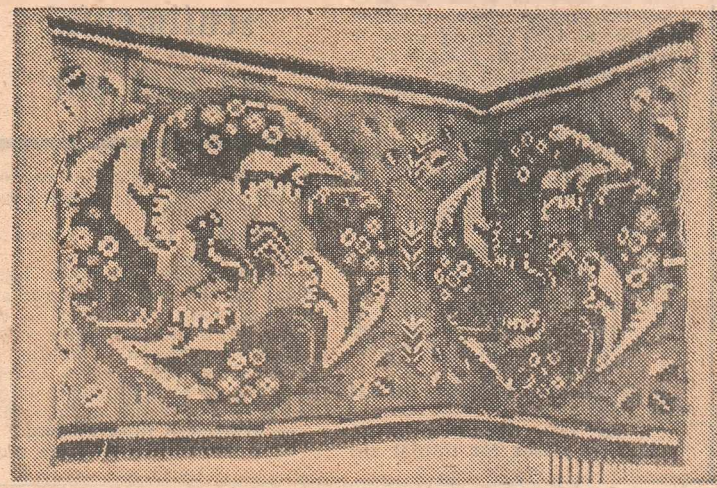
Alături de numeroase valori ale artei culte, Secția de Artă a Complexului Muzeal Județean Bacău dispune de un tezaur pretios de artă populară. O bună parte din el este conservat și pus la dispoziția publicului prin intermediul Expoziției etnografice permanente „Vasile Heisu” de la Răcăciuni, piesele din afara acesteia fiind la rândul lor, periodic etalate prin intermediul galeriilor proprii sau al așezămintelor de cultură din județ. O ultimă tentativă de a repune în circuit câteva din nestematele artei populare de pe meleagurile Moldovei de miloc poate fi considerată expoziția „Structuri decorative la covoarele din județul Bacău”.

Deschisă la Galeriele de Artă din municipiul de pe Bistrita, aceasta reunește circa 30 de covoare, scoarte, lăicere și părețare iesite din miinile harnice ale unor țesătoare reprezentând mai toate microzonele folclorice ale județului. Cea mai bogat reprezentată este, astfel, Valea Zeletinului, unde industria casnică a cunoscut și cunoaște și azi o faimă binemeritată, datorată îndeosebi fanteziei și neîntrecutului meșteșug al locuitorilor comunei Glăvănești. Majoritatea covoarelor selectate din această zonă aparțin secolului trecut, prin varietatea ornamentelor și a motivelor, prin multitudinea desenelor și a culorilor, prin modul de dispunere a acestora avind caracter de unicat. Dintre ele se remarcă îndeosebi covoarele „cu

cai”, „cu gavanoase”, „cu păunițe și cocoși”, „cu gavanoase și policandre”, „cu cerbi”, „cu copăcei și fete”, „cu policandru și fete”, dincolo de aceste motive, grupate aproape întotdeauna în jurul pomului vietii, mai aparînd și altele, cum ar fi fluturii, albinele, libelulele, ciinii, ratele etc. În cel datat 1894, bunăoară, fondul este dominat de un dîne urias, ici-colo artistă anonimă tesind cîini mai mici, care duc în gură cosuri, capre, rațe. O trăsătură aparte a covoarelor amintite este aceea că aproape toate fetele imaginat de țesătoare au în mină o umbrelă, fie strînsă, fie desfăcută, multe alte ciudățenii de acest fel așteptîndu-și încă ex-

plicația. Din microzona Zeletinului se mai retin, de asemenea, covorul moldovenesc din Podu Turcului și covorul cu motive antropomorfe din Căbești, cu ajutorul acestuia din urmă putîndu-ne face și o imagine despre portul locuitorilor de acum un secol.

Dacă țesăturile de interior din satele Zeletinului sint dominate de motivele geometrice, antropomorfe și zoomorfe, cele de pe Valea Trotusului se disting îndeosebi prin combinațiile romburilor — zimțate sau cu cirlige —, prin geometrismul aproape perfect al acestora și, nu în cele din urmă, prin motivele compoziționale. Locul vietăților este luat de multitudinea florilor de pe culmi și de brazi, doar motivul „coada rînduncii” trimînd mai des la vietuitoarele din jur. Există, în schimb, bine transpus motivul solar și, caz

SEMNAL

● A apărut la Editura Academiei R.S.R. tomul al doilea al volumului VIII din **Opere complete** Dimitrie Cantemir, cuprinzând versiunea rusă și traducerea în românește a importantei lucrări **Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane**. Un amplu și minuțios studiu introductiv semnează Virgil Cândea, ingrijitorul ediției. Scris în latină și tipărit în limba rusă în timpul vieții principelui Cantemir, **Sistemul...** a cunoscut prima tălmăcire românească abia în 1977. Ediția critică a lui

Virgil Cândea reia, cu atente revizuirii, această traducere, adăugându-i versiunea rusă și, în volumul următor, (VIII), pe cea latină, încă inedită. Chiar și incomplet, scris și editat în limbi străine, **Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane**, operă a unui cărturar român, rămâne, alături de **Istoria Imperiului Otoman**, contribuția științifică de înepent a orientalisticii românești. Ea este, astfel, și primul omagiu major pe care cultura românească, printr-un ilustru reprezentant al său, l-a adus cu simpatie și convingere civilizației islamice. (V. Cândea).

● Colecția „Biblioteca pentru toți” a Editurii Minerva publică două cunoscute și importante romane ale lui Alejo Carpentier: **Recursul la metodă** și

singular, cel al pestelui, întâlnit pe un covor din Comanesti, datat 1908. Alături de covoare („cu brăducean”, „cu păscute și brăduți”, „în roate cu cirlige”, „cu pesti”), selecția ne propune de data aceasta și lăicere si scoarte, provenite în marea lor majoritate din satele comunei Stefan cel Mare (Răcăuți, Bogdana și Gîrbovană), precum și din Gura Văii și Brusturoasa. Specifice acestei din urmă localități este modul de dispunere a decorului geometric, podurile cu aleșături alternând cu cele simple, din covoarele selectate mai remarcându-se, ca exemplare cu valoare de unicat, cele „cu păscute și brăduți” și „cu coronite și cocosi”. Remarcabil este, de asemenea, faptul că lăicerele din satele de urmă folosesc în exclusivitate culorile vegetale, lucru ce probează existența unor metode tradiționale și originale de vopsire.

Situată în imediata apropiere a acestei puternice zone etnofolclorice, microzona Casin se remarcă îndeosebi prin scurtele colțar (Mănăstirea Casin), lăicerele mocănești, părelarele vegetale (Casin) și covoarele „în obloane”, ilustrate de alternanța ritmică a pomului vietii cu o suită de romburi (obloane), țesături de efect de peste case metri lungime.

● În această expoziție de unicate întâlnim și cel mai vechi covor din valorosul tezaur al Complexului Muzeal Județean: o „scoartă cu pomiori”, datată Bacău, 1843. Inițiativa instituției băcăuane merită, deci, cu prisosință salută, ca pe un act de cultură autentic, pe care iubitorii de frumos îl doresc repetat cit mai des.

CORNEL GALBEN ■

Nichita

El era frumos
Și nu știa.
El avea suflet
Și-l risipea.
El era inger
Și nu vroia.
El avea aripi
Și nu credea...

MIRCEA MICU ■

de Editura Științifică și Enciclopedică. **Revoluția** este titlul celei de-a patra „cărți” a celei-brei lucrări de istoriografie. Pe curind cel de-al treilea volum și ultimul din această reeditare.

● Spre culmi, dus-întors „este titlul romanului lui Mykolas Sluckis apărut la Editura „Uni-

vers” în traducerea Ninei Gafița. Aflat la cea de a treia traducere în limba română (după **Scară spre cer**, 1967 și **Bintuie furtuni în rada portului meu**, 1968), prozatorul lituanian își afirmă o dată mai mult, cu această carte, credința în puterea antică a purității și adevărului.

● Un nou volum de versuri semnat de Vasile Nicolescu: **Fugato**. (Editura Eminescu). Calligrafiile livresti cu care ne obișnuiseră celelalte volume ale autorului, au dobândit aici simplități calme de pastel. Cînd și cînd, umbre elegiace încercănează delicatele viziuni: „Într-un colț de lume ce-ncepe să, răs-

ară / O dată cu o boare de dulce primăvară, / M-am ridicat cu flaut și chimval / Și m-am nălțat la ceruri în pragul Dumisale, / să caut undele albastre, care / veneau de-acolo și se topcau în mare. / Dar am găsit doar urme ce se string / pe-o plasă deasă-a unui uriaș paing”.

● Cartea tehnică ●

Seria ENERG

La sfîrșitul anului 1986 Editura Tehnică a inițiat o serie editorială avînd titlatura ENERG (Energie-Economie-Recuperare-Gospodărire). Ea armeană uci alte serii devenită între timp cunoscută și căutată atît de specialiști cit și de publicul larg, seria AMC (Automatică-Management-Calculatoare) și precede cu cîteva numere seria TCMM (Tehnologie-Calitate-Mășini-Materiale). Volumele seriilor respective se doresc ghiduri utile celor ce lucrează în domeniile amintite dar, în același timp, tind să devină rampe de lansare a ideilor pentru o gamă întinsă de domenii de activitate.

Ajunsă la numărul 4, seria ENERG constituie un cadru de difuzare a experienței acumulate în unitățile producătoare, utilizatoare de energie și în cele de distribuție, a rezultatelor concrete și a studiilor din institutelor de cercetare și învățămînt, de prezentare a utilajelor noi omologate și lansate în producție. ENERG încearcă să se constituie o tribună a celor mai înaltate idei în domeniul energetic, în felul acesta aducîndu-și contribuția la ridicarea calității a activităților din acest domeniu vital al economiei, pentru ridicarea eficienței energetice a tuturor tehnologiilor utilizate, pentru o gospodărire tot

mai rațională a resurselor. Materialele prezentate sînt grupate pe tematici mari (ex.: politici, concepte și strategii energetice; tehnologii de producere energiei; transportul și distribuția energiei; utilizarea, economia și gospodărirea rațională a energiei; interdisciplinaritate; impact energie-mediu etc.).

Ultimul număr apărut în serie, nr. 4, prezintă atît articole, studii, materiale informative privind unele aspecte generale (o suită de materiale cu rezultatele Conferinței Mondiale a Energiei, un raport UNESCO în care se analizează situația resurselor energetice mondiale, un articol referitor la „Conceptele termodinamicii, baza științifică a energiei moderne”, care tratează aspectele noi legate de conceptele de entropie și ireversibilitate) cit și unele teme de specialitate. Dintre acestea sînt de semnalat articolele referitoare la vibrațiile liniilor electrice, recuperarea și utilizarea gazului de convertitor, eficiența energetică a instalațiilor frigorifice.

În capitolul „Idei, actualități și informații tehnice” se prezintă un posibil model de interpretare a energiei mișcării seismice, soluții privind iluminatul în muzee și galerii de artă, iar în final sînt oferite o serie de scurte informații tehnico-științifice.

N. VICTOR ■

Desene pe asfalt

„Rima” obligatorie

„Sciam într-un poem abandonat:

„De ce îngropat într-ale versului alb tîntirime / simt adierea facilei rime / iubire — / umbrire? / De ce lut — sărut, / de ce moarte — departe, / de ce...”

Există așadar rime cu predestinare semantică, rime obligatorii, „tiranice” micșorînd spațiul de mișcare al poetului și obligîndu-l la asociații de idei pur mecanice. Ce ar putea fi în morminte decît, oseminte? Vorbind despre noaptea evocăm, automat, spicele coapte care, ce fac ele? îngînă șoapte sub cerul (s-ar putea altfel) de lapte și... cam alt. Codru rimează doar cu ardelenescul modru și... gata. Deci vînt — cuvînt, glesne — lesne, iarbă — fiarbă etc. Asa s-a ajuns la versul „liber” sau „alb”: dintr-o anume exasperare, nici vorbă, creatoare (altă rimă!) din dorința autorului de a-și refuza traiectoriile impuse (imagini spuse și răs-puse, de dinainte seduse, prezizibile, deci presupuse, deduse), renunțînd la muzică, la melozem. Rezultînd? Versul, cum ziceam, liber sau alb. Vorba vine: „liber” e doar versul necris.

Nici rima compusă nu mai satisface. Fiindcă vine Dumnea-lui Mihai Eminescu și găsește o rimă la imposibilul cuvînt vesel. Care? dese-l! Iar cînd împerechează evlavii cu așa vii (rîmă cea mai frumoasă din poezia românească) departe de a-și stimula urmașii le lasă lor moștenire o perfectă descumărare fiindcă sus-pomenita nu e doar rimă ci catapeteasmă de sunete, un concentrat de armonii cosmice.

„Dar uite că luîndu-mă eu cu aceste nevinovăte „băgări de seamă” asupra atelierului stihi-cesc (secția scularie) m-am cam depărtat de la subiect. Voiam să caut odată cu cititorul o rimă evident obligatorie și (de data asta) capitală.

Așadar cu ce rimează cuvîntul om?

Rima perfectă, totală, nu e alta pentru mine decît pom.

Care vin și zic acum cînd am intrat cu cazul în primăvară că, vorba cronicarului, destinul acestor „rime” are „mare amestecare”, că sîntem legați de lumea vegetală mai mult decît de stele. Avem o stea a noastră, o stea proprietate personală? Se poate, dar e mai sigur că avem un pom al nostru, un copac, o creangă, o frunză. (Cu ce rimează frunză? Nu vă osteniți să căutați, cu nimic. Și totuși... cu tot. Cu verdele clorofilei, cu gracilitatea nervoasă a... nervurilor, cu dragostea, cu speranța. Și cu sărutul? Și).

N-ar trebui să ni se îngăduie să murim dacă n-am sădit și crescut un arbore.

Iată de ce în primăvara trecută cînd m-am mutat eu în cartierul Tei (rîmă? Tomozei) m-am bucurat, să văd, plimbîndu-mă printre pietrăriile și fierăriile ce compuneau șantie-rul de locuințe un copac somptuos, veghind solitar devălmășia și impunînd parcă sentimentul rigorii, al verticalității și al omenescului. Eram însoțit de un proaspăt prieten, Străchinaru, mai-marele unui Icral frun-țas care mi-a spus: „Nici nu știți cit ne-am bătut pentru viața acestui arbore! Comozi, șantieriișii voiau să-l doboare deși nu-l incurca. Am implorat, am certat (amenințat) și gîndul bun a biruit. Iată-l, el există!”

Da, prezența venerabilă îndulcind un peisaj ce putea să pară sufocat de ciment, arborele dăinuie, cu înțelepția lui tricentenară și aduc laudă celor ce l-au salvat. Aș vrea ca în locul unui arbore ce moare să plantăm trei, vizez un regim egal (arbore ocrotit) și pentru ultimul exotic și pentru tuya cu virf muiat în soare ca și pentru domestica salcie ori zarzărul medelenist (asta devine de la... Ionel Teodorescu).

De fiecare dată cînd îl văd pe Străchinaru îmi evoc statura arborelui cu al cărui destin s-a logodit și îl invidiez cu îndreptățire firească.

Parafrazînd o frază celebră din Terențius ce ni se servește ca fiind a lui Gorki îmi îngădui a rosti cu emfază: **Pomul! Ce mîndru sună acest cuvînt!**

GHEORGHE TOMOZEI ■

Anghel Dumbrăveanu

(Urmare din pagina 9)

și cel mai complet anotimp al omului. De ce, atunci, dragostea nu este, pe lîngă tot ceea ce este ea, și sentimentul cel mai pur și cel mai durabil, vom fi întrebați.

Vom răspunde: pentru că prietenia nu presupune exclusivismul acceptat cu frenezia și jurămîntele absolutului și nici, decurgînd de aici, suspiciunea nefondată ori spaima dualității. Poți fi prieten, în același timp, fără să ai sentimentul culpabilității, cu mai mulți oameni, fără ca ei să intre în conflict din această pricină. Prin acest caracter, prietenia nu este mai puțin unică.

— O poezie de dragoste proprie?

— Aproape întreaga mea poezie este o poezie de dragoste.

— Cum vedeți problema războiului și a păcii pînă în anul 2000?

— 2000? Ce este cu obsesia acestui an, care nu va fi decît unul ca oricare altul poate ceva mai bun decît cei de pînă la el?

Copilăria mea s-a petrecut în timpul ultimului război mondial. Îmi place să cred că a fost, într-adevăr, ultimul. Memoria mea păstrează imaginea nesfîrșitelor escadrile de avioane argintii, în văzduhul curîntat de zgometul apocaliptic al motoarelor zburătoare. Și imaginea convoaielor de tancuri și mașini blindate ale armateilor hitleriste care ne proiecteau zilele și nopțile patriarhalului sat într-un infern insuportabil. Aud și astăzi plînsul femeilor care primeau vestea că bărbatii lor au pierit în război. Foamea, polagra, bombardamentele, schiele, plînsul copiilor orfani, bocetul mamelor îndoliate, clopotul care nu mai conținea să se jeluie. Fiinta mea respinge cu tenacitate ideea de război. Poemele mele visează frumusețea vietii, a dragostei.

— Ce ați mai întreba?

— Aș întreba — și poate că

în felul acesta ne mai referim o dată la întrebarea despre prietenie — dacă-ți mai amintesti, Mikó Ervin, călătoria noastră, într-o zi de primăvară, la Ciucea. Eram un grup de gazetari, venisem de la București și fuseserăm la cîteva întîlniri (am avut o asemenea întîlnire cu studenții de la revista **Napoca universitară**, după care am participat la un spectacol dat de o trupă de actori de la facultatea de filologie) și vizite (la o fabrică de porțelanuri, la o carieră de piatră de pe lîngă Huedin). În programul acela, am ajuns și la Ciucea, unde am vizitat Casa lui Octavian Goga. Eu eram emoționat de tot ceea ce vedeam acolo. Pe coasta dealului dinspre mausoleu, cum eram risipiti ca într-un amfiteatru împrejmuit de copaci abia înfrunziți, ai cerut o clipă de liniste spre a le citi celor cu care eram acolo, o scurtă poemă a mea, abia apărută în revista **Steaua**, sau în **Transilvania**, nu-mi mai amintesc precis. Eram foarte incurcat de gestul acela, îmi amintesc lumina ochilor tăi senini, surisul-ti blind, nu înțelegeam ce te-a determinat să risti o asemenea lectură. Sînt aproape zece ani de atunci. Mi se pare că după întîlnirea aceea ai rugat un coleg să-mi traducă poezia în limba maghiară, ai publicat-o în **Utunk**, iar eu încă nu ti-am mulțumit și nu i-am mulțumit nici traducătorului, pe care l-am citit, tradus în românește, și-am fost gata să-i strig: esti un foarte bun poet, prietene, dar nu-l văzusem nici odată și nu l-am văzut nici după aceea. V-am rămas amîndurora dator. Aminarea asta atît de lungă a fost un prilej de a mă gîndi mai mult la voi, știînd că trebuie să împlinesc un gest necesar, un semn de mulțumire. Și uite așa, în loc să ne scriem și să ne trimitem cărțile — poate ni le și traducem, între timp —, aminarea a rămas un spațiu în care am trimis spre voi numai gîndul meu bun, să vă îmbrățișeze el, cu aripile lui, care sînt umbrele de lumină ale aripilor mele, de care poate nici nu știți.

Echipa de la Tomograf

Membrii prestigiosului colectiv în ordinea intrării în scenă

Este greu să pătrunzi la Spitalul Clinic Fundeni, dar mai ales la secția „tomografie computerizată”. Chiar și ca „nepacient” (o „meserie” aici aproape necunoscută); este greu să devii „simpatic” și ca un colectiv să te „primească”, un colectiv ciudat, compus din cițiva oameni care au învățat să se știe, să se accepte, să se evite reciproc, respingând intrușii în munca lor grea, tăcută, obositoare, încordată și continuă pentru binele altora, pentru ca alții să se cunoască pe ei înșiși, pe dinăuntru, la propriu, pacienți cu trupul lovit de boală sau sănătoși fiind, cu mintea zguduită de existența uneori numai închipuită a celor mai teribile maladii.

Nu dorim să investigăm un fenomen medical, nu facem o imixtiune în știința medicală, iscodim doar, vrem să cunoaștem starea de suflet a celor în halate albe, întocmind și noi niște „foi de observație” ale acestor oameni care conduc și înțeleg o „mașină” absolut stranie, asistată de computer — metodă de diagnosticare în viitorul imediat. Aici ne-am convins că o mașină poate „împrumuta” ceva din sufletul omului, că omul este în stare să transmită ceva din măreția lui mașinii. De aceea vom preamări în rândurile de față omul și, mai ales, omul care îngrijește omul!

UN INGINER FACE... INECȚII

O cheamă Oana Dragotoiu. Este mezină acestui colectiv care, ca medie de vîrstă, este cel mai tânăr din Spitalul Fundeni. Lucrează la T.C., așa cum vom numi de acum înainte secția de tomografie computerizată, din 1982, adică de la înființare, și este studentă la facultatea de automatică, la seral. Colegii o lasă să lucreze numai în tura de dimineață, să poată învăța. Primul lucru, extraordinar, pentru dînsa e că aici a început să învețe: să dezvolte filme, să pună catetere, să facă perfuzii, să vegheze la pupitrul de comandă și să facă prediagnoză generală. Din aceste motive, niciodată nu s-a simțit... în plus.

A învățat apoi anatomie; a învățat cum e alcătuit un om, unul sănătos sau unul bolnav, așa a deprins poate unul dintre cele mai frumoase cuvinte: **speranță**; „o tumoare nu înseamnă un FINAL; se poate repara...”.

Pe mama ei, și ea la Fundeni, o ajută cum poate, între oboselile acestor munci, între serviciu și facultate, între timorul liber și-lar serviciu, între gândurile ei de specialist în devenire.

Va termina facultatea anul acesta și va fi, poate, primul inginer care face inecții...

MULT GREU ÎNSEAMNĂ UȘOR...

Elenei Jugăstreanu i se pare că a fost născută pe lume să dea numai de greu. După liceu a venit la Fundeni, să lucreze direct la reanimare. A fost primul greu. A aflat, apoi, că la Spital a „venit un aparat nou” și a vrut cu orice preț să lucreze la el. N-a reușit de prima dată. A trebuit să învețe limba engleză. Al doilea greu: a rămas însărcinată, a născut, muncind pînă în ultima clipă la T.C. Al treilea greu: sotul ei este asistent la „dializă”. Al patrulea greu: și-au împărțit turele, ca totdeauna unul dintre ei să aibă grijă de copil, să nu rămînă singur. Al cincilea greu: a venit la T.C. pentru că era prima oară, în meseria ei, cînd participa concret la tratamente.

Își uită greutățile îmbărbătindu-i pe cei bolnavi. Le explică, ride cu ei, le înlătură teama de „lunelul” tomografului.

Își dorește o fetiță, i-a găsit numele: Alina...

Toate aceste greutăți arată bine pe chipul ei. Este frumoasă.

IEȘIREA ESTE LA INTRARE

Dumitra Crăciun trebuie să aibă multă răbdare. Este secretara secției T.C. De fapt, ea e prima care „vede” bolnavul, ca apoi tot ea să fie ultima de la care pleacă omul cu rezultatul analizelor în mînă, bucuros sau trist... A învățat totul pînă la ace: „Sînt o fire mîloasă, nu pot să pun ace!”

La serviciu nu s-a certat niciodată, cu nimeni. Știe că lucrează într-o secție unde trebuie să aibă multă răbdare, să depună suflet.

Trebuie să iubești mult oamenii, să-i poți înțelege. Asta-i o altă meserie.

COMPUTERUL ÎN HALAT ALB

Chiar și somnul trece prin creier! Adică el e cel care rămîne treaz ori ce-ar fi!

Iolanda Emanoil este un computer în halat alb. Cînd a auzit de tomografie i-a plăcut cum sună și-a vrut să lucreze aici. A insistat, s-a „bătut” mult pînă a reușit. Înainte era suplinoare de germană la Giurgiu. A atras-o acest domeniu nou, al sănătății.

Totul e nou aici, chiar și... „mașina” asta de diagnosticare. A citit mult, și-a adunat cunoștințele de pe unde a putut, din cărți, a consumat mult timp căutînd informații și în cele din urmă și-a „construit” o imagine limpede despre „meseria” de la tomograf.

Curiozitatea e o chestiune de educație!

„O AJUT SĂ MĂ AJUT”...

...spune Cornelia Nicolae. După cinci ani de reanimare a venit și dînsa la tomograf. A învățat, zice, să aibă „singă rece”. Munca aici, pentru dînsa, are un sens de echitate profundă. Nu-și vede colegii, îi simte numai în preajma ei. Fiecare are sarcini precise și cînd unul nu e la locul său, în haxagonul stupului, altul îi ia locul, pe tăcute, fără să-i reproșeze cuiva că el face mai multe treburi deodată. Ca să cîștige timp.

CÎND PRIVEȘTI... ÎNTR-UN OM

Pe doctorul Șerban Alexandru Georgescu, șeful secției T.C., l-a cunoscut de mult, cînd aparatul încă nu era adus în țară. L-a urmat însă. „Dacă te cam nimerеști cu omul, mergi după el mereu. Doctorul se uita numai la mine și eu înțelegeam din priviri de ce anume are nevoie”.

A obligat-o apoi să citească, să învețe noutatea domeniului. „Doctorul scria și noi citeam...”.

Îl cunoaște cel mai bine; cînd e supărat, le zice colegelor: „aveți grijă, șeful e cu mustața inversă” și „Inca-sează” ea totul.

Cînd privești într-un om, ne spune Marioara Cristolovean, mă gîndesc ce pot să fac, cum să-l ajut. Unii, odată veniți aici, cred că s-au și vindecat”.

Au fost cinci frați, ea este cea mai mare și singura fată. A avut grijă de toți, nici unul nu a întreprins ceva fără s-o întrebe mai întîi dacă e bine sau nu. E un soi de respect, zice. A-cum toți sînt cu starea lor. I-am ajutat să devină oameni. Noi am fost,

sîntem mai puțin cu nasul pe sus, mai supuși. Astfel am reușit”.

Undeva, prin minte, îi mai umblă frica de radiații. Odată cineva i-a zis: „să am eu serviciul tău, m-aș considera director”.

CE NU VEZI VĂZIND...

De fapt, este peste tot, și de aceea nu se vede niciodată. Ioana Pleșa este acel om „bun la de toate”. A venit din Giurgiu și zgomotul, zarva Capitalei au făcut-o să fie precisă, logică în toate. Sau poate așa i-o fi firea. Tace. Tace mult. Cred că puține vorbe există în limba română cărora să nu le fi dat viață, prin acțiune. Este importantă prin ceea ce aici lasă în urmă: liniște, multă liniște.

UN DOCTOR BOLNAV

Vladimir Ene a terminat facultatea de medicină. A rămas cu o „boală” care se numește dorință de-a învăța. A ajuns la T.C., la doctorul Georgescu. Așa a luat-o din nou de la capăt. Sigur că pentru el e mai ușor, face parte din generația care a aflat încă din școală despre cip și microprocesoare. Noțiunile tehnice, algoritmice, matematice îi sînt mai la îndemînă. „Mașina asta, zice, ne-a unit”. T.C. în viziunea mea și nu numai înseamnă reducerea zilelor de spitalizare, a medicamentelor, recuperare rapidă efect psihic”.

De fapt, la T.C. este un fel de sumum! De aici, bolnavul nu mai e trimis NICAIERI, aici diagnosticul e precis. Doctorul Vladimir Ene niciodată nu este obosit. Îl trebuie însă 24 de ore, pe zi, să învețe.

Dorește, trebuie să facă totul pen-

bune și le iau pe cele de toată ziua, dacă soția e de serviciu dimineața mai și găsesc, o ajut la lecții pe fetiță și, dacă n-am nici o problemă specială de rezolvat, muncesc în grădina vreo două ore, alte două la bătrîni, părinții soției, că n-au pe altcineva de ajutor, iar cînd se înseamnă pornesc prin sat. Sînt atîtea lucruri de făcut!

Învățătorul Ion Goreac Puui vorbește ca și cum s-ar afla în fața clasei, într-o lecție festivă la care asistă cel puțin trei inspectori generali. Ca la o lecție festivă și arată, în hainele bune, cu cămașă albă, imaculată, și cravată asortată. Sînt importante hainele? Îl întreb.

— Nuuu, nu haina face pe om. Dacă nu ești om, degeaba porți

haine frumoase nîi mă salută c nele bune, și ziua.

— Dar acum tul elegant. Aș întotdeauna?

— Da.

— Păi nu și importantă hair

— Of, ba e!

și cum să apar în clasă, îmbrăc că doar aici, la învăț, nu să tai l Un învățător tr atent la tot ce pilului n-ai voi ciodată. Nici mă nelor, că au și Uite, cînd tre școala cea nouă,

Datoria morală

„Dimineața, mă scol la patru, cel mai tirziu la patru și jumătate. Aprind focul, dau de mincare la animale, aduc apă, tai lemne pentru toată ziua, spăl vasele, nu mi-i rușine a spune; apoi îmi pun hainele cele bune, îi dau să mîncească fetiței mici și la șapte, o pornim spre școală amîndoi. La prînz, la douăsprezece, venim acasă, las hainele

fiecare bolnav. Pentru asta, boala se numește cam paradoxal sănă-

TROSCȚIE

Biografia normală a doctorului Li-Moisin este scurtă. Amabil, poli-
os, cu tact, deși în aparență ar pu-
fi un om distant. Poate că este
ar distant, dar asta nu se numește
ompatibilitate. Cei din jur., cole-
e, „filtrează” mult, așa că la din-
ajung mai puține necazuri. Nu
e, însă, un protejat. Este internist
internistul aici are supraspeciali-
e, trebuie să facă o explorare to-
i, de pildă, să privească la micros-
fiindcă „ce faci tu cu mina ta
rită încredere” sau, în cazul lui,
invețe „alfabetul” röntgen, să „va-
dispunerea organelor, anomalia,
REREA. Tomografia este o altă
serie, trebuie să știi, să înțelegi
lte, totul se adună la medic, este
u, este important să decizi.
n trei ani, de când lucrează aici,
iu Moisin s-a schimbat. „Sint lu-
ri interesante, ne spune, dar și
u de rezolvat. Un caz se urmărește
la A la Z și de la Z la A și apoi,
apare concluzia. Unele cazuri sint
i ușoare, tipice, totul e clar. Cele-
te ? ! Aș scrie pe poarta Spitalului:
nograful nu e mașină de văzut boli !
In gind.

LOȘCA CU PUI*

Serban Alexandru Georgescu este
medicul șef al secției tomografie
computerizată. Îl găsim la spital, dar
ca autor al multor cărți de medici-
nă. **Amănunt important:** în biroul
sului se află o listă cu ziua de
ștere a fiecărui om, bărbat sau fe-
meie, care lucrează la T.C.
E un om energic, deschis, prea des-
is. Te poate pedepsi privindu-te,
r mult iubit și respectat de colabo-
ratori. Se înfiripă greu o conversație
dinsul. Pe urmă constăți că e vo-
bil. Prea categoric. De la dinsul am
ușit totuși să extrag un fel de...

EZUMAT

Un om este împărțit în două : cap și
trunchi. Investigația la tomograf se poate
face din 2 în 2 mm, la organele mici,
sau din 8 în 8 milimetri la cele mari.
8 de detectori emit raze X, circule-
se, preluate de computer și trans-
mise pe monitor sub formă de imagi-
ni convenționale (limbaj) în 1 024 nu-
măre de gri. Se obține :

1. Dimensiunea exactă a diferitelor
organe (starea de boală) ;
2. Densitatea exactă a oricărui punct
în imagine. Un punct = 1,3 mm „car-
d” . 256 pct. x 1,3 mm = o „felie”
într-un om !

Investigația pare „scumpă” (cam
100 lei pentru un om), dar costul
nu diagnostic scade cu 27 la sută
față de prețul inițial dacă tomograful
este bine folosit.

Doctorul este la cheremul aparatu-
ri. Pentru fiecare categorie de me-
ci practicieni, trebuie luat în consi-
derare randamentul aparatului și al
electivului „la îndemână” și nu ran-
damentul ideal ! Nu se poate pretinde
totul tomografului ; indicațiile pot fi
falsificate” de erorile omului „ce am
cut eu e bine, dar asta nu e per-
fect !”

Am preferat, varianta redacțională
a față. Pentru că și aici „omul sfîn-
sește locul”, T.C., această metodă cu-
ră, viziune în spațiu a geometriei
ne care a favorizat radiologia in-
vențională, eficiența punctiei bio-
ce și ameliorarea diagnosticului be-
eficiază de un aparat care costă
este un milion de dolari (1 400 000 \$).
e-am ghidat însă după afirmația că
ce același aparat, cu oameni diferiți,
dă îndamente diferite. Importantă este,
însă, formula magică a vieții — omul
— fără de care nu există nimic. Nică-
dată, omul nu va avea un preț !

Mulțumiri. Aflu, în ultimul timp,
și, datorită unui inimos colectiv
e la „AZO-MUREȘ” condus de
ct. Moraru, această firmă româneas-
i produce, special pentru ecograf și
mograf, un film video de imagistică
medicală de 450 ASA, realizat la pa-
ametri internaționali și care acum
e exportă. Tomograful are, deci, „ma-
eriale consumabile” indigene !

Mulțumim celor de la AZO. Lingă ei,
mografie computerizată înseamnă :
ana Dragotiu, Elena Jugăsteanu,
umitra Crăciun, Iolanda Emanoil,
ornelia Nicolae, Marioara Cristolo-
ean. Ioana Pleșa, Vladimir Ene. Li-
iu Moisin și Serban Alexandru Geor-
escu. O familie.

PAUL AGARICI ■

La 43 de ani, doctorul în me-
dicină Mihail Gr. Coculescu,
șef de lucrări la catedra de
endocrinologie a I.M.F. Bucu-
rești, era autorul primului tra-
tat de **Neuroendocrinologie cli-
nică** apărut în România și prin-
tre puținele în lume. E teme-
rară o asemenea lucrare, deoa-
rece domeniul este foarte re-
cent, a făcut explozie în ultimii
10—15 ani și acumulează nou-
ități în același ritm fantastic.
Pentru a ne face o imagine
asupra rapidității de evoluție,
putem să amintim că, din 1955,
când chimistul american de ori-
gine franceză Vincent Du Vig-
neaud a sintetizat primii neuro-
hormoni și până astăzi, când se
utilizează în terapia umană
asemenea produse de o extraor-
dinară finețe, ori medicamente
ce acționează prin intermediul
neurohormonilor, s-au înregist-
trat, și în special din 1977 în-
coace, descoperiri impresio-
nante, răsturnând imaginea tra-
dțională a neurologiei și endo-
crinologiei. Ele sint validate de
cîteva premii Nobel pentru chi-
mie și medicină, dar mai pre-
sus de toate, cum spuneam, de
practica medicală. Doctorul
Coculescu ține, în primul rînd,
să precizăm că neuroendocrino-
logia nu este, cum s-ar putea
înțelege, o sumă a cunoștințelor
de neurologie și endocrinologie,
este o altă disciplină, cu obiec-
tul ei de studiu și anume rela-
ția directă dintre celula nervoasă
și cea endocrină. Prima breșă
importantă (inițial neacceptată
de neurologi) a fost descoperi-
rea că neuronii, celulele nervoase
din creier produc și eliberează
substanțe chimice — neuro-
hormonii —, prin intermediul că-
roră se influențează reciproc și,
totodată, reușesc să comande
celălalt sistem de coordonare
al organismului, sistemul endo-
crin. Cercetările ulterioare
au demonstrat că sint cele mai
active substanțe cunoscute în
biologie și în medicină care, la
ora actuală, pot fi cunoscute,
determinate (prin metode specia-
le, în general, radioimunologice),
sintetizate, atingîndu-se
marele deziderat : utilizarea în
practica medicală, pentru a
pune mai devreme un diagnos-
tic și a trata anumite boli. Se
speră, de pildă, ca ele să revolu-
ționeze psihiatria, într-un
viitor cit mai apropiat, în lupta
acesteia cu atîtea maladii apar-
tinent ireversibile.

Povestea cărții este frumoasă
ca o izbită metaforă.

„N-am făcut, zice, decît să
realizez ceea ce au dorit profes-
orii mei și, îi consider profes-
orii mei pe cei înfrinți, stu-
dent fiind, în laboratorul de
neurofiziologie al Institutului
„Danielopolu” și în laboratorul
de neuroendocrinologie al Insti-
tutului „Parhon”. (Mihail Cocu-
lescu a fost student între anii
1960—1966). Într-o zi, unul din-
tre acești profesori l-a invitat
la o bere, în grădina din apro-
pierea spitalului de la sosea.
Acel om avea atunci 40 de ani
iar studentul abia la jumătate.
I se părea, desigur, bătrîn cel
care îi făcuse onoarea invita-
ției. Stau de vorbă și îi destăi-
nuie gîndul de a aduna, într-o
monografie cunoștințele acu-
mulate de neuroendocrinologie,
unde să includă neapărat con-
tribuțiile românești. A aflat de
la el că și alții și-au dorit acest
lucru, dar nu l-au împlinit.
Fostul student ajuns la vîrsta
profesorului s-a speriat la gin-
dul că poate să treacă și pe
lingă el aceeași dorință, fără să
o concretizeze, fără să ajungă
să scrie vreodată acea carte.
Intocmai ca personajele lui Ib-
sen din „Rata sălbatecă”. În
consecință, l-a ascultat pe Ar-
gehezi, a cărei poezie o stia pe
de rost (dr. Coculescu este ol-
tean de origine, gorjean). „Mos-
tenirea-i o povață / ...nădud
să-l faceți la afă”. S-a apucat
și a scris remarcabila carte a-
părută anul trecut. Firese, ea
cuprinde capitolul contribuții-

lor românești la dezvoltarea
domeniului, precum și pe cele
personale, cu confirmări inter-
naționale, datorită cărora dr.
Mihail Coculescu este ales
membru activ în numeroase a-
sociatii și societăți — Societa-
tea internațională de neuroen-
docrinologie, Societatea inter-
națională de psihoneuroendo-
crinologie, Asociația europeană
de neuroendocrinologie — ENEA
— Organizația internațională de
cercetări asupra creierului
(IBRO), al Academiei de știin-
țe din New York, printre
membrii fondatori ai Grupului
european de cercetări ale glandei
pineale (EPSG).

Care ar fi deci istoria neuro-
endocrinologiei românești ?

Profesorul Ștefan Milcu a avu-
t intuiția ca în Institutul de
endocrinologie din București
să înființeze un laborator cu a-
semenea preocupări, chiar cu
mult înainte ca domeniul să ia
amplora cunoscută, pentru a
nu ne găsi nepregătiți. O țară
cu tradițiile de pionierat ale
României atît în neurologie
(prin prof. dr. Gh. Marinescu),
cît și în endocrinologie (prin
prof. dr. C. I. Parhon), studiul
raportului direct dintre obiec-
tul celor două științe fiind o
constantă a scolii noastre me-
dicale, nu putea să rămînă mai

NEUROHORMONII, medicamentele viitorului

prejos. De fapt, l-a dat și pe
cîiva dintre pionierii neuroen-
docrinologiei. Grigore Popa,
profesor de anatomie la Iași și
București, este cel care a des-
coperit sistemul port-hipota-
lamo-hipofizar, piatra de teme-
lie pentru fundamentarea neu-
roendocrinologiei moderne.
(Profesorul Joseph Meites, pre-
ședintele Societății internațio-
nale de neuroendocrinologie,
autorul prestigioasei lucrări
„Pioneers in Neuroendocrino-
logy” a recunoscut și a afir-
mat-o în repetate rînduri). Pro-
fesorul Nicolae Paulescu, des-
coperitorul insulinei, este și cel
care a efectuat prima hipofie-
nectomie reușită din lume,
elaborînd o metodă operatorie.
Pînă la el a opera o hipofiză
era egal cu a omori omul. Me-
toda a fost preluată de marele
neurochirurg american Cus-
hing, utilizînd-o pentru expe-
rimentele care l-au făcut cele-
bru. Iar dr. Ion. T. Niculescu
și Constantin D. Răileanu au
redescoperit „ceva ce fusese uit-
tat” — tractul tuberoinfundibu-
lar prin care circulă produsii
de neurosecreție ce controlează
funcția hipofizei anterioare.

Profesorul Milcu avea convin-
gerea că un domeniu nou tre-
buie abordat de oameni noi și
astfel a adus în acel laborator
numai cercetători tineri. Viața
și timpul au demonstrat că n-a
greșit. „Am scris cartea, spune
dr. Coculescu, și pentru că am
crescut odată cu grupurile ro-
mâne de cercetare în acest do-
meniu. Aflate în București sau
în alte centre din țară — la
Iași, grupul condus de prof. dr.
Ion Hăulică și la Craiova,
grupul prof. dr. Valeriu Neș-
țianu — au lucrat totdeauna în
colaborare. Am vrut să trec în
revistă contribuțiile noastre în
perspectiva dezvoltării inter-
naționale, fără să mă tem a
arăta limitele lor, conversele
pe care le-a iscat și puterea lor
de afirmare”. Este convins că
poți să realizezi o contribuție
originală, chiar atunci cînd,
„din punct de vedere tehnolo-
gic ești dezavantajat și chiar

cînd contactul și legătura cu
specialiștii internaționali sint
indirecte și sporadice. Dacă
depistezi și continui gîndirea
creatoare a unor profesori ai
tăi, dacă folosești concepte și
spargeri de fronturi făcute de
maestrii tăi, încercînd să-i duci
mai departe, pînă să ajungi
în circuitul celor care dezvoltă
domeniul”. Este o convingere
probată cu propria sa experiență.
Un exemplu ar fi contribuțiile în
studiul și cercetarea glandei pi-
neale. Această glandă multă
vreme controversată interna-
țional, nu atît pentru că a fost
socotită sediul sufletului, ci
pentru evoluția ei filoge-
netică, dat fiindcă la rep-
tile a fost cel de al treilea ochi
(ochiul ciclopic). Cercetătorii
de la Iași au descoperit că
glanda pineală, (situată undeva
în creier), este principalul loc
unde se concentrează renina
extrarenală. „Deci, profesorul
Hăulică a făcut o breșă concep-
tuală, față de ceea ce se știa
și se credea pînă atunci, iar eu
am dus mai departe gîndirea
sa, căutînd hormonul corespun-
zător acestei enzime. Lucrînd
cu o chimistă de o excelentă
pregătire profesională din In-
stitutul de endocrinologie, Ma-
ria Oprescu, și cu un student,
Leon Zăgrean, acum asistent

pectiv, în revista „Waking and
Sleeping” („Veghe și somn”).
Are acum pe masă o carte în
japoneză, abia a primit-o de la
autor, reputatul prof. Shojiro
Inoué, specialist în studiul som-
nului, îl citează și-i folosește
modelul, căruia îi aduce modi-
ficările, completările sale. Car-
tea — în românește s-ar tradu-
ce „Substanțe care produc som-
nul” —, este însoțită de o re-
verentioasă scrisoare, unde i se
cere permisiunea de a-i folosi
respectiva schemă și în mono-
grafia „Biology of sleep sub-
stance” (Biologia substanțelor
sommului), pe care urmează s-o
tipărească, anul acesta, în repu-
tata editură americană CRC
Press.

Astăzi toamnă, la un an după
ce a isprăvit cartea, în cadrul
celui de al IV-lea Congres na-
țional, cuplat cu cel balcanic de
endocrinologie, dr. Mihail Cocu-
lescu a fost prezent cu
alte cîteva lucrări ce abor-
dează probleme de vîrf ale neu-
roendocrinologiei. Desi, inter-
național au fost sintetizate un
număr important de neurohor-
moni compatibili a fi utilizați
în terapeutică, acest fapt este
încă greu de realizat practic
datorită unei probleme-cheie
— bariera hematoencefalică.
Celula neuronală nu primește
din afară, orice substanță,
e de nepătruns, fapt ce
preocupă intens laboratoarele
de specialitate din lume. S-a
concentrat și se concentrează a-
supra ei și universitarul român,
în colaborare cu chimiști din
laboratoarele de radioimunolo-
gie din București. A sus-
ținut o comunicare privind
utilizarea determinărilor hor-
monilor peptidici din lichidul
cerebro-spinal pentru stabi-
lirea tipului secretor și caracte-
rul invaziv al tumorilor zonit
hipotalamo-hipofizare. A folosit
ca traser „neutru” care să ex-
plozeze deschiderea barierei
de către tumoră, insulina. O
cercetare cu rezultate promiță-
toare pentru viitorul practicii
medicale. Terapia cu neurohor-
moni, ne explică, este efica-
ce numai cînd administrarea are
loc conform bioritmului endo-
gen natural al neurohormonului
respectiv. Adică în momentul
cînd în mod fiziologic se des-
chide bariera. Împreună cu un
matematician, dr. Coculescu a
realizat un model matematic
care să permită demascarea
bioritmului endocrin (diferit
de la individ la individ). În
colaborare cu Clinica de obstet-
rică-ginecologie „Polizu”, cu
un grup de cercetători condus
de prof. dr. doc. Dan Alessan-
drescu și prof. dr. doc. Tudor
Stoica a experimentat, cu re-
zultate certe, protecția mamei
cu tumoră hipofizară și a făt-
ului prin tratament continuu, pe
timpul gravidității, cu un ago-
nist al neurohormonului Dopa-
mina, respectiv cu Bromcristi-
na fabricată în țară. Are chiar
5 paciente care au născut de
2 ori copii sănătoși, astfel tra-
tate. Dorința irezistibilă de a
avea copii a unei femei sufer-
rînde de o asemenea boală
poate fi împlinită. Și ce poate
fi mai nobil decît să aduci pe
lume viață ? N-au lipsit lu-
crările în colaborare cu grupul
din Iași în domeniul reninei ex-
trarenale din hipofiză și ovar,
ca și cele referitoare la desco-
perirea, în colaborare cu grupul
de la Craiova, a efectului hor-
monilor asupra percepției lu-
minii. De altfel, la Iași se va
organiza în curînd, prin grija
prof. dr. I. Hăulică, primul
Simpozion național de psihone-
uroendocrinologie.

Pe scurt, cînoșcîndu-l pe do-
ctorul Mihail Gr. Coculescu am
înțeles cit de largi porți deschi-
de medicinei în viitor, deci vie-
ții noastre, noua știință a neu-
roendocrinologiei, unde cerce-
tarea românească merge pas la
pas cu restul lumii.

CICI IORDACHE-ADAM ■

oame-
a hai-
toată

drep-
clasă

nu e

copie,
ător,
e rele,
i să-i
să ar-
e tare
ța co-
ști na-
il hai-
il lor.
nănată
ovară-

șul director Enache ne-am pus
hainele de lucru și am muncit
cot la cot cu muncitorii, am
cărât pietriș, am săpat fîntina.
Da cînd am inaugurat-o, ne-am
bucurat de ea în haine bune,
frumoase, de sărbătoare.
— E adevărat că dacă cei de
la Consiliul popular au o pro-
blemă de rezolvat în Burdujeni
îl caută pe Ion Goreac Puiu ?
— Sigur e adevărat ! Eu îi
cunosc pe toți aici, nu e casă în
care să nu fi intrat de cîteva ori,
fie cu problemele mele de în-
vățător (trebuie să iau legătura
cu părinții, iar dacă am vreun
copil bolnav în clasă, nu-l pot
lăsa să rămînă în urmă, așa că
merg la el și facem lecțiile îm-
preună), fie cu celelalte, ale sa-
lului.

Îi spune mereu sat, deși de tre-
zeci de ani, Burdujeni sint car-
tier al Sucevei. Dar după ce îi
parcurgi străzile cu case tăcute,
înconjurate de grădini îngrijite,
după ce îi privești oamenii sa-
lutîndu-se la tot pasul, înțelegi
de ce toți îi spun sat. Aici se
trăiește încă după legile satului,
în care colectivitatea cinstește
sau sancționează prompt, în care
datoria față de ceilalți este un
fapt real, nu unul teoretic. Ion
Goreac are o mulțime de func-
ții — președinte al comitetului
de cetățeni din circumscripția
electorală municipală 43, mem-
bru în comitetul de sprijin al
autorității tutelare și asistențe
sociale. În 1987, în circumscrip-
ția sa electorală s-au taluzat
4 600 m de șanț, s-au cosit și

greblat 5 700 mp zone verzi, s-a
împrăștiat pietriș pe toate stră-
zile, s-au colectat și predat
12,5 t fier vechi, 750 kg cioburi
sticla, 430 kg maculatură, au
fost ajutați 8 bătrîni singuri.
Cine a mobilizat oamenii, cine
a pus, primul, mina pe lopată,
pe greblă, pe sapă ? Ion Goreac
Puiu, îmi spun toți.
— Socotiți că intră în îndă-
toririle morale ale unui învăță-
tor să se ocupe de treburile
altora ?
— Bineînțeles. Dar nu numai
în îndatoririle unui învățător, ci
ale fiecărui om. Și încă ceva. Nu
de treburile altora, ci de ale tu-
ruror, ale noastre. Pentru mine
e o mare bucurie sufletească să
văd că pot să-i ajut pe oamenii
din jur. Un singur lucru îl fac

cu greutate și cu tristețe — an-
chetele sociale, cînd trebuie să
propun cui să-i fie încredințat
copilul. Nici nu vreau să vorbesc
despre asta. Da, uite, luna tre-
cută am reușit să impac o fa-
milie, să-i fac să renunțe la di-
vort.
Sigur, mai sint gospodari în
Suceava. Am ținut să-l cunosc
neapărat pe Ion Goreac Puiu
pentru că cineva mi-a povestit
cum își conduce copiii din cla-
să iarna, pe nămeți, pînă acasă,
precum altădată, Creangă. Toți
cei ce i-au fost elevi lui Ion
Goreac știu pe dinafară „La ci-
reșe”, așa că nu-l mai întreb
dacă îl iubeste pe Creangă. Îmi
arată un număr din „Zori noi”
de acum patru ani, cu o foto-
grafie înfățișînd un grup de pio-

nieri, deasupra căreia scrie „cu
litere mari „Cinste lor !”. Sint
„copiii lui”, primii cu care a in-
grijit și ajutat două bătrîne din
sat. De ce nu e și el în grup ?
„Pentru că eu am făcut foto-
grafia”. Nimic mai firesc decît
această „scoatere din cauză”. El
nu și-a făcut decît datoria, co-
pii au fost minunați, el n-a fă-
cut decît să muncească alături
de oameni, ei toți au făcut stră-
zile, și fîntinile, și școala și toa-
te cite se văd.
Mă despart de Ion Goreac pur-
tînd cu mine imaginea acelei fo-
tografii peste care se suprapune
cea a autorului ei, pentru care a
te îngrijii de treburile obștii, e
o îndatorire morală firească.

ROXANA MANOLESCU ■

Vitrina artelor

Cum promovăm baletul

Lecții pe scenă

Cind cineva declară, cu franchețea aceea ușor agresivă, pe care o manifestă cei ce nu-s tocmai siguri de oportunitatea părerilor lor, că „nu-i place baletul”, poți fi convins că persoana în chestiune ori nu a mers niciodată la operă, ori a văzut numai spectacole proaste. O seară de balet clasic plicticoasă, cu o echipă de dansatori neta-lentati într-o montare neinspirată te poate mintui de dorința de a repeta experiența pentru multă vreme. Pe unii, pentru toată viața.

Se poate întâmpla ca baletul să fie bun, iar cetățeanul ce vine pentru întâia oară la operă să nu fie neapărat un om lipsit de sensibilitate. Și, totuși, întîlnirea să fie ratată. Cauza e simplă: baletul clasic rămîne arta ce pretinde publicului o anume pregătire. E un limbaj filtrat de vreme, ajuns astăzi la stadiul unui maxim de rafinament, din care pricină unora le pare datat. Publicul serilor de balet clasic trebuie din acest motiv, deprins cu specificitățile limbajului, educat să vadă și să înțeleagă ce vede.

O lecție cu efecte radicale ar fi următoarea: să urmărești o parte din spectacol din sală și cealaltă în culise. Din sală, mișcările se vădese grațioase, ca unda subțire a apei, corpurile nu au greutate, totul e plutește și vis. Dansatoarele au trupuri perfecte, dansatorii sînt statuari. Dansul, oricît ar fi de performant, îți impune, în primul rînd, prin fluență. O multime de figuri, ale căror dificultăți încă nu le bănuiești, sînt executate cu un aer alit de firesc, cu un suris alit de convingător încît nu numai că te fac curios să le deslușești lucrarea intimă, dar socotești că nici nu pot fi prea grele. În fond, ce mare lucru să execuți o piruetă, două și chiar mai multe pe virful unui picior?

În culise trăiești senzații asemănătoare celor pe care le încerci într-o competiție extrem de tensionată. Descoperi că, într-adevăr, dansul presupune o anume mecanică în splendoare, că fiecare pas e o secțiune într-un scenariu perfect articulat, că mișcările sînt, ca și literale alfabetului, rezultatul extrem de elaborat al unui proces de veacuri, în care materia produce spirit. Din penumbra nitel misterioasă în care te găsești se desprind umbrele celor care urmează să intre în scenă. Iată o balerină care a reușit să se concentreze, deși aici nimic nu te ajută, și repetă, desprinsă de realitate, primele secvențe ale intrării sale în rol. Momentul îți amintește de secunde de izolare aproape rituală ale atletilor cînd, în mijlocul unui stadion atîțat de presimțirea

evenimentului atacă un record. Trupurile sînt transpirate, numărările piruete extenuază, privind îndeaproape trupurile tinerilor observi că idealitatea alcătuirii lor, așa cum îți apare din sală, e o iluzie; sînt trupuri cu o conformație specifică, cu o creștere dirijată, controlată, os și fibră și reacții fine și exacte. Iluzia se produce cu prețul unui efort care face adesea ca oboseala să semene a extaz. Gimnastica feminină de mare competitivitate ne-a deprins cu ideea că prețul pe care îl pretinde — adică 10-12 ore de antrenament zilnic, de la vîrsta cea mai fragedă și pînă la ceasul retragerii din activitate — e unul meritat. Prețul acesta îl plătesc și balerinii, fete și băieți ce încep pregătirea de specialitate din clasa a patra elementară, numai că la etape cînd gimnastii încep să se gîndească la retragere, ei abia debutează. Iar antrenamentul se încheie odată cu pensionarea, și nici atunci, intrucît mulți balerini continuă să dea lecții altor și altor generații de băieți și de fete, lecții care au un acuzat caracter practic; o mișcare, cu cit e mai dificilă, cu atît mai multă străduință cere — din partea celui care o învață și din aceea a profesorului.

Zilele trecute, la Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei, secția de coregrafie a Liceului de Artă „George Enescu” a susținut două spectacole cu baletul „Cenușăreasa”, conceput de Alexa Mezincescu, artistă emerită și prim solistă a Operei Române, special pentru elevii din ultimule clase. Deși citiva protagoniști se pot lăuda cu premii la felurite concursuri, din cele citeva zeci de tineri — din clasele IX-XII-care au lucrat spectacolul, puțini au mai avut pînă acum ocazia unei săli pline și a unor emoții alit de complexe. Muzica e un montaj din operele lui Rossini, Donizetti și Offenbach, montaj conceput spre a oferi un maximum de posibilități tuturor elevilor. Baletul a avut, bineînțeles, solisti — Alma Munteanu, Leonard Ghimpeanu, Mădălina Slăteanu, Carmen Pravăț, Mihai Mihalcea, Corina Dumitrescu, Ruxandra Stoica — elevi ai claselor a XII-a pregătite de Elena Rădulescu și Sergiu Anghel, respectiv a XI-a, pregătite de Constantin Marinescu (și care l-a dat pe „Printul” Leonard Ghimpeanu), dar dacă e normal să le cităm cu laude, numele, tot alit de normal e să băgăm de seamă că spectacolul e o reușită a întregii secții de balet, a întregului corp profesoral, dealtfel nu tocmai numeros.

Baletul Cenușăreasa creat de Alexa Mezincescu, asistată fiind de Carusso Rodica, Constantin Marinescu și Ana Carianopol e un spectacol care ar onora multe scene și chiar pe aceea a Operei Române, în ciuda unor simpatice stîngăcii, motivate, fie de trac, fie de imposibilitatea de a roda echipa în niște condiții de pregătire adecvate. Opera Română a împrumutat

costumele și pentru aceasta realizatorii spectacolului au toate motivele să exprime public mulțumiri. Ajutorul s-ar dovedi, desigur, și mai stimulator dacă Liceul „George Enescu” ar beneficia de posibilitatea de a prezenta citeva spectacole pe prima scenă lirică a țării. Se produc tineri atît de talentați încît apariția, încă din timpul studiilor, pe o scenă de prestigiu ar fi o mare şansă. O şansă la înțelegerea frumuseților unei serii ori a unei după amieze de „balet clasic” ar avea-o desigur, și publicul care asistă la un spectacol sortit, prin însăși condiția lui, a fi imperfect. Inexactitățile firești într-un astfel de examen cu public adaugă farmec întîlnirii și publicul are acces mai lesne la adevărul alit de aproape de sublim al dansului.

TUDOR OCTAVIAN ■

În registru comic

Folosind piesa lui William Shakespeare, „Imblinzirea scorpiei”, și alcătuiind un colaj din lucrările compozitorilor englezi Robert Jones, William Byrd, Anthony Halborn, Thomas Arne, Edward Elgar, Frederick Delius, Ralph Williams Vaughan, Arthur Bliss, Michael Kemp, Michael Tippett, William Turner, William Walton, Benjamin Britten și a unor compozitori anonimi din perioada renascentistă, Ioan Tugearu prezintă, în premieră, baletul „Femeia îndărătnică”, pe scena Operei Române din București, semnînd regia, coregrafia și libretul montării. Calitatea spectacolului este evidentă și reprezintă, dacă nu greșesc, prima montare de mari dimensiuni realizată de Ioan Tugearu, multe secvențe fiind la înălțimea celor din mai scurta coregrafie „Nuntă însingurată”, pe care inclîn să o consider cea mai reușită creație a acestui foarte talentat balerin. În privința regiei, vom spune de la început că ea folosește registrele unui umor sănătos, a unui comic care inclînă mai degrabă spre risul în hohote decît spre aluzia subtilă. Motivația e la vedere: registrul stilistic din care se revendică spectacolul este cel (pre)renascentist, rabelaisian, ca să ne exprimăm astfel. Uneori se alunecă spre grotesc, alunecări interesante, stopate la timp, registrul dominant fiind cel al comicului burlesc (am auzit, în sală, și expresia, prin extrapolare de la genul liric, „balet buf”). O mină de maestru recunoaștem deopotrivă în zugrăvirea personajelor și în scenele de ansamblu, echilibrînd, de asemenea, diferitele tablouri ale unui libret unde acțiunea evoluează polifonic iar personajele sînt fie tari de caracter, fie slabe de inger. Coregrafia însoțește excelent intențiile regiei, fiind diversă la extrem, de la pantomimă și elemente de virtuozi acrobatică

la pași stilizați după dansuri populare din locurile și vremurile unde se fixează subiectul. După părerea mea, două sînt laturile în care excelează coregrafia. În primul rînd, zugrăvirea personajelor, în culori fumambulești, atinge momente de virf; mă refer la splendida scenă a pețirii Biancăi de cei trei rivali, fiecare etalîndu-și merite diverse în fața căroră pretențiile domnișoarei devin distincte, preferința inclînînd pînă la urmă spre Lucentio. Apoi, secvențele de grup dansate sînt o versiune, deformată comic, a caracterelor, nefiind excesiv să afirmăm că tirgoșii, de pildă, dansează așa cum (se presupune) gîndesc.

Îmi exprim totodată unele rezerve față de viziunea regizorului. Astfel, cred că o înțelegere a rolului Cătarinei într-o manieră mai spiritualizată (nu înțeleg de ce trebuie să apară aceasta, în primul act, cu părul vilvoi și îmbrăcată ca după traversarea unui teren accidentat) ar fi fost mai interesantă; recalitranta acesteia ar fi avut nevoie în primul rînd de forța spiritului și nu de o persuasiune destul de primitivă. Cătarina este fată de negustor din Padova, avînd așadar un anumit statut social, și este de presupus că parti-prisurile sale împotriva bărbaților se concretizează în, să zicem, remarci acide, veninoase („ca o scorpie”) și nu în comportament de precauție. Apoi, nu cred că maniera de a face coregrafie pe un colaj atît de eclectic stilistic este prea fericită. Sînt aici multe piese de dans, potrivite, însă întîlnim și momente unde muzica și acțiunea evoluează paralel.

Este demn de aplaudat gestul regizorului de a distribui, în roluri principale, două proaspete absolvente ale liceului de balet. În rolul principal, Simona Somănescu se distinge mai ales în scenele acrobatică, dînd dovadă de o vitalitate, de o rezistență deosebite în „luptele” sale cu Tiberiu Almosnino (Petruchio), care creează exact personajul potrivit, cel al bărbatului cu vîntă (și brăț) de fier, antidot excelent pentru o „femeie îndărătnică”. Colega sa de promoție, Șoimța Lupu (Bianca) reușește un rol de excepție, cel al surorii cumsecade, inteligentă, care privește cu umor strădaniile pețitorilor, excelînd coregrafic în paginile lirice. În roluri de mai mică anvergură, menționăm aportul lui Gheorghe Anghel, Nicolae Deneș, Alexandru Doruș, Gabriel Opincaru semnînd o apariție bine realizată comic, la fel ca și scurta însă incisivă evoluție a lui Adrian Gheorghiu, Cristina Opincaru și, în special, Madeleine Vasilescu. La reușita spectacolului contribuie eficient decorurile Vioricăi Petrovici și costumele Adrianei Urmuzescu, avînd meritul de a sublinia discret culoarea epocii și a personajelor.

VIORICĂ PETROVICI ■

La Opera Română

● Din repertoriul mozartian, vineri 1 aprilie, ora 18, **Flautul fermecat**. În distribuție: Florin Diaconescu (Tamino), Eleonora Enăchescu (Regina noapții), Cornelia Angelescu (Pamina), Marina Mirea, Cornelia Pop și Veronica Gărbu (Cele trei doamne), Lucian Marinescu (Papageno), Daniela Vlădescu (Papagena) ș.a. La pupitrul, Constantin Petrovici.

● Sîmbătă 2 aprilie (ora 18), **Bal mascat de Verdi**. În rolul Riccardo debutează tenorul Gabriel Năstase; Cornelia Pop (Amelia), Emil Iurașcu (Renato), Lucia Cicoară (Ulrica) asigură celelalte roluri principale. Dirijează: Constantin Petrovici.

● Matineul de duminică 3 aprilie cu opera **Inimă de copil** a compozitoarei Carmen Petras-Basacopol va avea în distribuție pe Cornelia Angelescu, Cristian Mihăilescu, Nicolae Bratu, Paul Basacopol. Își dă concursul corul de copii „Voces primaveră”. Dirijor: Claudiu Negulescu.

● Peer Gynt, baletul montat de coregrafa Mihaela Ananasiu după poemul lui Ibsen

și, în mare parte, pe muzica lui Grieg inscrie în distribuție pe Ștefan Bănică, Beatrice Bleont, Cristina Teodorescu-Palade, Carmen Anghel, Daniela Constantin, Florin Brăndușă, Adrian Gheorghiu. Duminică 3 aprilie, la ora 18.

● Marti 5 aprilie (ora 18), **Nabucco** de Giuseppe Verdi, cu Vasile Martinou, Ionel Voineag, Lucia Tibuleac, Pompei Hărășteanu, Ruxandra Vlad, Paul Basacopol, Nicolae Bratu, Gerda Radler. Dirijor: Cornel Trăilescu.

● Carmen Anghel, Mihai Babușka, Florin Brăndușă și Gheorghe Anghel sînt protagoniștii din **Lacul lebedelor** de miercuri 6 aprilie (ora 18). Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● **Trubadurul** de joi 7 aprilie va fi interpretat de Lucian Marinescu (De Luna), Sanda Sandru (Leonora), Florin Facșas (Manrico).

Plastica

Peisaje

Nu puțini sînt cei care afirmă că peisajul este un fel de portret interior al artistului, o mărturie a stării de spirit, a acurateții limbajului plastic și nu în ultimul rînd, a percepției estetice, selective, a realului. Două excelente expoziții, Constantin Gheorghe (Simenza) și Gasser Günther-Forst (Galeriile de Artă ale Municipiului), ne îndreptățesc, ne obligă chiar, să insistăm prin comentariul de față asupra acestor virtuți ale peisajului, mai ales că amîndoi pictorii au etalat, în timp și cu varii ocazii (expozițiile de grup sau expoziții personale), grave preocupări în acest sens. Peisajul la Constantin Gheorghe este o copie vagă a realului, mai mult o halucinantă, dar subil dirijată, alcătuită de culori, un joc al unei suprafețe dominante (plasate adeseori chiar în centrul lucrării), imprevizibilă, cărora, cu un acut

simț al echilibrului, al cromatice complementare, artistul construiește o seamă de suprafețe de obicei griuri albe, reci, ce se vor a fi un fundal, o atenuare sau, dimpotrivă, o evidențiere a accentului cromatic. Ceea ce ni se transmite ar fi senzația unui vis ce se destramă, a unor culori care îndelung epurate, parcă emit sunete înalte, subțiri, prelungi. Plăsmuită de artist și văzută prin sensibilitatea sa, lumea peisajelor sale conține o straniețate discretă, un lirism rafinat, o introspecție elegantă, o rostire decantată cu infinite precauțiuni. Deloc somptuoase, dimpotrivă, extrem de simple, de obicei citiva arbori (mai degrabă conturul lor, abia ghiciți) pe malul abrupt sau lin al unui lac (întotdeauna o suprafață lină, incremenită) și, mai departe, un petic de cîmp, sau o casă mărunță, insignifiantă. — Peisajele lui Constantin Gheorghe reiau parcă la nesfîrșit descrierea aceluiași insolite clipe de extaz interior, un fel de emoție fremătînd cu sîfială, abia perceptibilă, ca un tremur de fir de iarbă în bătaia vîntului. Hotărît lucru, peisajele sale au puterea, nu prea des întîlnită, de-a instaura

atmosfera unor poeme delicate, a unor liederuri cu parfum de amurg blind și dulce. La celălalt pictor, la Gasser Günther-Forst, un timișorean adoptat de multă vreme de lumea mirifică a Deltei, peisajul nu este alit o stare de spirit, cit mai ales o relatare a ceea ce se vede. Mai apropiat de-o natură a cărei frumusețe în sine este coplesitoare și care, pare-se, nu lasă prea mult loc interpretărilor și abstractizărilor, Gasser Günther-Forst s-a lăsat cu de la sine hotărît, în voia unui plein-airism total. Și bine a făcut, pentru că peisajul Deltei, prin specificitatea sa, nu poate fi redus la doar citeva elemente care să genereze un comentariu cu nuanțe existențialiste. Pictura sa, combustivă, onată de dorința mărturisită a lucrului bine făcut, indubitabil și temeinic, face dovadă unui meșteșug deprins cu toată tainele sale. Iar dacă artistul a acceptat să se subordoneze peisajului, din care a extras o anume stare de lirism, inserîndu-se astfel într-o vechi și strălucită direcție plastică, faptul în sine nu scade cu nimic valoarea lucrărilor sale.

VICTOR NIȚĂ ■

Artă și calculatoare

Bogata activitate artistică desfășurată în mai multe orașe ale județului Hunedoara confirmă faptul că reprezentanții de frunte ai cenaclurilor plastice de aici înseamnă o prezență distinctă în expozițiile realizate fie pe plan local, fie în cadrul etapelor finale ale Festivalului Național „Cîntarea României”. Surpriza acestei primăveri, la Deva o constituie expoziția ingineriei Angela Bedea Faina, absolventă a Facultății de Automatică din București și specializată în calculatoare la I.I.R.U.C. București, filiala Deva. N-a mai expus niciodată cu prilejul manifestărilor plastice organizate în județul Hunedoara, pictorița fiind absolventă a Școlii populare de artă din Satu Mare unde a și debutat într-o expoziție colectivă. Drept pentru care, vernisajul de la Galeria de artă din Deva a depășit semnificațiile unei personale, devenind un moment semnificativ în evoluția limbajului plastic al artiștilor amatori. Angela Bedea Faina pictază nu numai

cu o teribilă bucurie a imaginii, ci și cu intenția unei semnificații poetice ample. Sacrificînd uneori desenul, ea urmărește simbolul și implicațiile sale adînci în marile întrebări ale omului. Iubirea ca nevoie profundă, ca formă de existență a omului contemporan domină unul din ciclurile expuse, concurînd în reușita peisajele. O altă dimensiune a picturii prezente în expoziție este nostalgia istoriei, a peisajului ca spațiu de manifestare a marilor evenimente ale secolelor. „Vara la cetate”, „Iarna cetății”, „Apus de soare” conturează nostalgia pămîntului marcat de memoria generațiilor trecute. E o plăcere a peisajului luat în sine dar mai ales încărcat de relicvele memoriei colective.

Plasată într-o ambianță sugestivă, expoziția Angelei Bedea Faina risipește îndoilele care mai puteau să existe în legătură cu arta amatorilor. Sensibilitate, cultură plastică, profesionalism și intenții estetice precise fac din expoziția amintită un mic eveniment local care înseamnă enorm pentru dezvoltarea artistică a unei specialități în calculatoare.

VASILE C. BOGDAN ■

Poeme de Nicolae Dragoș

Cuvintele
Limbii Române

S-a apărut cu viața lumina unui riu,
În lujerul de floare sint vieți ce stau de pază,
Oriunde-auzi cuvinte pe românește țărîm
Sint în adînc oștenii ce, din demult, veghează.

Trecutul scris cu trupuri de marii volevozi
Și, lingă ei, de oameni umili precum pămîntul
E sacru moștenire în care-și află nume
Toți cei ce știu că țara are-mpărat Cuvîntul.

Pe drumul lor, din jertfe au logodit vecia,
Din simplitatea jertfei eternă și firească
Cuvintele sint trupuri, sint soarele privirii.
Apus, să fie pururi o Țară Românească.

Poetul la cuvinte e Rob și Dumnezeu !
Prin ele urcă-n slavă ori se-adîncește-n glod,
Un trudnic minereu e ferecat în zale
Și-n fiecă silabă ce se cuprinde-n tot.

Cuvintele de slavă, întru mărirea țării,
Oricit și-ar duce țărîmul spre zări de nepătruns,
Oricit ar fi de tandru ori jertfelor rostite,
Cu viața de-ar fi spusă și tot n-ar fi de-ajuns.

Înalță-te, și spune cu glas solemn și pur,
Ce-adună-n zborul vorbeii strămoșilor cunună
Cuvinte de credință, cuvinte-legămînt
Ca paznic să ne fie etern Limba Română.

Bunicii

Privim spre ei ca spre icoane
Uimiți că încă mai există
Și auzim din depărtare
Cum bate-o aripă mult tristă.

Abia-și duc pașii printre ore,
Parcă ar da mereu de margini...
Privim spre ei ca spre icoane
Ce se topește în vechi imagini.

Clipa nu-i, poate, prea departe
Ca asfințitul să apară...
Să nu uităm : să-i ajutăm
Blind, să suridă cînd coboară.

Lingă privirea lor să fim
Cînd privesc tandru spre nepoți,
Cînd mina lor în palmă-o țin
Și-n palma-aceea sintem toți...

Bunicii, niște mari copii,
Trăind prin noi o nouă soartă,
Să-i luminăm cu bucurii
Cît încă n-au plecat departe.

Pîndind adîncul Lunii

Era atîta larmă în jur și numai lacul
Se odihnea aproape, lin legănat în valuri.
Bătrînul mim uitase teama de fard și tracul
Iar barca despărțirii plîngea demult la maluri.

Era-ntr-un an cu toamna ucisă printr-un zvon,
O abație veche dormea-n blajine gloriilor
Peste tăcerea rece un trist acordeon
Călca prin calpe clape pe palide victorii.

Era cumplit de toamnă în trup, în ochi, iar luna
Sinucigașă-n lacuri, n-o auzeam cum cade,
Cînd stelele-făclii îmi aduceau cununa
Demult un sol al nopții eram, ca-n vechi balade.

Să țipe cît or vrea modernele capricii
Prin care nervi de-o clipă-și descarcă fantezii,
Demult sint sol la mitul jertfit Euridicii
Și tînar sint în clipă dar anii-mi sint tirzii.

Pe lac, fără de cîrmă, cu barca în derivă
Ademenind, cu trudă vislind, eternitatea,
Pîndesc adîncul lunii, deși îmi e-mpotrivă.
Sint numai eu în valuri... Și-n jur — singurătatea.
(Balaton, 1986)

Inscripții

Zidesc, prin timp, lumina toți volevozii glicii,
Vin țara s-o răzbune și jertfele ce-a dat,
Văzduhul să respire sub cer adevărat
Cum l-a născut, în vremuri, pămîntul României.

★
Nu odată, n vreme, vremuri moarte
S-au născut, strivite de cuvinte,
Păsările au uitat să-și poarte
Zborul, cel ucis, de mai înainte.

Nu odată, ani învinși de număr
S-au ascuns supuși în amintiri.
Vulturul, încăruntit pe umăr,
Mort demult... Și nici nu te mai mîrl.

★
Joc de-a timpul, joc de-a nicăierea
Pare clipa căutînd să-ncapă
Drumul ce-l visează vag privirea
Cînd se pierde-ntr-o tăcută apă.

(Tîrgoviște ; 1986)

Atelier Literar

F. Răzvan

F. Răzvan — București.
Aproape lingă fiecare
poem se află modelul de
la care ati plecat : în Am
fi putut vă veghează Ni
chita : Stănescu (La jude
cată). în Dizertație se
aude Marin Sorescu (mai
ales Shakespeare), în
Chiar dacă vă ajuta
Rilke (cu acel „Stinge-mi
lumina ochilor”), în
Vamă, Ana Blandiana,
Unde lipsește modelul
lipsește și poezia. Poetii
menționați nu pot fi re
petati sub alt nume.

Cioclov Adrian — Ga
lenti, Dolj. Exerciții fru
moase, dar numai atit.
Așteptăm lucruri noi.
Mircea S. — București.
„Ne dor ideile. Mărsă
luim ca o cohortă / pe o
podea ce nu ne mai su
portă. // Și nu mai sin
tem decit niste semne /
însălați în fetele de per
ne”. Deschideți „Versuri”
de Camil Petrescu și veti
descoperi cu uimire ace
lasi lucru spus mult mai
frumos.

Șerban Adriana — Pe
trosani. Nu vă putem
nega deprinderea de a
surprinde, uneori, stări
poetice autentice. Vă re
prosăm, în schimb, graba
cu care le exprimați și,
de aici, negliiența roști
rii. Mai aveti mult de lu
cru cu dumneavoastră.
Iată spre ilustrare. Re
miniscente : „Mă împiedic
de scări și mă împiedic
de lucruri, / mă împiedic
de oameni și de gesturi
mă-mpiedic, / mereu că
zînd și mergînd anapo
da / mereu nereușind să
sfîrșesc nimic, / dau cu
piciorul inimii mele im
pedicate”. Nu e nevoie,
neapărat, de consultarea
unui oculist : ajunge să
priviți mai atent la ceea
ce spuneti.

Ioana Darie. Există în
ceea ce ne-ati trimis
(prea puțin pentru a pro
grama computerul) cu
vînte care se înalță și su
nă frumos, există (în Ca
o flacăra sau Sonet de
toamnă) idei și, firește,
există semne că o împli
nire este posibilă. Reve
niti cînd socotiti că aceste
semne s-au înmulțit.
Colin Razar — Sibiu.
Retinem „Ca un copil în
cîmpia surisului”, punînd,
unde am socotit necesare,
semelele de punctua
ție. În măsura în care nu
vă e greu, ortografiati
singur celelalte sapte
sprezece poeme. Fără a
ceste semne computerul
nu le poate citi și, deci,
nu putem colabora.

Dan Emilian Rosca —
Timisoara. Sinteti foarte
aproape de pomul plin
cu roade, dar vă îndepăr
tati pentru că nu cunoaște
teti numele fructului : e
pară. Oricum, dintre poe
mele trimise — „Epime
theus”, „Oniroemă” și
„Grimoar” — cel mai
mult ne-a plăcut „Serenada”,
unde l-ați invitat pe
lup la cină. Ori n-a fost
lup, ori n-ați fost Scufița
Rosie.

Vlad Turburan — Ti
misoara. E bine că insis
tati. Nu-i bine că bateți
pasul pe loc. Dumnea
voastră vreti să stati la
fereastră și să umble co
pacii. Nu se poate. În
„Mărturisire” faceti, to
turi, un pas („barca de la
podul sperantelor”), dar
finalul vi-l anulează. Pro
babil ne vom mai auzi.

Matei Emil — Baia
Mare. Nu ati depășit ni
velul de „încercări mo
deste”, cum a apreciat ti
tularul „Atelierului”.

Paula Strătraru — Su
ceaava. De continuat, se
poate. Cu conditia să por
niti de la „Incertitudini”
— singurul poem mai
reusit — spre certitudinile.
Dragoș S. — Gheorghiu
Dej. Transcriem „Angoa
să” : „Inexorabil / ora
sul tentacular / mă soar
be insesizabil / prin fie
care gură de canal / ca
un monstru acerebral /
care devoră indiferent /
sentimente și iluzii”.
Computerul își aminteste
un sonet de Caragiale
(„Cîntati, băietii, dati
drumul la canale”) și vă
sfătuiește : ocoliti-le.

Gaby Niculescu — Baia
Mare. „Atelierul” nostru
nu vă poate ajuta în di
rectia în care înaintati
atit de frumos și de ho
tărît, nepropunîndu-si de
la bun început tratarea
unui domeniu unde oină
și imaginația se dovede
ște neputincioasă în fa
ta unei realități doar bă
nuită. Dacă rămineti cre
dincios literaturii SF, o
faceti numai de răspun
dere dumneavoastră.

B. Achus — Brasov.
Scrieti : „Iubirea ta n-a
văzut / soarele / undeva
s-au pierdut / orele / gin
durile noastre s-au im
potmolit / undeva am gre
șit”. Aflati singur unde
ati gresit.

Francisc Sterus —
București. Vă intelegem
graba de a publica și noi
v-am publicat : „Atelie
rul” nu se poate ocupa
numai de productiile
dumneavoastră. Mai ales

că cele de acum sint mai
slăbute. Computerul ne
atrage atentia că, între
timp, v-a citit și în
SLAST, Asa că...

Nicolae Constantinescu
— București. Cu tot entu
ziasmul nostru, dar în
„Atelier” nu se folosește
decit limba română. Tri
miteti, prin urmare, alte
poeme. Acestea sint fru
moase, dar nu putem dia
loga.

Sancho Panzer — Plo
iesti. Vă citim cu plăce
re, așteptăm să vă rein
filniti cu Don Quijote și
să ne dati vesti din Ba
rataria.

Deocamdată nu : Oprea
Constantin — București ;
Ania Cezara — Bucu
resti ; Marius Mazilu —
Pitești ; Ciobanu Rafael
— Brasov ; Nichita Ro
manov — București ; Ta

rumi Leda — Galați ; Ser
gentu Constantin — Bucu
resti ; Sameanu Luminita
— București ; Eberwein
Laura Elena — Focșani ;
Romeo Soare — Tirgu
Mures ; Stoian R. Valen
tin — Ploiesti ; Dădălică
Dorel — Bacău ; Mișu Pe
trina — Rosiori de Vede ;
Enache Marian — Plo
iesti ; Desila Atena —
Focșani ; Foxman Atro
dita — Focșani ; Apetrei
Lazăr — Sibiu ; Strimb
Gabriela — Zalău ; Fro
nie Ion — Turceni, Gorj ;
Crista Alexandru — Ti
misoara ; Nicolae Cărnu
tu — Dorohoi ; Butuc Ro
ger — Oradea ; Marius
Birlea — Baia Mare ;
Rusu Gabriela — Iasi.
Nu vă pierdeti timpul :
Merisceanu Emilia — Tur
nu Măgurele ; Bric Tibe
riu — Pitești ; Mihail
Pădureanu — Teliuc, Hu
nedoara ; Anda Mateescu
— Brăila ; Piron Valen
tina — Prahova ; Chibzu
Ionei — Tecuci, Galați ;
Mocănescu Daniel — Că
lărași ; A.D.V. — Paș
cani ; Elena Dan — Pan
ciu.

DARIE NOVĂCEANU ■

La porțile mării

La porțile mării
noaptea stă scrisă
pe ziduri
Nisipul nu-i decit
o fugă de gînduri
Depărtarea — răpăit
de stele
pe acoperisuri
După spusele
unui zeu
Craiul nou
îți poate
răvăsi patul
La porțile mării
lingă inima femeii
acostează gînditoare
vapoarele.

NICOLAE MIHAIL ■

Ca un copil în cîmpia surisului

Noaptea
amintirea satului
tipă sălbatic,
vestind zborul
păsării albe.
Înspre orașul abandonat
satul iese gol din interioarele memoriei,
ca un copil în cîmpia surisului,
survolîndu-mi
bruma de poezie
de care sufăr,
ca și cum copilăria ar fi
zina sincerității.

COLIN RAZAR ■

★
In noaptea cu cerul bolnav de stele
(Marea îl susține pe buricele valurilor)
Greierii stelari rîntăie întunericul
Presărind cenușă peste lume
Vulturi malefici cad pe pămînt
Cu piepturile străpunse de rămășițele zilei
Colțuri de stînci răsărind din mare
Ingeri bolnavi visează spitale
Nărvînd la dulce transplant de identitate ;
Somnul poetului-stafie-n oglinzi ruginite

(În zori moartea arc cerneală sub unghii)
SÂNDEL STAMATE ■

Festivalul național „Cîntarea României”

Destin de cursă lungă

(Urmare din pag. 9)

Iată, generație de generație iu
bitorii localnici” ai teatrului au
însușit-o de aproape o sută
de ani cu statornicia unei nece
sități istorice.

Formația de teatru a clubului
din Pașcani trăiește efectiv din
spectacole și deplasări putînd
juca la orice oră, cu trupa ac
tuală, patru piese. Toate scrise
de poetul Dorel Sauciuc din lo
calitate, unele inspirate chiar
din viața și munca interpreți
lor ! „Dacă nu-l duci undeva
pe oameni, nu au așa mare tra
gere de inimă” — zice Viorel
Botea, directorul clubului CFR.
„Dorința lor e să iasă, să se a
firme în deplasări”. Așa că în
fiecare sîmbătă și duminică, în
perioada decembrie-iunie, cînd
teatrul are stagiune, trupa joacă
în comunele din jur, la Moț
ca, Vinători-Neamț, Cozmești,
Hălăucești, Ruginoasa. Oamenii
au început să-i cunoască („Vin

cei de la IMMR”) și să-l che
me. Satele au și ele viața lor
spirituală, cunoscînd pe lingă
manifestările folclorice și unele
tradiții recente, întîlniri cu fiii
satului, sîrbătoare atestării
documentare etc. Chiar dacă pu
blicul de la sate e eterogen, co
media se dovedește liantul su
fletesc universal. Pe de altă
parte, chiar în întreprindere lu
crează mulți navetiști. Trupa de
teatru merge la navetiști acasă
și iată că prin faptul acesta se
împușcă două succese dintr-o
dată : piesa de teatru ajunge
la locul agricol de muncă, aco
lo unde teatrele naționale n-au
condiții de desfășurare din
cauza săliilor, iar pe de altă
parte, navetiștii au cu ce să se
mindrească în fața consătenilor
lor și a propriilor familii.

Cea mai cîstigată rămîne însă
trupa, drumul străbătut impre
ună sudînd colectivul, omoge
nizîndu-l și creînd acea legătura
sufletească între oameni, care
face posibilă relația optimă de

scenă. O asemenea trupă e o
garanție a succesului, argumen
tat în locurile întîi pe care le-a
luat la toate edițiile „Cîntării
României”. Chiar dacă oamenii
care activează sint de condiții
sociale diferite, unul e inginer,
altul muncitor, scena comună
crează premisele depășirii spa
țiului strict al pregătirii profe
sionale, singurul reper valoric
rămînînd respectul față de ie
rarhia jocului și a rolurilor.
Teatrul devine astfel o dimen
siune interioară dincolo de alte
circumstanțe și plăcerea de a
juca este atit de mare încît dacă
ai vrea să faci zece formații la
Pașcani, găsești în orice clipă
oameni.

Respectul față de o tradiție
temeinic consolidată prin mun
că și pasiune, de-a lungul zeci
lor de ani de emoții și dăruire
scenică, își are o deplină acone
rire în dragostea cu care se face
teatru în continuare la clubul
din Pașcani, demonstrîndu-se
prin devotamentul atitor oa
meni că orașul acesta nu este
doar o gară prin care au trecut
marile trenuri ale tradițiilor
noastre muncitorești, ci și o sce
nă statornică pe care se joacă
și mai departe, cu succes egal,
destinul viitor al iubirii de tea
tru pe aceste locuri moldave.
Un destin de cea mai lungă
cursă.

Un tezaur într-o cupă de excavator

...Într-o zi de primăvară de acum 13 ani, un bărbat de la țară căuta pe Calea Victoriei din București „Marele muzeu de istorie”. Când l-a aflat îi spune omului în uniformă de la poartă că ar avea de vinzare un tezaur. Portarul nu-l crede, dar își face datoria, formează un număr de telefon și reproduce spusele celui venit, nu se știe de unde. La capătul celălalt al firului s-a întâmplat să fie unul dintre membrii Comisiei de achiziții. Dr. Lucian Chițescu rămâne înmărmurit, când țărânul îi desface dintr-o pînă tezaurul. Era chiar adevărat, dintr-o ochire își dă seama că erau monede din argint de epocă medievală. Omul se codește să-i spună de unde le are, când află însă cit de însemnate sînt pentru cartea de istorie, povestește cum le-a scos în cupa excavatorului — el fiind tractorist de meserie —, pe cînd lucra la reamenajarea șoselei naționale București-Constanța, între Tâmbărești și Giurgeni. Dr. Lucian Chițescu îl urcă imediat într-un microbuz și pleacă împreună într-acolo să-i arate locul exact unde au apărut. Nu bănuia, în acel moment, că se îndrepta spre o importantă descoperire, spre controversata urbe a nașterii Domnului primei noastre Uniri, a fiului lui Pătrășcu cel Bun, principele ce a luminat o mare epocă de Renaștere a Țării Românești și a voit să împlinească visul secular al Unirii tuturor românilor într-o singură țară și un singur stat, Mihai Vodă Viteazul. Că îi va fi dat cu unii medievali, ci unui arheolog de istorie antică (dr. Lucian Chițescu își legase numele de cercetările importante ale sării dacice de la Cetățeni-Argeș) să identifice locul unde a existat Tirgu de Floci. Orașul lîini, cum i-a descifrat magistral numele lorga din izvoarele scrise ale vremii, despre care se cunoștea doar că a ființat pe undeva în sud-estul țării, atestat pentru prima dată într-un document de cancelarie domnească la 1431, și dispărînd cîteva secole mai tîrziu, fără vreo urmă.

Poartă spre Orient

De atunci, din primăvara lui 1975, și pînă azi, în 13 campanii de săpături, dr. Lucian Chițescu, ajutat de cercetători din cadrul Muzeului de istorie Ialomița și mai apoi de colega sa Anca Păunescu, aduce la lumina zilei, „bucată” cu „bucată” și document cu document, viața și istoria unuia dintre cele mai importante și înfloritoare orașe medievale ale Țării Românești pe durata a peste trei veacuri, din prima jumătate a sec. XV, pînă la finele sec. al XVIII-lea, începutul celui de-al XIX-lea. — Săpăturile au demonstrat pe deplin, precizează arheologul, că în zona respectivă, pe malul fostului curs al râului Ialomița, în apropierea comunei Giurgeni de astăzi, atît la nord, cît și la sud, mai cu seamă la sud, de șoseaua București — Constanța se întîlnesc vatra orașului Tirgu de Floci, oraș apărut ca o necesitate istorică lesne de înțeles. Prin pierderea teritoriului dintre Dunăre și Mare, prin cotopirea de către turci la 1417, legăturile Țării Românești cu Orientul fuseseră strîngulate și se simțea nevoia unui centru menit să preia funcțiile orașelor românești dobrogene căzute sub

puterea Semilunei. Aici era locul cel mai apropiat de Dunăre, dar în același timp mai în interiorul Țării Românești, și mai aproape de Capitala ei.

— Cum va fi arătat orașul ?

— Am găsit numeroase locuințe, pînă acum 80 la număr, majoritatea din lemn, așa cum se construiau în cîmpie, cu undouă-trei camere, avînd sub podea pivnițe-cărnări, de regulă gropi cu gura circulară, avînd diametrul de 1—1½ m și de 1 m. adîncime, unde am întîlnit oase de animale (de oi, capre, porci), solzi de pește, foarte multe undițe; peștele era, se pare, hrana principală a locuitorilor. Aproape toate aveau pereții decorati cu discuri ornamentale și plăci de ceramică

doar la Tirgu de Floci. Într-un caz, am descoperit soba întregă cu toate căhilele prăbușită „în situ”.

Meșteșuguri făcute cu artă

— Puteți aprecia cit de mare era orașul ?

— Se întinde, după estimările noastre, pe 9 km². Este unul din marile centre urbane care s-au dezvoltat prin extindere și, ca toate orașele noastre medievale, spre deosebire de cele occidentale, de pildă, meșteșugarii se îndeletniceau și cu agricultura, aveau livezi, grădini, vii. Lucru alesat de documente, constatat, iată, și de noi, arheologic, prin spațiile mari dintre locuințe.

— Dar ce meșteșuguri practica-

argint și de compuși ai acestora, precum și două valve de tipar, folosind la turnarea nasturilor metalici, una din ceramică și alta din bronz cu ogivă circulară pentru cei de formă globulară; s-a găsit chiar și un asemenea nasture globular din argint, precum și un ac cu floare din argint aurit. Faptul că era și un centru de schimb o dovedesc descoperirile din sudul Olteniei, de la Celei, a unor nasturi lucrați, indubitabil, la Tirgu de Floci. Mai trebuie să precizăm că acest atelier se afla — nu cum îndeobște am constatat la toate celelalte, situate în afara locuințelor — deasupra unei case cu fundațiile din piatră și podea din cărămidă, una din cele două ce ne-au apărut în

Sub orașul medieval

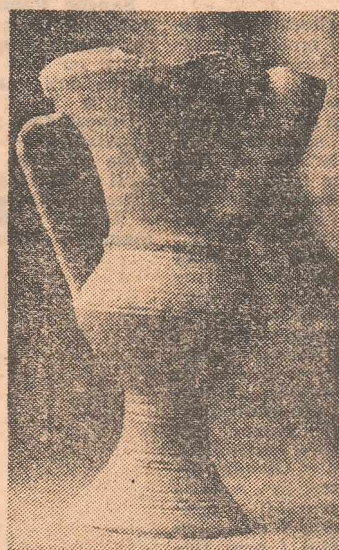
...Concomitent cu locuințele am identificat și cercetat 4 necropole și 3 lăcașuri de cult, pe al patrulea nu l-am găsit, probabil a rămas sub actuala șosea. Ele indică faptul că orașul era grupat pe „cartiere”. Extrem de bogate aceste necropole — cel mai bogate pe care eu le cunosc — întinse pe durata secolelor XV—XVIII pînă la începutul sec. XIX, ultimele datînd din anii 1802, 1803, 1804 (unul dintre morți prezintă o împușcătură c o armă din preajma începutului de veac XIX), au un inventar foarte sugestiv de bijuterii: monede (cercei, inele, paftale, nasturi din os, argint, bronz, aur servindu-ne foarte adesea la datarea unor complexe distruse de-a lungul anilor prin lucrările agricole. Într-o asemenea necropolă am dat peste cea mai veche dovadă numismatică — monedă emisă de Sigismund I în jurul anului 1386, pentru orașul Kremlin — a existenței aici a unui centru urban, ceea ce corespunde perfect cu izvorul scris de care istoriografia noastră dispune, precum și de dovezi ultimelor lui pilpiri de viață.

— În fond, cum și cînd a dispărut orașul ?

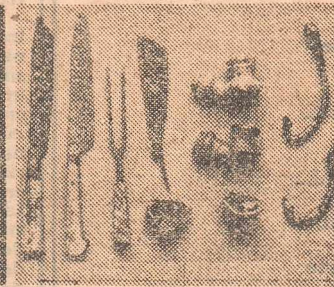
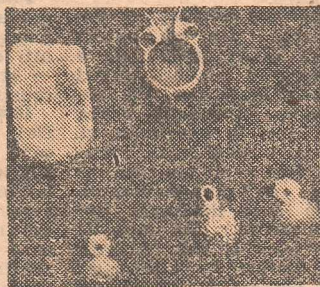
— Două mari incendii brăzdează istoria Tirgului de Floci dar dispariția lui s-a datorat războiului ruso-austro-turc, desfășurat, se știe, grău și îndelung, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea preponderent în această parte a Țării Românești, și care a pricinuit atîtea vicisitudini istoriei noastre. În plus, datorită unei calamități naturale. Cursul râului Ialomița s-a depărta (acum se află la peste 2 km sud-est de vatra fostului oraș vitregind oamenii de o condiție vitală a existenței. Locuitorii secătuți de bogății prin pustirile războaielor, lipsiți de apă atîția cîți au mai rămas au fost nevoiți să se strămute mai spre est, întemeind satul Puia Pietrii, care nici el nu mai există azi absorbit de comuna Giurgeni după marile inundații din 1970 și 1975. Dar satisfacțiile colectivului nostru de cercetare sînt constatarea că această așezare medievală de cîmpie nu crescuse nici ea „în gol”, doar prin hazard. Este continuarea unui nivel de locuire românească mai veche din sec. al XI-lea, de tipul Culturii Dridu, așezare și ea destul de întinsă, totodată, strîns legată de civilizația românească descoperită aproape peste tot în Dobrogea vremii respective. Și, dacă ne gîndim că, de la acest loc și pînă la comuna Liciu, unde s-a descoperit celebrul opaiț din sec. VI — distanța fiind doar de cîteva kilometri —, avem alte elemente ale continuității de trăire și în această parte a Țării Românești. Să vă mai spun că, tot în această perimetru, mai la nord de Giurgeni, în punctul Mozaeu, unde s-a extins o orezărie, într-o săpătură de salvare, am identificat, și cercetat în parte resturi de locuire geto-dace din sec. IV—II î.e.n.

— Cu alte cuvinte, ciștigurile celor 13 campanii arheologice de la Giurgeni, în timp și spațiu, devin tot mai importante. Ați căutat un oraș și ați descoperit o istorie. O trăire îndelungată a părinților noștri, trăire ce sălășluiește pretutindeni sub pămîntul frîmțit al zidurilor de pașii locuitorilor României de azi.

Locul unde s-a născut Mihai Vodă Viteazul

Materii prime și obiecte finite ale meșterilor din orașul medieval de pe malul Ialomiței

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

decorativă smălțuită și nesmălțuită. Ceramică ornamentală smălțuită — constatăta în zonă pentru prima dată la Tirgu de Floci —, se compune din farfuri cu baza înclără prevăzută cu 2 orificii, avînd un rol evident de a fi atîrnate pe pereți, nici una nu poartă urme de ardere la foc.

— Aveau deci o funcție decorativă în sine ?

— Fapt extrem de important pentru studiul artei și culturii din Țara-Românească de la mijlocul sec. XV, sîntem în fața unui stil al civilizației românești de cîmpie, influențată și influențînd civilizația sud-dunăreană bizantină și medievală sud-dunăreană. În același circuit se înscriu și sobele, în majoritate confecționate din oale-căhile sau teracotă propriu-zisă, de asemenea, smălțuită sau nesmălțuită.

— Ce înseamnă oale-căhile ?

— Soba de lut și cărămidă avea încastrată, pe întreaga ei suprafață, oale cu gura în afară, ca un fagure. Rolul era atît decorativ cît și funcțional, de emana-re a căldurii, dar și pentru a se coace în ele cartofi, diferite semințe etc. Este o realitate dominantă și specifică, întîlnită

— Cu siguranță Tirgu de Floci era un centru de producție și de schimb; pînă acum au fost identificate și complet cercetate 5 ateliere meșteșugărești. Dacă primele patru (în ordinea descoperirii) s-au dovedit a fi prioritare, dacă nu exclusiv specializate în prelucrarea osului și confecționarea nasturilor din os (am găsit o foarte mare cantitate de oase de ovine, caprine, porcine, pot umple chiar 2 camioane, în toate fazele de prelucrare pînă la produsul finit), cel de-al cincilea, descoperit în ultima campanie, din vara anului trecut, s-a dovedit a fi foarte complex. Pe lîngă prelucrarea osului, aici se modelau fierul, bronzul, argintul și alte metale. În cadrul lui se confecționau unelte și obiecte utilitare, cuțite din fier cu prăsele de os, furculițe cu prăsele sau minere de os, undițe, cuie, ace, piroane, andrele etc., etc., precum și bijuterii — inele, cercei, paftale, brățări. Am găsit creuzete de turnat minere, întregi sau fragmentare (3 bucăți dintre care 4 întregi) pe pereții și în interiorul cărora s-au păstrat resturi de minereu de bronz, de zinc, de cupru, de

cursul săpăturilor de anul trecut.

— Vă pot schimba optica asupra civilizației de lemn a cîmpiei ?

— Nu știm, deocamdată sînt unicate și reprezintă cam a doua fază de dezvoltare a orașului. Una dintre ele, cu trei camere, ați putut stabili, pe bază arheologică și monetară, datează de la sfîrșitul veacului al XVI-lea, din timpul domniei lui Mihai Viteazul.

— Putem să gîndim că Domnul Țării Românești, marele cîltor de țară și de istorie, nu și-a uitat meșteșugurile natale, contribuind la înflorirea lor ?

— Putem, deși în vremea sa, în timpul incursiunii la Dunăre împotriva turcilor, a avut loc unul din marile incendii care au devastat orașul. Sînt mărturii că în campania din Transilvania în vederea cuceririi act al Unirii, a avut cu sine un preot de la Tirgu de Floci și care, după tragica moarte a Viteazului, s-a reîntors acasă. Revenind la construcția cu fundații din piatră de mari dimensiuni (8×4 metri), avea în subsol o pivniță pardoisită, de asemenea, cu cărămidă, aparținînd cu siguranță unei familii de tirgoveți cu bunăstare.

Arheologii față în față

Capitala Argeșului, Piteștiul, sărbătorește anul acesta șase veacuri de existență, așa cum atestă izvoarele scrise ale evului mediu românesc. Cel dintîi omagiu l-au adus istoricii, întîlnindu-se aici, nu demult, în cea de-a XXII-a Sesiune anuală de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice din 1987. Municipality și oamenii de cultură ai locului le-au răspuns cu un gest inedit, prin organizarea a două expoziții de aleasă ținută și autentică valoare: „Civilizația medievală românească”, „Forme și decor de cable provenite din săpăturile arheologice”.

În cele 2 zile de dezbateri s-a susținut o cită impresionantă de comunicări, expresie a numărului însemnat de șantieri și cercetări arheologice desfășurate pe întreg teritoriul țării. Nu există județ unde să nu se afle măcar unul semnificativ pentru una sau alta dintre epocile reprezentative culturale ce s-au succedat de-a

lungul mileniilor din preistorie, de la primele manifestări de viață umană socială, și pînă la epoca medievală tîrzie, în spațiul locuit azi de români. Fiecare „raport” pune la înde-demina istoriei naționale un material științific extrem de bogat, documente materiale și argumente de netăgăduit pentru o restituție tot mai completă și mai exactă a trecutului patriei și poporului nostru. De la noi descoperiri de așezări în interiorul arcului carpatic (județele Covasna și Harghita) de tipul celebrei Culturi Cucuteni, de așezări dacice și romane la recent identificatele gravuri rupestre din epoca metalelor, la tot mai multele dezveliri și cercetări de așezări, locuințe, monumente din sec. IX—XI și ale evului mediu timpuriu, fluxul de lumină al cercetării științifice proiectează în istoriografie mărturiile vii ale continuității strămoșilor noștri în spațiul dintre Carpați—Dunăre și Mare, străbătînd toate orînduirile economico-sociale cunoscute de omenire.

O carte străbate lumea...

...purtînd în paginile ei un adevăr aproape 40 de ani puțin cunoscut sau, mai ales, recunoscut.

După ediția americană (pe care am semnalat-o la vremea respectivă), cea belgiană (editată la Groeninghe Drukkerij) a celor „200 jours plus tôt” vine să înfățișeze cititorului european de limbă franceză rolul și locul participării României în războiul antifascist, participare hotărîtoare în bilanțul victoriei de la 9 Mai 1945. „Cu 200 de zile mai devreme” este un capitol ce lipsea istoriei scrise a celui de-al doilea război mondial, este cartea necesară care, prin argumente și documente de ordin politic, economic, militar-strategic — greu de pus în cumpănă sau de contestat — vine să întregască fluxul informațional corect privind modul cum s-a pus capăt mașinii de război fasciste și-a adus lumii pacea vitală. Fără a pierde petrolul româ-

nesc, fără breșă de pe frontul de Est pe linia Focșani—Nămolosa—Brăila, și apoi pe li-

nia Carpaților, fără actul politic revoluționar, pregătit, condus și săvîșit de Partidul Comunist Român, de la 23 August 1944, care ar fi fost cursul războiului declanșat de Germania nazistă ? Și care destinul Europei ? Greu de prevăzut, dar în orice caz, rămîn, pentru o țară om de bună credință, întrebări esențiale. Întrebări de conștiință în lumea de azi atît de greu încercată și amenințată de pericolul războiului nuclear, cînd nu vor mai fi învinși și învingători. Este astfel, această carte a istoricilor români și un îndemn la o atare reflecție, un mesaj uman la recunoașterea dreptății a jertfelor tuturor popoarelor pentru instaurarea păcii, pentru instaurarea libertății și dreptului la viață și demnitate între fruntările propriilor țări, după anii grei ai celui mai crunt dintre războaiele ce devastaseră omenirea pînă atunci. „200 jours plus tôt” e ca un recviem pentru un erou necunoscut.

Pagină realizată de CICI IORDACHE-ADAM

● Fumatul nu favorizează digestia! Este știut că din arderea tutunului rezultă o serie de substanțe toxice din care o bună parte acționează asupra plămînilor, iar alta trece și se elimină prin stomac și intestine. Tesuturile și mucoasele aparatului gastro-intestinal care au fost în contact cu unii produși de ardere ai țigării, devin mai fragili și pot prezenta reacții inflamatorii de diferite tipuri, mai ales gastrice și duodenale. Bolii grave digestive, cum sînt cancerul gastric, esofagian, duodenal sînt corelate deseori cu numărul de țigări fumate zilnic

și cu durata în timp a obiceiului de a fuma.
● Puțini știu că nicotina este una din cele mai puternice otrăvuri. O picătură din această substanță, pusă pe limba unui iepure, îi provoacă acestuia moartea subită.
● Medicina a stabilit că peste 10 țigări pe zi încetinesc viteza de creștere în uter, după a 20-a săptămînă, la toate categoriile de copii, cu un decalaj de 200 grame la naștere. Pentru sugar, incidența morții subite inexplicabile este mai mare cu 50% la mamele fumătoare.

„Prin fumul de țigări ca nouri...”

(Urmare din pag. 24)

și alterează atmosfera nefumătorilor. Monoxidul de carbon se fixează pe hemoglobina sîngelui, lipsindu-l de oxigen. Împreună cu acesta, în organism, pătrund deopotrivă aldehida formică, oxidul de azot, acidul cianhidric, acroleina, acetaldehida, toluenul, benzenul, cu acțiune toxică și asupra cililor vibratili ai mucoaselor respiratorii, cărora le paralizază mișcările, împiedicînd evacuarea substanțelor reziduale transportate de fumul inhalat, iar starea bronșică ce rezultă favorizează stagnarea substanțelor cancerigene, potențîndu-le efectul. Unele din aceste toxine, precum benzopirina, nichelul și boloniul sînt iritante pentru ochi și au proprietăți radioactive.

Despre efectele tutunului asupra vederii s-a vorbit în general mai puțin, cu toate că tabagismul afectează simțitor și cel mai important organ de simț al omului, provocînd uneori chiar și cecitatea (orbirea). Astfel, folosirea tutunului determină tulburări funcționale și leziuni histologice cum sînt: nevrita optică tabagică, discromatopsiile (necunoașterea culorilor), ateroscleroza degenerativă retiniană și infarctul retinian, urmate frecvent de ambliopie (vedere slabă) sau amauroză (or-

bire). Substanțele toxice din tutun expun fumătorii la diverse boli care afectează aproape toate organele și funcțiile organismului, între care și cele vizuale. Astfel, revenind la tulburările oculare, este cazul să amintim că toxinele din fumul de țigară pot determina conducătorilor de autovehicule tulburări momentale de vedere, scăderea acuității vizuale și imposibilitatea de a distinge clar culorile semaforului. Afectarea nervului optic, nevrita optică, determină progresiv atrofia nervului optic, mai ales cînd intoxicația tabagică se asociază cu alcoolismul. Tulburările oculare sînt atribuite de obicei alcoolului metilic, ce există în fumul de țigară, fumătorii prezentînd foarte adesea și o astenopie acomodativă (greutate la citit și la muncile de aproape), precum și agravarea unor boli oculare: nevrite, retinite, glaucom.

Bolnavii cu tulburări de vedere, nu puțini dintre ei — ne declară în încheiere doctorul Aurel Rosin — află abia după consultul oftalmologic că afecțiunea lor este datorată tabagismului. Cei mai mulți se arată extrem de surprinși și din păcate unii continuă să fumeze, subapreciînd riscurile tutunului. Le amintim încă odată că lumina ochilor se poate diminua cu fiecare țigară aprinsă.

Tutunul, patimă și infern

(Urmare din pag. 24)

altă ocazie efectele explozive asupra aparatului cardio-vascular, respirator, digestiv, nervos am lăsat lista deschisă cu puncte-puncte. Să o completăm!

„Una dintre cele mai grave consecințe ale tabagismului este afectarea sistemului imunitar. Nicotina conduce la vasoconstricție ce împiedică afluxul limfocitar să transporte armata de anticorpi pe cîmpul de bătălie cu virusii. La această lovitură dată sistemului nostru de autoapărare se adaugă distru-

gerea vitaminei C care este substanța cea mai eficientă în războiul cu infecțiile. Se aduc prejudicii și funcționării timusului, glanda cu mare rol imunitar și, după cum presupune medicina, sediul secretului tinereții. Ultimele cercetări arată că apariția cumplitei SIDA este înlesnită și de un fond de imunitate redus de fumat. De asemenea fumul albastru încărcat cu nicotină, gudroane de ardere și oxid de carbon duce la o scleroză a glandelor sexuale cu instalarea menopauzei precoce, a impotenței și tulburărilor de dinamică sexu-

ală.”

„Ce se întîmplă totuși în uriasul laborator al creierului cu acest ritual al fumatului?”

„S-a descoperit că zona corticală care preia comanda fumatului este centrul suptului din prima copilărie. După înțărare, funcțiile acestui centru sînt distribuite zonelor învecinate ale gîndirii abstracte, scrisului, graficii. Trăgînd din țigară, se readeșteaptă acest instinct care-și retrace „ajutoarele” împrumutate proceselor cerebrale folositoare vecine, implicit slăbindu-le. Ca să nu mai amintim că, nicotina face să sufere metabolismul celulei nervoase a neuronului prin vasoconstricție și diminuarea aportului de oxigen și substanțe hrănitoare. Efectul? Alterarea memoriei, estomparea atenției și reflexelor, vidurile mintale.”

„Într-o comedie veche, un popular actor, nefumător, aflîndu-se într-un cerc de oameni cu țigară în gură, ajunge să refuzeze și el fum pe nas și gură făcîndu-i pe aceștia să tusească. Secvența, atunci exagerată, s-a dovedit a fi reală, fumatul pasiv prezentînd aceași nocivitate.”

„Grav e, că pe lingă cel care inhalează nevinovați toxine, un fel de fumător pasiv este și pruncul din pîntecele mamei. Copiii concepuți de un tată tabagic se nasc prematur, de regulă cu 0,2 kg mai slabi și cu circa un centimetru mai mici. Cînd mama este fumătoare, handicapul de sănătate al viitorului sugar este și mai mare. El va suferi de o fragilitate a aparatului respirator, este de regulă alergic, cu eczeme, astm, fixează mai greu calciul și prezintă un retard de dezvoltare. Iar în timpul suptului, mama, cu țigară în gură îi mai transferă și nicotina prin lapte.”

„Nu e ușor să convingi pe cineva să abandoneze această plăcere de 5 minute aflată la îndemînă demonstrîndu-i, de exemplu, că va face cancer peste 15 ani. Totuși în fața evidenței atîtor dezastre de sănătate trebuie să ne lăsăm de fumat. Aveți vreo „rețetă” care să ușureze această sarcină cam grea?”

„Cinci zile după hotărîrea eroică este indicat să se bea cîte doi litri de ceai rece pe zi (cel de Pedicula-Licopodium este foarte eficient). I se va asocia un sedativ ușor și acel infailibil medicament care este plimbarea în aer liber. Toate obiceiurile asociate cu țigara trebuie pentru moment evitate pentru a te rupe din înlănțuirea deprinderii nocive. Esențial este să încordăm toate resorturile de voință și autodominare. Ziua de 7 aprilie fără țigări este primul pas care ne va arăta că se poate.”

Fumători, vreți să vă dăm un foc pentru țigara din gură, sau aprindem unul mai mare pentru toată rezerva voastră de tutun?

nath-Lendway (care mai tirziu avea să devină membru de onoare al Academiei Române). Tot aci, la stăruința lui Carol Davila, s-a organizat, în mare măsură în folosul studenților, un Institut de Anatomie și Fiziologie Normală și Patologică, care s-a numărat printre cele mai moderne din Europa.

După cum arată într-un studiu istoric al medicinei dr. G. Brătescu, cel dintîi concurs de internat s-a organizat la Școala Națională de Medicină și Farmacie încă din 1860, iar pe lista primilor 12 interni ai spitalelor bucureștene, proveniți din Școală „întîlnim o serie de viitoare personalități de vază ale științei românești”. Printre aceștia s-au numărat viitori profesori ai Facultății de Medicină din București, ca Dimitrie Grecuc, C. Dumitrescu-Severeanu, Zaharia Petrescu, Vasile Vlădescu. La cel dintîi examen de externat al Școlii (1862), s-au prezentat nu mai puțin de 60 de candidați pentru cele 20 de locuri care erau disponibile.

Școala era frecventată de studenți din toate ținuturile locuite de români, bunul ei renume atrăgînd și pe unii ce veneau din alte țări. O statistică din 1868 arată că, din cei 569 studenți ai primilor 12 ani de funcționare, 384 erau munteni, 98 moldoveni, 22 transilvăneni, 8 din Banat și Crișana, 3 din Macedonia, 23 din Bulgaria, 2 din Serbia, 23 din Rumelia turcească și 5 chiar din Franța.

Cu toate că Ș.N.M.F. progresa an de an, se făceau adesea auzite și glasurile adversarilor ei.

Controversă în lumea fizicii

De cîțiva ani, mai multe publicații din lume vinează cu nesaț stiri în legătură cu „cea de a cincea forță” gravitațională, în ciuda faptului că majoritatea fizicienilor continuă să rămînă prudenți și sceptici. Am avut și noi ocazia să citim unul din cele mai recente articole consacrate acestui presupus fenomen, articol care intru-nește zelum și optimismul unor cercetători în contrapartidă cu îndoielele altor examinatori. Ne vom referi la el și pentru a răspunde celor care ne-au cerut informații în această privință, dar o vom face în compania fizicienilor Hari Minti și Marius Pîso de la Laboratorul de gravitație al I.C.P.E.

Anul trecut, se notează în amintitul articol, un grup de cercetători, sub conducerea savantului Ephraim Fischbach de la Universitatea Purdue, Indiana, au izbutit, afirmă ei, să aducă dovada celei de a cincea forțe care respinge obiectele și micșorează efectele gravitației, intensitatea ei depinzînd de compoziția chimică a diferitelor corpuri. Cea de-a cincea forță dă astfel impresia că micșorează gravitația la distanțe între cîteva yarzi și o milă, dar influența ei pare să fie neînsemnată.

Tot anul trecut, mai reține autorul articolului, un alt grup de oameni de știință, de data aceasta aparținînd forțelor aeriene americane, au început o experiență sortită să demonstreze existența sau inexistența celei de a cincea forțe. Ei au făcut o serie de măsurători extrem de precise ale gravitației pe și în jurul unui turn de televiziune de 2.000 de picioare, la Raleigh, în Carolina de Nord. În ideea că există cea de a cincea forță antigravitațională, oamenii de știință ar fi trebuit să constate că astfel, constanta de cuplu se micșorează în virful turnului. Dar ei au remarcat că, tocmai dimpotrivă cuplul gravitației se mărește în virful turnului. Acesta a fost acolo mai puternic decît la baza lui. Cu alte cuvinte, dincolo de distanțe medii, forța gravitației pare a fi mai puternică, decît cu cît corpurile sînt mai îndepărtate unele de altele.

Rezultatele comunicate i-au lăsat pe fizicieni într-o situație derutantă. Unele experiențe sugerează deci că ar exista o a cincea forță antigravitațională, altele că există cea de a șasea forță gravitațională suplimentară, în timp ce multe nu furnizează nici un fel de date care să confirme comunicările „optimiștilor”. Marea majoritate a fizicienilor rămîn însă neîncercători, chiar dacă grupul de la Purdue raportează descope-

rirea celei de a cincea forțe antigravitaționale, și cel de la Raleigh pe cea de a șasea, și chiar dacă „descoperirea” celor două forțe extragravitaționale ar permite (teoretic, desigur) o modelare a forței gravitaționale principale descrise pentru prima dată de Newton.

— Preocupările unor fizicieni pentru aceste forțe extragravitaționale sînt cunoscute — ne declară interlocutorii noștri. La apropiatul congres de gravitație din Australia, a fost înființată și o secțiune dedicată on the fifth force problems. Problema este însă extrem de controversată, iar datele experimentale, neconcludente. Oricît ar părea de paradoxal, dar fizica, în pofida marilor descoperiri ale secolului nostru, este încă în faza copilăriei.

Vorbind despre problema interacțiunii, fizica admite în continuare o teorie unanim acceptată, iar aceasta este Teoria generală a relativității formulată de Albert Einstein. La aceasta s-au adăugat alte peste 200 de teorii, iar truda fizicienilor este de a le unifica, deci, ca să zicem așa, de a le pune în aceeași oală. În clipa în care s-ar realiza acest lucru, știința ar descoperi cămida universului. Deocamdată, fizica obișnuită vorbește de patru tipuri de interacțiuni: tare, electromagnetică, slabă și gravitațională. În prezent, încercarea de a le unifica pe toate se face prin implicarea categoriei de spațiu-timp. O teorie unitară ar trebui să le explice printr-o teorie universală de bază. Deocamdată, fizicienii sînt de acord că nu există acțiune sau interacțiune de la distanță, că două corpuri se atrag sau se resping prin mijlocirea unor mesageri, a unor agenți purtători de interacțiune. Prin aparatul său teoretic, fizica a izbutit să anticipeze existența unor fenomene sau entități, așa s-a împlinit, de pildă, cu cîmpul electromagnetic, care astăzi este cuantificat. Una din cele mai noi teorii, Superstrings, a condus, la identificarea (sub raport teoretic, evident) unui spectru de particule în care apare pentru prima dată, dar în mod natural, o particulă cu spin 2 și masă de repaus nulă. Acesta ar fi deci gravitonul! Descoperirea lui prin mijloace experimentale ar aduce dintr-o dată lumină puternică în beznă fizicii mondiale. Din acea clipă, omul va putea trece la descifrarea misterului interacțiunii universale. Pînă atunci, așa-zisele forțe extragravitaționale rămîn simple și vagi presupuneri.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Școala lui Davila

Astăzi, cînd învățămîntul medical românesc se bucură de un prestigiu necontestat, atrăgînd studenți de pe toate continentele, ca și discipoli ai lui Hippocrat care vin să se specializeze la noi, e deșul de greu să-ți imaginezi prin cîte greutăți și cu prețul cîtor sacrificii s-a constituit el la începuturile sale, în veacul trecut. Anul acesta se împlinesc 130 de ani de la un moment important care a marcat acest proces. Într-adevăr, la 16 august 1858, doctorul Carol Davila (1823—1884), acest „enciclopedist al binelui”, cum a fost supranumit, obține, cu sprijinul Consiliului administrativ extraordinar, transformarea modestei Școli de chirurgie de la Mihai Vodă în Școala națională de medicină și farmacie, cu o durată de studii de 5 ani, urmați de 3 ani de stagiu în spitale. Admiterea în școală se făcea pe bază de examen și numai în urma absolvirii gimnaziului (vom vedea mai încolo însemnătatea acestor condiții față de cele ale înghetărilor de învățămînt medical anterior). Absolvenții obțineau titlul echivalent unui licențiat în medicină, mai precis de „ofițer de sănătate”. În

urma unei analize a procesului de studiu la această „Școală a lui Davila”, autoritățile franceze și ulterior cele italiene au echivalat diplomele eliberate aci cu cele ale unor „școli preparatoare” din țările respective, ceea ce permitea absolvenților să obțină, în anumite condiții, titlul de doctor în Franța sau Italia.

Școala a funcționat cu trei secții: medicină umană, farmacie și medicină veterinară. În 1859 a fost dotată cu un nou local, pe strada Știrbei Vodă — o bază de învățămînt superioară, cu laboratoare, bibliotecă, de asemenea prețioase colecții muzeale. Faptul că dr. C. Davila deținea și funcția de inspector general al Serviciului Sanitar, i-a permis să faciliteze accesul studenților școlii la marile stabilimente medicale ale Capitalei, printre care Spitalul Militar Central și mai ales Spitalul Colțea, ulterior și Spitalul Filantropia.

La Colțea funcționa, între altele, un excelent laborator de anatomie patologică, totodată ființa cel mai bun laborator de chimie din țară, unde se efectuau și analize medicale, organizat și condus de A. N. Ber-

Dr. Nicolae Vătămanu, bun cunosător al trecutului nostru medical, relatează despre agitația „elementelor retrograde care cereau închiderea ei (!) și angajarea, cu contract, a medicilor străini”. Cînd Davila și colaboratorii săi au organizat exemplarul „așezămînt anatomice” de la Colțea, criticii au declarat că acesta constituie un „lux inadmisibil”, mai mult, că periclitează sănătatea Capitalei, „întrucît înlesnește propagarea infecțiilor de la cadavre”...

Cu mult mai lucid, ziarul „Românul” avea să aprecieze astfel cu ani mai tirziu, rolul acestei instituții de învățămînt medical în istoria științei noastre: „Vechea școală de medicină a pus cel dintîi jalon al științei medicale în țară la noi, ea a format limba medicală comună, ea a dat și a format gustul pentru cultivarea acestei științe, instituind săli de anatomie, muzee, laboratoare de chimie, de farmacie etc. Tot această școală, și pentru necesitățile ei de a instrui pe elevi în practică, a făcut din spitale, care pînă atunci nu erau decît niște locuri unde cineva nu se apropia decît cu groază, niște institute unde fiecare intra cu conștiență, atît pentru a căpăta ajutorul științei, cît și pentru a se instrui la marea carte a naturii”. („Românul” / 23 februarie 1873).

După Ș.N.M.F., în noiembrie 1869, a luat ființă Facultatea de Medicină din București, primul ei decan fiind chirurgul Nicolae Turnescu. Dar înaintea Școlii, ce forme de învățămînt medical au existat în capitala Tă-

rii Românești? La Academia domnească din București (ca și la cea din Iași), s-au predat, în grecește în veacurile XVII și XVIII, doar cursuri de „medicină teoretică”, constînd mai ales din comentarea operelor lui Hippocrat și Galen. Abia în 1842, doctorul Nicolae Kretzulescu deschide, în cadrul Spitalului Colțea, „Școala de chirurgie cea mică”, a cărei existență este suspendată în preajma Revoluției, în 1847. Această școală este redeschisă, în 1853, la Spitalul Filantropia, sub conducerea doctorului Gheorghe Polizu. Mai exista o altă școală de mică chirurgie, în care erau instruiți viitorii felceri militari.

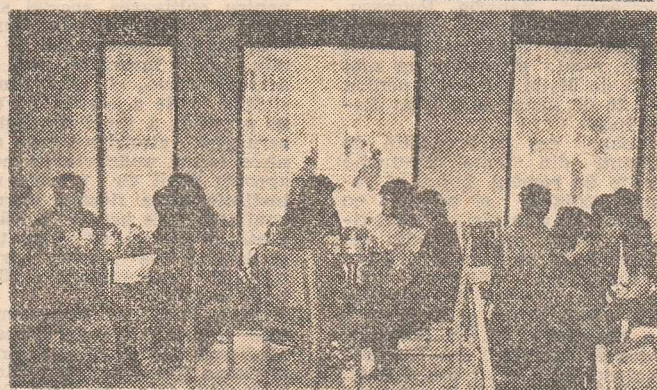
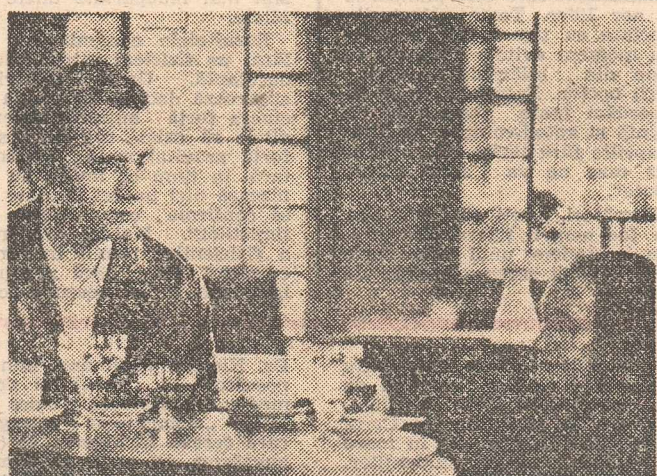
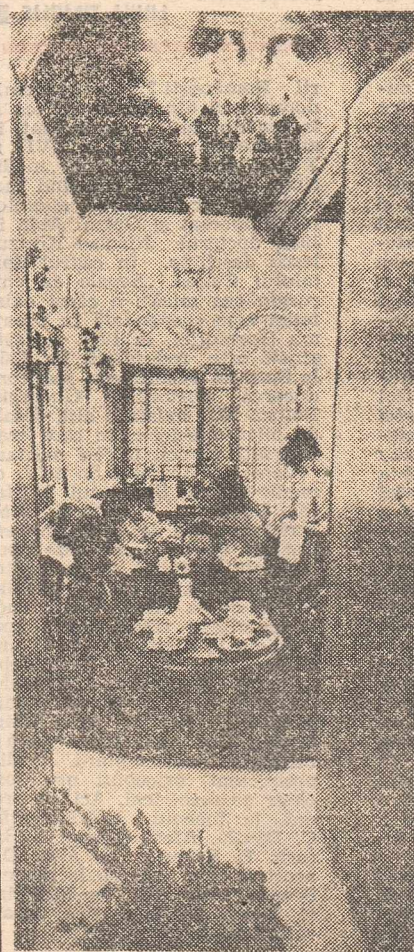
Venit în România în 1853, ca medic-sef al Spitalului Militar din București, doctorul Carol Davila obține de la domnitorul Barbu Știrbei ca cele două instituții amintite să fie contopite, în 1855, în Școala de chirurgie de la Mihai Vodă, unde se admiteau chiar tineri începînd de la vîrsta de 14—15 ani, știutori de carte la nivelul cursului elementar. Din rîndul lor s-au recrutat totuși cadre medicale capabile, unii dintre ei devenind mai tirziu după o formare suplimentară, medici practicieni pricepuți, profesori, chiar academicieni. Aci au predat, la început „fără plată”, C. Davila, Alexe Marin, I. Barash, E. Severin, și alții. Din acest nucleu avea să ia naștere Școala Națională de Medicină și Farmacie, la care ne-am referit pe larg.

I. M. ȘTEFAN ■

ORAȘUL VECHI E FOARTE NOU!

Ceaiul de la orice oră

„Baudelaire consideră călătoria actul poetic prin excelență. Afirmă că, pe mine, mă intrigă să exclam, din invidie, că șoselele, gările, aeroporturile sunt pline azi de poezie, că nădădă lumea n-a cunoscut un asemenea trafic de poezie. În general, se crede că o călătorie îl ajută pe cel care o întreprinde să se părasească pe sine. Eu n-am putut călători decît ca să mă regăsesc violent“.

Il rog pe Octavian Paler să nu se supere că la lectura noli sale cărți „Viața ca o coridă“ am coborît în gara din Brașov cu aceste rinduri în minte, regăsindu-mi propriile convingeri. Sub stăpînire lor privesc Brașovul. Același oraș montan, invadat de primăvară, care însă pe înălțimi este în întregime acoperit cu un strat gros de zăpadă. Străzile, exemplare de curate, au toate semnele înconfundabile ale influenței florarilor de la Codlea. Copiii, care zburdă fără grija abecedarului, sînt în „zbor“ în scaunele care-i poartă, în extaz, între cer și pămînt. Cu tertipuri neviclene, ei caută să smulgă bu-nicilor, obosiți de atîta joacă la vîrsta lor, cîteva minute de răsfaț în aerul de cleștar de la poalele Timpei. Merg spre orașul vechi alături de Margareta Krauss, vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului Brașov, care și ea împărtășește gîndul că „o călătorie este act poetic prin excelență“.

Elemente vechi, tradiționale, au intrat în calculul arhitecților brașoveni încă de la planșetă, cînd au pus bazele reconstrucției pieței din orașul vechi, unde secolele trecute sînt încă în viață activă. „Casa negustorilor“, de exemplu, este o construcție din 1545, „injectată“, în cîteva rînduri, cu elemente înnoitoare pentru rezistența ei în timp și spațiu. Acum este un primitor și plăcut loc pentru turiștii români și străini, care continuu coboară și urcă din mașini. Magazinele, ce surprîză!, sînt dominate de aceeași aripă a poeziei, sub diferite forme. Să ne oprim la cea mai prozaică așezare, un mic restaurant. „Gustări“ scrie la intrare dar înăuntru oglinzile, vitraliile, mobilierul elegant, realizat la Brașov și Codlea, ne introduc într-o disimulată sală de spectacol? Mesele sînt separate, unele de altele, prin „garduri“ de flori. Este o imagine de basm, neîntîlnită în nici un local din România. Plafoniere rustice filtrează plăcut lumina, colorată după orele zilei. Serviciul, de la mîncare la atitudine, fără cusur. Șase feluri de gustări calde servite într-un elementar, dar nu întotdeauna reperabil, respect pentru client. Toate celelalte magazine refăcute, sau în curs de transformare, după același principiu unitar arhitectural, sînt legate ca frații prin trăsături fizice, cu particularități. Plafoniere din lemn sau ceramică, lămpi în forme și culori originale, mobilier funcțional de un rafinat gust, expunerea mărfurilor relevantă și orientativă pentru cumpărători, sînt calitățile care rămîn în mintea trecătorului, după ce avalanșa de impresii se domolește.

Am făcut turul acestor mici magazine, de cîteva ori. Imi notez numele lor pentru a vi le face cunoscute și dumneavoastră: „Spicul“, „Casata“, „Cădouri“, „Discuri“, „Nivea“.

Intru cîteva clipe să beau un ceai fierbinte pentru că pe străzi a început să bată un vînt tăios. Samovarele fierb, ceștile

elegante sînt pregătite ca pentru o primire între prieteni sau în familie. La mese, „meniul“ ceaiului. Vă mirați, cum m-am mirat... Aperitive, de mai multe feluri, la alegere, care sînt servite alături de ceaiul fierbinte. La fel, lingă cafea cîteva prăjituri, cu gustul celor din bucătăria părintească, și o băutură dozată din siropuri și plante. Sînt atît de plăcute aceste două formule de băuturi... nealcoolice, scurte opriri în încărcatul program al unei zile, incît localurile sînt pline, dar fără aglomerația ostentativă, fără zgomot, nervi și fum de țigară. Personalul, care servește ceaiul și cafeaua, intră perfect în categoria dorită, destul de rar întîlnită de client. Ospătarul se prezintă cu zîmbet către omul care s-a așezat la masă, îi oferă scaun și sugestii, vorbește în șoaptă, îl ascultă pe client cu răbdare, nu dă semne de nervozitate. Nimic din solemnitatea rece a unui local public. Un comerț într-adevăr civilizat...

Magazinul „Nivea“, unde sînt produsele fabricii cu același nume, dar și ale celorlalte firme producătoare de cosmetice din România, este în întregime alb. Mobilă, lustre, etajere, boluri pentru creme și deodorante, totul filtrat de ochiul neîntrecut al arhitecților și designerilor, care au așezat, suverană, imaculată culoare, au dispus cu gingașie în rafturi elementele necesare igienei noastre, dîndu-ne impresia că efectuăm o cumpăratură de artă. Intrăm într-un magazin cochet pentru o colonie sau o pastă de dinți.

Strădania pentru aspectul și stilul deosebit de lucru cu publicul este recompensată de bucuria noastră, de sincera admirație pentru o muncă bine făcută, emanînd inteligență și fantezie, de la planșetă la vinzare.

La magazinul cu băuturi și dulciuri, aranjarea bomboanelor în imense boluri de sticlă colorată determină trecătorul să le cumpere, chiar dacă cumva suferă de diabet. Găsește un nepot, un copil din vecini, dacă nu-l are pe al lui, pentru care merită să se „încerce“ cu o pungă plină de acadele. Din fiecare magazin se aude la intrare un bună ziua politicos, care obligă, și o invitație, căreia brașovenii sigur îi dau curs, „Vă rugăm să mai poftiți“. Instantaneu, m-a fulgerat tonul unor vinzători din București, care la orice întrebare ne reped, instantaneu le-am simțit privirile dojenitoare.

Un singur drum nu epuizează impresiile, nu poate strînge la un loc toate observațiile. Tocmai cînd să pun punct acestor însemnări, imi amintesc încă ceva. Sobe de teracotă, ca și acelea din casele țărănilor, au alături o mică bănuță, pentru cumpărătorul înfrigurat iarna, care după un drum prin oraș, se poate odihni pe laviță și încălzi. Chiar și vara, dacă e ostenit poate sta cîteva clipe să-și recapete respirația.

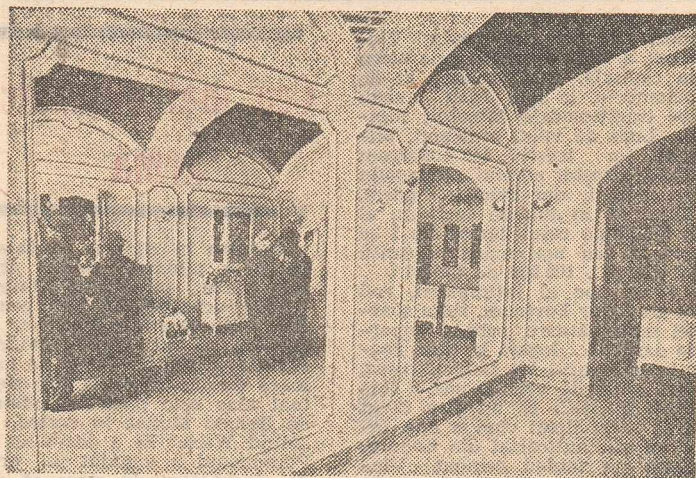
Fiecare element din această piață brașoveană, care va fi în întregime plăcată cu mozaic, mărindu-i atracția, a fost așezat la locul lui, cu marele și omeneșul gînd: „Să facem din fiecare zi o sărbătoare“.

Așa a și ieșit, un lucru temeinic și frumos, pentru că ne privesc, încă în picioare, clădiri din secolul XVI. Bravo, din toată inima!

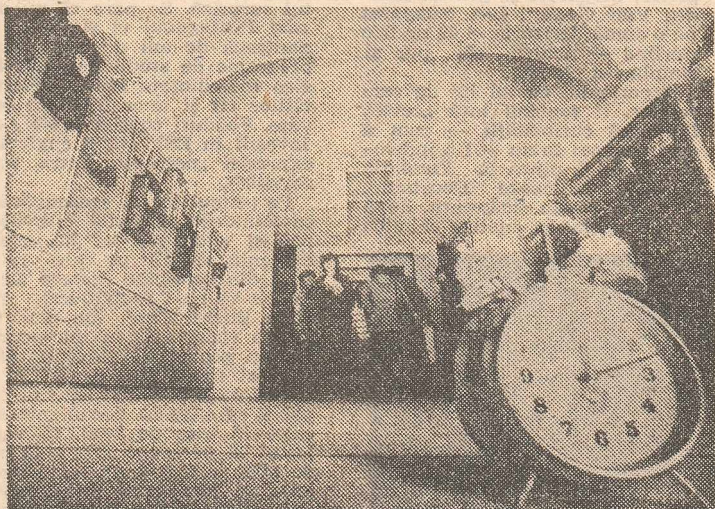
CARMEN DUMITRESCU ■

Iarna și vara, un magazin foarte căutat

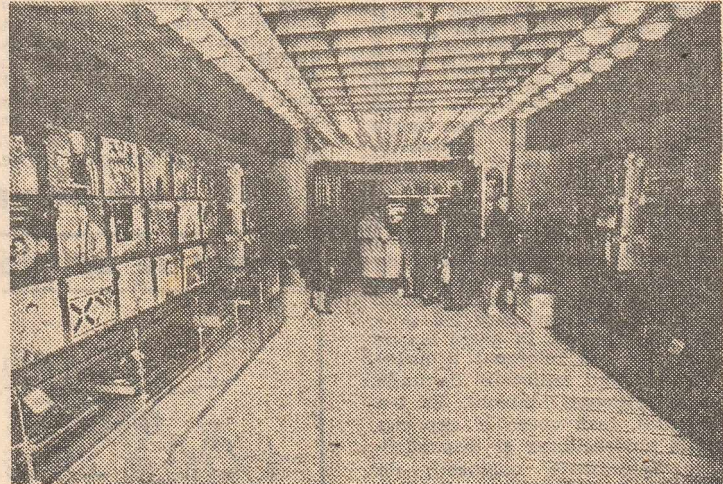
Bunul gust, subiectul acestui reportaj

Ne putem potrivi ceasul după ele, dar ne și putem alege unul

Un interior cu investiții mari de fantezie

Mai poftiți pe la noi...

Fotografii de PAUL AGARICI

Metroul, această minunăție realizare a epocii noastre, a intrat în cotidian. Nu mai este necesar să-i arătăm avantajele. Creat și realizat cu trudă, fantezie, îndrăzneală și incrințenare „trenul galben fără cai” este mijlocul de transport la care apelează foarte mulți bucureșteni și nu numai ei. Dincolo de unele nerealizări, unele inerente am putea spune, sint minusuri datorate beneficiarilor, adică celor care călătoresc. Poți să străbați Bucureștiul dintr-un capăt în altul contra unei monede de 1 leu. Dar iată că mi-a fost dat să asist, incredibil, la faptul cum unii călători, în orele de vîrf, evitau trecerea prin dreptul aparatelor de taxare, căutînd să pătrundă prin spațiile destinate ieșirii. Personalul, ocupat cu schimbarea banilor, nu poate sesiza și aceste fraude mai mult decît rușinoase. (De un leu rușine!) Cei care se pretează la asemenea fapte nu sint tineri imberbi, teribiliști ci oameni în toată firea. Îi vezi apoi pășind nonșalant, fără frica unui control. O per-

soană căreia i s-a atras atenția că trebuie să treacă prin dreptul aparatului de taxat a replicat: „Mă grăbesc, nu vedeți ce coadă este!” Oare dînsa și-a pus în-
trebarea cît a costat construirea metroului? Poate ar trebui să

În subteran, ca la suprafață

se ia unele măsuri mai severe pentru a înlătura acest aspect. Un leu este prețul pe care-l plătim pentru a călători mai repede, mai bine. Nu demult s-a scris că au fost cazuri cînd intervalul dintre două trenuri a fost mai mare ajungîndu-se chiar la 20 de minute. Sigur, nu este un fapt minor, dar să nu uităm că într-o vreme întîrzieră autobuzelor devenise subiect

predilect pentru umoriști (iar condițiile meteo nu erau dintre cele mai favorabile!) Sint și lucruri care nu merg ca pe roate, dar oare care este vina mecanicului cînd la sosirea garniturii călătorii se îngrămădesc buluc în fața ușii vagonului, producînd adevărate busculade. Nervi, timp pierdut, nasturi rupți etc. Să fie oare atît de greu să cobori prin dreapta și să urci pe cealaltă parte? (Situația ar fi la fel și la urcarea și coborîrea pe scările de acces din stații).

S-ar putea spune cîte ceva și despre lipsa unor indicatoare în stațiile de pe magistrala a 11-a. Astfel în stația „Unirii 2” nu reușești să te descurci decît apelînd la cunoscătorii pentru a putea trece (prin subteran!) în stația „Unirii 1”.

În multe cazuri anunțurile făcute în difuzoarele din vagoane sint mai puțin inteligibile. Poate cu un pic de bunăvoință s-ar putea găsi o soluție și în acest caz!

DAN DĂNUȚ DORU

iarbă sau într-un tufiș. Sint însă și cazuri cînd ultimul, nemulțumit că n-a mai găsit nimic în ea o azvîrle cu zăduf pe pămînt, făcînd-o cioburi spre nenorocul celor care mai devreme sau mai tîrziu vor avea ghi-

Cine plivește buruienile?

nionul să calce sau să se așeze pe ele.

Încet-încet atmosfera din grup se încinge. Bețivii au început să nu se mai înțeleagă între ei: tipă, zbiară, se imbrîncesc, se insultă, uneori ajungîndu-se la bătăi și lucruri chiar mai grave. Înjurăturile de tot felul, vorbele, gesturile cele mai urîte și vulgare, stînjinesc pe toți cei veniți în parc pentru joacă, odihnă sau recreere: copii, femei, bătrîni.

Lumea, pe bună dreptate, se

indignează, dar cine are curajul sau îndrăzneala să zică ceva bețivilor? Îți dai totuși seama că s-a depășit orice măsură ce poate fi îngăduită. Îl apostrofăm pe nerușinat pentru vorbele și faptele sale reprobabile, dar vezi că el abia se sînchisește. Îți rinjește timp sau, de cele mai multe ori, îți vorbește obraznic ori sare la bătaie, devenind violent.

Ce poți face într-o asemenea situație?

Desigur că și în asemenea cazuri opinia publică trebuie și poate să joace permanent un rol activ. În același timp însă, se înțelege, se impun și alte măsuri, inclusiv cele coercitive. Pe linia acestora din urmă, nimic în plus în afara aplicării întocmai, fără rezerve și excepții, a prevederilor legale existente menite să ne apare de o asemenea poluare.

VASILE DUMITRU

P.S.: Prin multe parcuri au fost văzute astfel de „buruieni”, dar nicăieri nu cred că sint așa de multe ca în Parcul Tei, Parcul Plum-buita și în jurul Podului Colentina.

Perioada care urmează va fi bogată în jubileuri. Astfel, anul viitor se vor împlini două veacuri de la căderea Bastiliei, în 1992 omenirea va sărbători 500 de ani de la descoperirea Americii, peste încă trei ani, în 1995, Fundația Nobel va rotunji un secol de existență ș.a.m.d. Între aceste aniversări, aș dori să mai semnalez una, mai modestă, care tocmai de aceea ar putea avea neșansa să treacă neobservată: luna aceasta se împlinește un an de la publicarea articolului meu (în nr. 13/1987 al Flăcării) „pînă cînd, Godot...?”. Semnalăm acolo o problemă, se înțelege, mai modestă decît cele ce-au stat la baza glorioaselor evenimente amintite, ori față de chestiunile arzătoare care frămîntă omenirea în momentul de față, dar foarte importantă pentru numeroși oameni: lipsa din farmacii noastre a sării fără sodiu în cursul anului 1986 și la începutul lui 1987. Întrucît de la tipărirea articolului s-a scurs, după cum spuneam, un an (cum mai trece timpul!), mă simt dator față de cititori, și mai ales față de masele largi de hipertensivi și de cardiaci, care utilizează (sau, mai bine zis, ar trebui să utilizeze) sarea fără sodiu, să arăt ce s-a întîmplat din martie trecut și pînă astăzi.

La puțină vreme de la apariția lui „pînă cînd, Godot...?”, am primit de la Farmacia nr. 115 din Brăila (str. Galați, 29) un mic flacon de sare fără sodiu (mulțumim și pe această cale) și o scrisoare semnată de farmacistul Ion Bobaru, în care, printre altele, se spunea: „În urmă cu 50-60 de ani, 80-90 la sută din medicamente erau elaborate în farmacii. Vă pot informa că Farmacia 115 din Brăila prepară frecvent peste 70 de înlocuitori din produsele tipizate pe care industria de medicamente nu le furnizează în mod regulat dintr-un motiv sau altul. Printre ele, sarea fără sodiu s-a preparat și se prepară în sute de flacoane”. Avem de-a face, evident, cu o inițiativă de bunî gospodari, însă este oare nevoie să ne întoarcem cu 50-60 de ani în urmă pentru a ne asigura medicamentele necesare? Cam tot atunci am primit un răspuns din partea tovarășului

Iuliu Oșian, directorul întreprinderii de Medicamente „Terapia” din Cluj-Napoca, unde se fabrică, la nivel industrial, sarea fără sodiu. În răspuns se arată că dificultățile se datorau lipsei clorurii de potasiu purificate. Scrisoarea preciza că începînd chiar cu luna aprilie 1987 (cînd fabrica va livra 30 000 de flacoane, ce se vor repartiza pe teritoriul țării proporțional cu comenzile primite), existau unele premise pentru asigurarea materiei prime și deci și speranța „că problema asigurării bolnavilor în viitorul apropiat cu acest produs important

Godot n-a venit

va fi rezolvată în mod satisfăcător”.

Nu m-am repezit, desigur. Încă din aprilie prin farmacia, am lăsat să se așeze lucrurile și mi-am reluat căutările de-abia din luna iulie. Să mai descriu peripliturile mele prin majoritatea farmaciilor din Capitală (începînd cu Farmacia nr. 2, din Titan, care-mi este mai aproape de casă și unde am întîlnit cea mai necivilizată atitudine față de cumpărătorii a celor ce vind medicamente — farmacist, laborante, casiere) și în multe din cele din provincie ar fi inutil. Trecem direct la rezultat: n-am putut găsi, timp de un an de zile — și eu am fost unul din cei care au căutat asiduă — nici un flacon de sare fără sodiu. În unele luni, mi s-a spus: s-a primit cîte ceva, însă am avut eu ghinion și am ajuns la farmaciile respective, în unica zi din lună cînd acestea recepționează comenzile făcute, fie cu o jumătate de oră mai devreme, fie cu o jumătate de oră mai tîrziu față de momentul cînd s-au pus în vânzare cele 5-10 flacoane de sare fără sodiu primite („am fi putut vinde foarte ușor, într-o singură zi, și 500 de flacoane” — mi s-a spus în multe locuri). În alte luni, printre care decembrie 1987 și ianuarie 1988, comenzile au venit fără sare de potasiu.

Am vrut să trec încă o dată pe la Oficiul Farmaceutic nr. 1 din București, dar m-am răzgîndit. Ce puteam să aflu? Cel mult felul în care „Terapia” a efectuat pentru Capitală livrarea cantităților lunare contractate. Dar chiar și în ipoteza că întreprinderea din Cluj-Napoca s-ar fi achitat întocmai de obligațiile contractuale — și pentru București, și pentru provincie —, ar fi însemnat aceasta existența normală a sării fără sodiu în farmacii? Nu, atîta vreme cît și planul de producție, și contractele se întocmesc în funcție de alte criterii (mai ales după cum se găsește ori nu se găsește la un moment dat cutare sau cutare substanță) decît necesarul de medicamente pe întreaga țară. Numai cînd producția și livrările vor coincide cu acest necesar, determinat potrivit cerințelor pietei, bolnavii vor putea avea asigurată sarea fără sodiu. Altminteri, îndeplinirea și chiar depășirea planului de producție și de livrări nu înseamnă, pentru bolnavi, mare lucru. Este, credem, limpede că asigurarea pe piața noastră de medicamente a sării fără sodiu la nivelul necesităților bolnavilor nu este o afacere și o responsabilitate exclusive ale „Terapiei”, ci ale mai multor factori, inclusiv Ministerul Sănătății. Odată necesarul determinat în chip temeinic și odată asigurate materiile prime, nu e deloc obligatoriu ca medicamentul să fie produs numai de „Terapia”, dacă fabricarea cantităților respective depășește capacitatea de producție a întreprinderii clujene. Esențial este ca cei suferinzi să găsească în farmacii sarea fără sodiu, indiferent cine o produce.

Asadar, în preajma primei aniversări a apariției articolului amintit, putem spune, parafrinzînd cuvintele ce însoțesc un cunoscut joc de copii, „ora sase a sosit, Godot n-a venit”. Noi însă îl așteptăm cu încăpăținare să vină, și nu numai dinspre Cluj-Napoca (de acolo, dacă e să dăm crezare cîntecului, vin și ploile cele mari). Și, oricum, mai devreme de a doua aniversare a lui „Pînă cînd, Godot...?”.

ION D. DOIA

● La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, în prima parte a lunii aprilie 1988, președintele fondator al Mișcării Populare a Revoluției, președintele Republicii Zair, Mobutu Sese Seko Kuku Ngbendu Wa Za Banga, împreună cu doamna Bobi Ladawa, va efectua o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România.

● Într-un articol intitulat „România — o politică externă în consens cu aspirațiile lumii a treia”, revista „Remarques arabo-africaines”, care apare în Belgia, aduce un omagiu „eforturilor neobosite ale marelui om de stat, președintele Nicolae Ceaușescu, pentru asigurarea păcii în lume, eforturi care au constituit întotdeauna obiectivul său primordial”. În continuare, revista scrie, printre altele: „Președintele Nicolae Ceaușescu a fost

printre primii care, prin inițiative originale, a deschis calea creării unei zone de înțelegere și cooperare în Balcani, fără arme chimice, reducerii unilaterale a efectivelor, armamentelor și cheltuielilor militare. Președintele României a avut și are o contribuție deosebită la soluționarea unor stări conflictuale exclusiv pe calea dialogului politic. Președintele Nicolae Ceaușescu a dus o activitate remarcabilă în favoarea „lumii a treia” — îndeosebi a Africii, a țărilor arabe, a Asiei —, șeful statului român fiind promotorul neobosit, în toate forurile internaționale, al apărării drepturilor politice și economice ale popoarelor. Condamnând recurgerea la forță în relațiile internaționale, România a promovat cu hotărâre și curaj principiul reglementării pașnice a diferendelor, care constituie o opțiune de bază a politicii sale externe”.

● După vizita la Washington a ministrului de externe sovietic s-a anunțat

că a fost stabilită data noii întâlniri sovieto-americane la nivel înalt, aceasta fiind programată la Moscova pentru perioada 29 mai—2 iunie 1988.

● Senatul Statelor Unite a adoptat o rezoluție prin care se cere președintelui Ronald Reagan să întreprindă tot ce este necesar pentru a-l repune în funcția de șef al statului panamez pe fostul președinte Eric Arturo Delvalle. Un document asemănător fusese adoptat anterior de Camera Reprezentanților. Agențiile de presă și observatorii politici au arătat că, în timp ce SUA trimit noi trupe în zona Canalului, unde au baze militare, pretextând că asigură securitatea cetățenilor americani, în Panama sporește îngrijorarea față de posibilitatea unei intervenții militare nord-americane. Președintele Partidului Revoluționar Democrat din Panama, Romulo Escobar Betancourt, a declarat că administrația de la Washington și-a intensificat acțiunile ostile

împotriva statului Panama nu din cauza existenței aici a generalului Noriega, ci pentru că este convinsă că poporul panamez nu va admite prezența nord-americană pe teritoriul țării sale după anul 2000, cind, potrivit acordurilor existente, Statele Unite urmează să părăsească zona Canalului.

● În localitatea nicaraguană de frontieră Sapoa au luat sfârșit negocierile dintre reprezentanții guvernului sandinist și cei ai grupărilor „contras” consacrate inițierii unui proces de stingere a focului de conflict intern și realizării reconcilierii naționale. Părțile au ajuns la un acord privind încetarea ostilităților pe o perioadă de 60 de zile și organizarea unei noi runde de convorbiri, la Sapoa, în cursul acestei săptămâni.

ION CODRU

Comentariul săptămânii

Tripla opțiune zero

Am arătat în alte comentarii că pacea și securitatea, în Europa și în întreaga lume, se realizează prin dezarmare efectivă și ireversibilă, și nu prin înlocuirea unor tipuri de arme cu altele, sau prin înlocuirea armelor aparținând anumitor țări cu arme deținute de alte state sau grupuri de state. Regula cu atât mai valabilă în cazul dezarmării nucleare, al cărei început se consideră că a fost marcat de semnarea Tratatului sovieto-american cu privire la eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, numit pe scurt Tratatul INF.

Se știe că unii parteneri din NATO ai Statelor Unite s-au opus încheierii acordului amintit, iar după ce el a fost realizat au susținut necesitatea „umplerii vidului” lăsat de retragerea rachetelor americane, astfel încât, chiar în condițiile inexistenței rachetelor intermediare și, în perspectivă, chiar dacă s-ar încheia un tratat sovieto-american și cu privire la rachetele strategice, „descurajarea nucleară” să fie menținută. Așa a demarat campania privind „modernizarea” arsenalelor nucleare neafectate de Tratatul INF. Este vorba, concret, de mărirea razei de acțiune a rachetelor americane „Lance”, cu baza la sol, amplasate în R.F.G., de la 110 la 450 de kilometri, de construirea unui nou tip de rachetă de croazieră cu rază între 350 și 400 de kilometri, care să fie lansate de la bordul avioanelor, a unor rachete sol-sol de mare precizie, cu dublă întrebuintare — focosae nucleare și focosae convenționale —, precum și de dotarea artileriei grele a NATO cu noi proiectile convenționale perfecționate și a aviației militare cu noi bombe atomice. De fapt, un proiect privind această modernizare fusese adoptat încă din 1983 la reuniunea de la Montebello (Canada) a grupului de planificare al NATO, însă el fusese lăsat deoparte intrucit pe primul plan trecuse eliminarea rachetelor cu rază medie (INF). De la începutul lui 1988 însă, „dosarul modernizării” a fost redeschis, iar la reuniunea la nivel înalt din martie a NATO, desfășurată la Bruxelles, modernizarea arsenalelor nucleare a fost una dintre problemele cele mai disputate.

Reuniunea NATO a fost precedată de o intensă „pregătire diplomatică”. Este cunoscut că după semnarea Tratatului INF, care transpunea în termeni juridici „dubla opțiune zero”, intrucit prevedea eliminarea totală a două categorii importante de rachete nucleare intermediare (cu rază medie): rachetele cu rază mai lungă de acțiune (LRINF), între 1 000 și 5 000 de kilometri, și rachetele cu rază mai scurtă de acțiune (SRINF), între 500 și 1 000 de kilometri, în R.F.G. s-au auzit voci în favoarea înlăturării și a rachetelor cu rază scurtă de acțiune. Însă principalii susținători din NATO ai „modernizării nucleare”, S.U.A. și Marea Britanie, au acționat. După vizita din februarie a cancelarului Kohl la Washington, R.F.G. și-a „reafirmat” poziția în favoarea menținerii pe teritoriul ei a rachetelor nucleare cu rază scurtă de acțiune.

În cele din urmă, în declarația finală a reuniunii NATO din capitala belgiană s-a vorbit nu de „modernizare” ci de „aducerea la zi” a arsenalelor nucleare, ceea ce, potrivit comentatorilor, a constituit un „artificiu lingvistic” menit să dea posibilitatea ca prin această formulă să înțeleagă fiecare ce vrea. De asemenea, nu s-a stabilit o dată anume pentru începerea operațiunii de „aducere la zi”. Dar, în pofida acestor elemente lăse să plutească în ceață, atât cele hotărâte la Bruxelles, cit și, în general, toate acțiunile și luările de poziție referitoare la armele nucleare neincluse în Tratatul INF sunt deosebit de periculoase, intrucit creează premisele unei noi curse a înarmărilor atomice. În fapt, prin intermediul „modernizării” sau, potrivit formulei de ultimă oră, al „aducerii la zi”, se urmărește o sporire a armamentelor atomice, menținerea așa-numitei „descurajări nucleare”, împotriva mersului firesc al evenimentelor, în virtutea căruia primii pași pe calea dezarmării nucleare trebuie urmați de alții în aceeași direcție. Prin urmare, la cele două opțiuni zero consemnate de Tratatul INF, este necesar să se adauge și cea de-a treia opțiune zero, înlăturarea și a rachetelor nucleare cu rază de acțiune de până la 500 de kilometri. Tripla opțiune zero, menită să ducă la lichidarea în întregime a arsenalelor atomice, la o Europă denucleazăată, este singura cale pentru înlăturarea primejdiei nucleare pe continent.

ION D. GOIA

Filiera jet-set

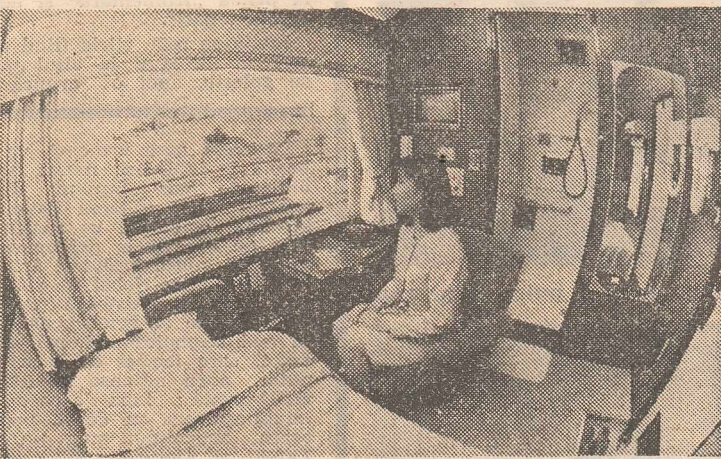
Nu rareori descoperirea unei filiere a drogurilor a făcut ca ancheta să ajungă până în apartamentele sic din Tout-Paris, zona unde locuiesc elitele pariziene în marile teatre sau în birourile redacționale. Dar s-a întâmplat mai rar ca autoritățile să meargă până acolo încât să facă publică identitatea unor personalități ca vedeta de televiziune Thierry Ardisson, scriitoarea Françoise Sagan sau Laura Picasso. Interceptarea carnetelor de adrese ale unor traficanți, arestați după doi ani

de urmărire de către poliția din Lyon, în colaborare cu O.C.R.T.I.S. (Oficiul central de combatere a traficului ilicit de stupefiante) a dus la găsirea unei liste impresionante de personalități ale vieții social-economice franceze. Se aflau înregistrați acolo scriitorii, atașii de presă, vedete de televiziune, ziariști, dar și farmaciști, înalți funcționari etc.

Implicarea jet-set-ului parizian, deci a înaltei societăți din capitala franceză, nu a displicut anchetatorilor. Ei știu că acest „drog sic” cum este considerată cocaina, circula de câțiva ani în acest mediu privilegiat. Și, de cele mai multe ori, fără nici o posibilitate de pedeapsă, deoa-

rece rețelele sint mai greu de depistat decit cele ale heroinei, comenzile fiind efectuate prin telefon, iar livrarea la domiciliu.

Concentrându-și eforturile asupra filierelor internaționale (după saturarea pieței nord-americane, traficanții încearcă să se implanteze în prezent în Europa occidentală), poliștii încearcă să evite răspindirea modei cocainei. Pe lângă această filieră a cocainei, alte două filiere — ale heroinei și hașiului — au fost descoperite în același timp. Singura legătură între cele trei rețele: o fostă profesoară de croitorie (sic!), Rolande Kienlem, 52 de ani. Ancheta l-a mobilizat pe poliștii din numeroase țări: Canada, Germania Federală, Danemarca, Spania, Thailanda etc. Plecând de la o informație obținută în august 1985, anchetatorii din Lyon s-au lansat pe urmele Rolande Kienlem. Cind aceasta a vizitat o țară asiatică, a revenit cu heroină. A fost lăsată în libertate pentru a se descoperi și ceilalți complici. Numeroasele sale vizite în țări din nordul Africii au avut ca scop introducerea de hașiș prin contrabandă. Prin supravegherea Rolandei au fost arestate circa 40 de persoane. Printre acestea

Tren de lux și de mare viteză pe linia Tokio — Hokkaido

foști eroi ai războiului din Indochina, ca André Trihian, Albert Le Gallo, medaliat cu Legea de onoare și Lucien Carrel; o franțuzoică în vîrstă de 55 de ani, Nicole Guigou de Almeida, acuzată că a introdus ilegal o tonă de hașiș în Franța, precum și traficanți americani, englezi și francezi care expediau din Asia importante cantități de heroină pe adresa unui vest-german Klaus Roder, care nu a fost încă arestat. În total, poliștii au reușit să confiscă circa 30 kilograme de droguri „dure”, evaluate pe piața ilicită la 10 milioane de franci. „Este destul de dezagreabil — arată comisarul Bernard Gravet, șeful O.G.T.R.I.S. — că oamenii care sint un fel de faruri, de «modele» pe care tinerii sint tentați să le imite, sint toxicomani. Comportamentul lor ar putea reprezenta o incitare pentru acești tineri”. Și nu numai pentru ei.

ROMEO NADĂȘAN

Comoara din anticariat

Se spune că norocul se înfățișează în mii de chipuri, apărind omului tocmai cind îl așteaptă mai puțin. Iată un recent exemplu care te duce cu gîndul la întortocheatele cărări ale destinului: șomer de mai multe luni, portoricarul Miguel Gó-

mez, originar din insula Vieques, a venit în căutare de lucru în capitală. Dar, în acea zi de octombrie, la San Juan aveau loc tradiționalele întreceri hipice. Luat de valul mulțimii, Miguel s-a trezit la hipodrom unde, firește, nimeni nu angaja pe nimeni, dar fiecare paria. Neinițiat în tainele turfului, el a mizat pe calul căruia nu i se acorda cea mai mărunță șansă și ciștigă... 100 000 de dolari!

Acest joc al întîmplării, rod al glumelor Fortunei, zeita soartei schimbătoare, care-și împarte darurile... legată la ochi, reaminteste cazul lui Luigi Grosso, fost critic de artă la secția italiană a BBC. El nu și-a făcut prea mari iluzii cind a dat, într-un mic anticariat din Londra, peste un tablou semnat „Vincent”. Nici o clipă nu s-a gîndit că ar aparține chiar marelui pictor, desenator și gravor olandez Van Gogh. L-a cumpărat pe o sumă derizorie — 50 de lire sterline — pentru că, pur și simplu i-a plăcut...

Experiența, ochiul lui de cercetător, îi șopteau însă „ceva”. Demonul curiozității — cum a declarat mai tirziu — l-a îndemnat să ducă pinza la Fundația de arte frumoase Courtauld. După un studiu amănunțit, după ce s-a apelat la analiza chimică

macrofotografică și roentgenologică, aici i se spune că e vorba de un Van Gogh autentic și valorează 150 000 de lire sterline și poate chiar mai mult!

Nu este greu de realizat senzația de șoc pe care a trăit-o Luigi. Să ai în mină un Van Gogh, să știi că este al tău! Inimaginabilul a fost posibil. Dimensiunile tabloului sint mari în comparație cu celelalte lucrări ale pictorului: 110 cm X 55 cm. Pinza, aflată într-o stare excepțională, datează din 1885.

„Am păstrat și am rugat să se păstreze cel mai deplin secret în legătură cu descoperirea mea — a spus mai apoi Luigi Grosso. În primul rînd pentru a-mi asigura liniștea, pentru a nu fi trecut pe „agenda” vreunui prezumtiv gangster, ispitit de comoara care valora 150 000 de lire. De aceea am fost foarte mirat cind, într-o dimineață, mi-a telefonat criticul de artă Peter Hopkirk de la un cunoscut ziar londonez; el mi-a cerut detalii în vederea scrierii unui reportaj. Se pare că taina a fost divulgată chiar de directorul de atunci al fundației Courtauld, Anthony Blant”. Dar, Hopkirk n-a fost singurul care l-a „sunat” pe Grosso. În seara aceleiași zile, i-a telefonat proprietara micului anticariat de unde a achiziționat tabloul. Ea l-a felicitat, însă vocea ei exprima fătis amărăciunea și dezamăgirea. Sentimentul omenești, de înțeles. O asemenea șansă nu ți se oferă de două ori în viață...

MIHAI VASILIU

Cea mai puternică armă

Ascunse în silozuri subterane betonate, plimbate mereu dintr-o parte în alta a Statelor Unite, rachetele Mx sint considerate de americani mijlocul de apărare cel mai sigur. Invulnerabilitatea acestor moderne mijloace de „apărare” la un eventual atac este pusă la îndoială de Ronald McRae în cartea sa „Mind Wars.” El a dezvăluit că Pentagonul a angajat un grup de clarvăzători în stare să determine poziția exactă a rachetelor anund în acest fel efectul surpriză. Se pare că nu numai Pentagonul ci și CIA finanțează de ani de zile vaste programe de studii parapsihologice încredințate altor universități cit și unor institute private. Fonduri considerabile s-au investit în ESP (sigla engleză a expresiei „percepție extra senzorială”).

Pe primul loc al preocupărilor cercetătorilor se află clarviziunea și telepatia, dar nu există domeniu al ESP pe care militarii din serviciile secrete americane să nu-l fi explorat, explica Russel Targ, un om de știință specialist în microonde. Întregi echipe de subiecți ESP au fost mobilizate pentru a se stabili dacă membrii lor sint capabili să citească documente închise în case de bani, să vadă locuri și persoane aflate la mii de kilometri distanță și, mai recent, să localizeze navele militare străine care navighează în Atlantic de-a lungul coastelor S.U.A. Rezultatele acestor experimente, necunoscute marului public, au făcut obiectul unui seminar la care au participat generali, amirali, oameni politici și experți în parapsihologie. Alți subiecți ESP au fost testați în acțiuni de transmisie a gîndurilor la distanță încercînd să se stabilească dacă creierul uman transmite și recepționează unde electromagnetice de joasă frecvență. Dacă e așa (și se pare că da), iar fenomenul este controlabil, tehnicile tradiționale ale spionajului vor fi revoluționate.

De la levitația unor corpuri la îndoiti taciturni cu forța minții și de aici la folosirea acestora în scopuri militare distanță e aparent uriașă. Mintea umană, această perfecțiune a perfecțiunilor, e demult o armă de temut numai gîndindu-ne la uriașul arsenal militar conceput de ea și existent în lume. Folosită direct ca armă ofensivă sau de apărare? Totul e posibil. Dar dacă aceste presupuse și incontrobabile forțe își îndreaptă tirul împotriva acelor care le comandă tîntele? Totul e în stadiul presupunerilor și nu știm dacă vreodată vom afla o bucată cit de mică din adevărul (dacă există așa ceva) care vizează tehnicile parapsihologice.

IOAN ROȘCA

Lumea se amuză

după N.B.I.

Lăsați soarele la locul lui

Paradoxul situației este că despre cel mai mare pericol care planează asupra omenirii, armele nucleare, cei 5 miliarde de locuitori ai planetei — excluzând, firește, factorii politici de decizie din unele țări și pe cei ce lucrează nemijlocit la fabricarea și manipularea bombelor — știu foarte puțin sau, în mod concret, nu știu nimic. Un mare savant și militant pentru pace spunea: „Problemele concrete, problemele de detaliu privitoare la înarmările nucleare sunt tinute secrete și opinia publică s-a obișnuit să discute despre ele în modul abstract și teoretic. În viața de zi cu zi armele nucleare rămân, de obicei, invizibile; ele par să existe doar în cuvintele oficiale”. De ce lucrurile s-au desfășurat în acest fel este limpede, nu mă voi ocupa acum pe larg de această chestiune. Până la un punct, e vorba de obiceiul secret militar, care a existat mereu și care poate fi și de astăzi înțeleș; dar cea mai mare parte a „secretomaniei” în domeniul atomic nu de aici vine, ci din păgubitoarea competiție a înarmărilor nucleare, competiție în care hotărârile luate în numele a milioane și milioane de oameni erau perfectate nu numai fără aprobarea acestora, ci în totală lor necunoștință de cauză. Și cu toate că, între timp, cite ceva s-a mai publicat, mai ales ca urmare a semnării Tratatului sovieto-american de la sfârșitul lui 1987, situația, în ansamblu, rămâne aceeași.

Dar, de-a lungul timpului, și cu deosebire în ultimii ani, prin rivnă în primul rând gaze-tărească, s-au mai aflat unele lucruri, chiar dacă multe din „secretele” desconspirate (în de-acum de istorie, datează de 30-40 de ani, uneori și mai mult. Oricum, încet-încet, ziaristii au putut smulge ba niste memorii ale unor veterani, care au fost în preajma bombeii în epoca nasterii ei, ba relații ale unor victime ori ale unor martori oculari de atunci, ba descrieri făcute de unii participanți la experiențele nucleare, ba interviuri și declarații ale unor personalități științifice și politice, ale unor militanți împotriva pericolului nuclear etc. Cunoscutul publicist și reputatul comentator de politică externă Corneliu Vlad a parcurs toate aceste mărturii și surse, a extras elementele valoroase și interesante, le-a ordonat, le-a repovestit și le-a dăruit cititorilor români în „Pentru ca soarele să nu răsăre din spate”, tipărită recent de Editura Politică, o carte incitantă, foarte bine scrisă, care se citește cu sufletul la gură, ca un roman realist. Tinerii, care atunci când se produceau faptele relatate erau prea mici sau nici nu erau născuți, sint, natural, principalii beneficiari ai cărții, dar nici ceilalți, mături sau de vîrstă înaintată, nu pot spune că au fost la curent cu ce s-a petrecut pe mapamond în domeniul nuclear, măcar la nivelul la care s-a izbutit astăzi.

Datorită ridicării, atîta cit

a fost posibil, a unui colț al vălului asternut peste secretul atomic, cititorul descoperă evenimente și fapte, mai vechi sau mai noi, care captivează și cutremură în același timp: cum a fost cu bombardamentele atomice asupra Japoniei din august 1945; îndoiala care persistă că aceste bombardamente au fost ordonate din cauza unei greșeli de traducere; care sint parametrii actuali ai cursei înarmărilor nucleare; cite bombe atomice sint în prezent în lume; cum și unde se fac experiențele nucleare; ce este cu „butonul” și cu „valiza neagră”; despre traficul de material fisionabil și despre pericolul fabricării de bombe atomice artisanale; despre posibilitatea unor riposte la alarme false, înainte de a se dovedi că sint false; pierderi de bombe atomice și alte accidente nucleare; de ce au murit John Wayne și alți actori îndrăgiți; cum e cu rachetele europene (în privința acestora unele pagini din carte sint depășite), cu sateliții spioni, cu submarinele atomice, cu stațiile radar, cu depozitele de deșeuri radioactive s.a.m.d. Sint și unele relații expediate. Astfel, la capitolul accidente, dacă cititorul află amănunțit și înțelege perfect ce s-a întâmplat la Palomares, el nu află și nu înțelege mai nimic din tragedia Cernobilului, cu toate că presa sovietică, cel puțin de la un anumit moment încolo, precum și presa din alte țări au publicat nenumărate materiale amănunțite, din care se putea selecta tot ce era necesar cu privire la Cernobil. În loc de aceasta, Corneliu Vlad nu face decît să reproducă vreo cîteva fraze din declarații oficiale. (În treacăt fie zis, cuvîntul avaria are în limba rusă semnificații în plus față de românescul avarie. Între altele, înseamnă și catastrofă, accident grav, și tocmai acesta e sensul în care a fost folosit în relațiile despre Cernobil și așa trebuia tradus în textele românești.)

Este oare cartea de care ne ocupăm, așa cum s-a spus, un colaj? Cititorul obișnuit cu subtilitățile stilistice observă fără dificultate că în cazul lui „Pentru ca soarele să nu răsăre din spate” colajul este mai curînd o formulă rafinată a discursului, un alt mod de a structura și prelucra materia, și nu doar reunirea unui mănunchi de fapte diverse între copertile unei cărți. Totodată, în cazul lucrării de față, așa-zisul colaj poate că este și un mod de a ocoli lozincă, frazeologia pacifistă demonizată prin infinite repetări și reluări. Dar indiferent cum s-ar chema pînă la urmă modalitatea de expunere aleasă de Corneliu Vlad, din carte se desprind limpede și întregi atitudini autorului, net ostile armelor și înarmărilor atomice, indiferent cui ar aparține ele, încrederea sa în triumful final al rațiunii, al vieții, implicita chemare la mobilizarea eforturilor tuturor locuitorilor planetei „pentru ca soarele să nu răsăre din spate”, adică pentru ca nici o bombă atomică să nu mai explodeze de acum înainte, pentru ca soarele să răsăre mereu numai de la răsărit. Este un mesaj la care, sintem siguri, vor subscrie toți cititorii.

ION D. GOIA ■

Publicistică pe unde

Ne intră în casă la ora serii cu o teribilă poftă de a ne convinge că avem motive să-l ascultăm. Cînd cineva știe să fie interesant, asta și facem, uităm de altele, le amînăm pentru mai încolo și căutăm să fim atenți la ce ni se spune. Eu unul fac parte dintre cei care sint convinși că Viorel Popescu are cu el cheia ce duce la gîndurile noastre, de care uzează fără să ne ceară acordul și fără a sta pe gînduri. Este însemnat cu darul de a avea ce spune. Vocea-i timbrată în fața microfonului trezește urechea orientînd-o spre aparatul de radio. Serile noastre devin mai altfel cînd difuzoarele ni-l apropie. Este mai nou prin Strada Nufierilor, acolo unde știm că trudește într-un succesul profesiei meseriași de apreciată tinuță. Cu răbdare, cu pricepere, și reflexe de alpinist, Viorel s-a înhamat, într-o vecinătate de invidiat, la adjucecare subtilităților noii sale indeletniciri. N-a trebuit cine știe cît timp pentru a constata că vocația radiofonică îl pîndea de departe, îl aștepta pentru a putea irumpe. O plăcere fcoasă de a ști în dialog cu lumea, o putere aparte de a se face util în răspîndirea vestilor trebuincioase, un fel al lui de a se rostii pe spinarea undelor. Omul are idei și asta se vede cu ochiul liber. Este pasionat pînă la împătîmire de ce face. Subiecte așa-zis obișnuite devin în mina lui, să recunoaștem, altceva. El a înțeles adevărul că în tot ceea ce ne impresioară sint cîteva butoane la apăsarea cărora tresărim a plăcere. Sentimentele general umane nu se schimbă chiar în fiecare săptămînă și prin urmare putem apela cu încredere pentru un strop de fericire la ce au simțit și au spus învățații pe care îi cunoaștem de la nașterea lumii. Nu descoperim acum America observînd cu cită plăcere te întorci la ale tale cînd îți se poartă de grijă, atrăgîndu-ți-se atenția că în jur semnele primăverii sint evidente și te privești, cu tot ce înseamnă ele bun pentru omenire, și pe tine. Numărați de cite ori, tînuți cu picioarele pe pămînt, ne propune el să luăm seama la parfumul florilor la dragoste, la strălucirea stelelor. Autorul de emisiuni la care mă refer are un neastîmpăr al schimbării, se teme de deja știutul, de lucrul spus, de — ziceți-i pe nume — șablon. De aici și plăcerea de a-l urmări, dintr-o convingere că va găsi de fiecare dată treceri, ruperi de ritm, racorduri neașteptate.

Așteptîndu-l pe mai departe ca pe un semn de vreme bună, nu ezităm să-i amîntim lui Viorel Popescu de faptul că îl urmăream cu egală incitare, și în ipostaza de coleg de pagină prin gazetele Bucureștiului. N-ar fi rău să rețină și acest lucru.

NEAGU UDROIU ■

Universul muzicii

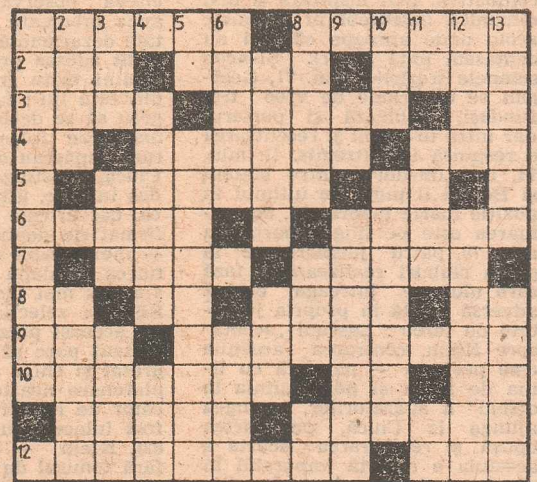

INAXYCVGIGB

● Un semnal codificat din lumea computerelor sau un „te iubesc” în limbajul omuleților verzi? În speranța că nu veți rămîne, cu ziarul în mină pînă la următorul număr, încercați să pronunțați corect această înșiruire ciudată de litere. Dacă veți reuși, veți afla și sensul titlului nostru, titlu împrumutat de pe coperta unui nou LP lansat de curînd de COMPUTER FREAKS. ● Direct la obiect, albumul grupului timișorean PRO MUZICA se intitulează simplu: „Despre iubire”. Răsfoind cu vîrfurile acului cele două fețe ale discului, ne oprim la cîteva creații demne de reținut: Rock barok, Invocație, Alexandra, Dintre sute de catarge, Curcubeul, Identitate. Albumul va ieși la vînzare în luna iunie și, pînă atunci, e bine să știm cine sint autorii: Ilie Stepan (lider) — ch. armonie, Grigore Hariga Bujor — ch. solo, Vasile Dolga — percuție, Cristian Podratzsky — bass, Gheorghe Pa-

vel — instrumente de suflat, Piști Inczedi — clape, Tic Petroșel — voce. ● SINITTA (foto) intră anul acesta în topuri cu o mașină Ferrari. G.T.O. este ultimul model al renumitei firme de automobile și totodată titlul noului disc single lansat de Sinitta. Cine este această fată care urcă pantele abrupte ale clasamentelor în viteză la patra? Se numește Sinitta Renet, născută în Seattle (S.U.A.) la 19 oct. 1966. Mama ei este Miquel Brown, cunoscuta vedetă a muzicii disco, iar una dintre matusi este celebra Amil Stewart. Ne-poata are în singe note muzicale. ● SHARI BELAFONTE se trage și ea din viața muzicală. Fiica lui Harry Belafonte, ea și-a cîștigat statutul de vedetă anul trecut cu albumul de debut „Eyes of Night” (Ochi ai nopții). ● Pentru frumoasa actriță italiană ORNELLA MUTTI, colaborarea cu Adriano Celentano s-a dovedit fructuoasă nu numai în film. De curînd ea și-a făcut debutul în lumea discului cu un frumos cîntec de dragoste, „Then there was you” (Atunci ai apărut tu). Fața B a discului single se intitulează „Theme for Ornella” (Temă pentru Ornella). ● Come back în topuri după patru ani de absență a trupei Man Without Hats. După marele succes din '83, „Safety Dance” Ivan Doroschuk, lider al acestei formații, revine cu albumul „Pop goes the Rock” (Rockul devine popular). La capitolul reveniri spectaculoase pe primul loc rămîn PINK FLOYD cu LP-ul „A momentary Leap of Reason” (O scurtă pierdere a rațiunii). ● Din nou porțile Palatului Sporturilor și Culturii vor fi luate cu asalt de către iubitorii de muzică. Simbătă 2 și duminică 3 aprilie vor cînta aici „THE FURNITURES” (Mobiliile) din Marea Britanie. Și chiar dacă astăzi este 1 aprilie, știrea este adevărată.

MIRCEA ZANE ■

Muzicală

ORIZONTAL : 1) Șir armonios de sunete emise cu vocea sau cu un instrument — A conduce o orchestră, un cor. 2) Compoziție muzicală cu caracter eroic, solemn — Nume dat unui gen de cîntece populare portugheze — Foarte pentru prăjituri sau torturi. 3) Localitate în Olanda — Lucrare muzicală instrumentală alcătuită din mai multe părți scrise în aceeași tonalitate, dar contrastante prin caracter și prin mișcare — Zoo Olteanu. 4) Conținutul unui solo! — Scoatere în relief a unui sunet muzical prin amplificarea sonorității sau prin prelungirea duratei lui — Siglă pentru „Obiecte zburătoare neidentificate”. 5) Timpul cît ține intonarea sau executarea unei note muzicale — Sunet de trompetă. 6) Sunete muzicale înalte — Referitor la un cor. 7) Vertebre — Vibrație muzicală. 8) Vechea denumire a notei do — Radu Chiosea — Compoziție muzicală concepută pentru un singur instrument sau pentru o singură voce — Alin Bratu. 9) Haină — Au un ritm armonios (fem.). 10) Îmbinare melodioasă a mai multor sunete în muzică (pl.) — Luat la mijloc! — Unealtă casnică. 11) A rețea pîrul — Cale importantă de comunicație și de transport într-un oraș. 12) Mic cîntec popular italian — Refren din colinde.

VERTICAL : 1) Manieră de interpretare vocală care dă posibilitate interpretului să-și afirmă virtuozitatea tehnică,

executînd cadențe, triluri etc. 2) Vedetă îndrăgită — Interval dintre două sunete ale gamei, la distanța de trei trepte. 3) Instrument muzical popular de suflat — Duet — Localitate în insula Bougainville. 4) Muzicant popular — Oficiul Național de Turism (abr.). 5) Elena Florescu — Creștere progresivă a intensității sunetelor produse de voce sau de instrumente muzicale. 6) Dispozitiv alcătuit din unul sau din două receptoare fixate pe urechi — Localitate în U.R.S.S. 7) Compoziție muzicală care se execută pe două voci (pl.) — Soția zeului Vișnu (mit.). 8) Specie muzicală a creației folclorice românești — Sortimente — Ana Toma. 9) Teșite! — Acumulare intelectuală. 10) Fortăreață în Algeria — Picup semiautomat care se declanșează cu ajutorul unei monede și care are un sistem selector de discuri. 11) Ion Luican — Interogație — Dinsul. 12) Orchestră formată de obicei din instrumente de suflat și de percuție care execută muzică ușoară și de dans cu caracter de improvizatie — Începerea executării unei buci muzicale. 13) Compus prin negarea legilor organizării armonice a sunetelor — Semn grafic pe portativ, care anulează un bemol sau un diez.

Dicționar : FADO, LOIL, UT, AMUN, UIEN, SRI, REA.

GHEORGHE TOIA ■

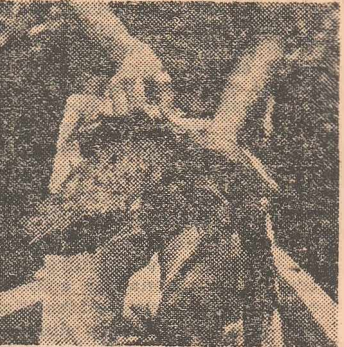
DEZLEGAREA CAREULUI DIN NUMĂRUL 11 :

FARDATE ; EVA ; IR ; FRUMOȘI ; ZAR ; FRONTAL ; IMUNA ; TOE ; U ; OASE ; VIRTOS ; N ; ITARI ; ICT ; ORNARE ; SCOR ; MOA ; AJUN ; LU ; ISTET ; MUR ; I ; SI ; COLORANT ; TEN ; SIR ; STI.

Universul științific

Fosilă vie

Animalul ciudat din imagine, ce a fost pescuit în Rio Napo din Ecuador, este un fel de broască testosă cunoscută de localnici sub numele de „mata-mata”, iar în știință sub denumirea „Chelys fimbriata”. Sa-

vanții o credeau de mult dispărută, ea populînd planeta noastră acum mai bine de 600 milioane de ani. Capul plat de

formă triunghiulară și acoperit cu protuberanțe cutanate stă ascuns mereu sub carapace, pe care o poate orienta la dreapta și la stînga. Azi supraviețuirea acestei fosile vie este pusă sub

BREVIAR

semnul întrebării, deoarece Rio Napo este din ce în ce mai poluat de reziduuri petroliere.

Lascul și apa

Cercetătorii Universității din Sofia și Moscova au realizat un echipament laser care controlează calitatea apei. O parte din energia razei laser, ce străbate proba de apă, este cedată particulelor aflate în suspensie (organice sau anorganice), ele devenind fosforescente. Valorile, pe baza spectrului format,

sint înregistrate de echipament și evaluate de un microcalculator, rezultatul fiind proiectat pe un ecran. Metoda permite sesizarea impurităților, concentrația acestora de ordinul miligramelor la litru, obținîndu-se astfel informații precise asupra calității apei. Tot cu ajutorul razei laser se obține o apă activată, care folosită în irigații duce la creșterea producției agricole. În imagine o instalație laser folosită în U.R.S.S. pentru controlul calității și activării apei, folosită în agricultură.

AUREL DIANU ■

R.D.G. — România 3-3 (2-1)

Lucruri ceva mai limpezi

De la trimisul nostru la Halle

Pentru că citiți aceste rânduri în 1 aprilie, aș fi tentat să spun că, până prin min. 70, echipa noastră a vrut să ne tragă o păcăleală nepăcută: eram conduși cu 3-1 și nimeni nu întrevedea o asemenea senzațională răsturnare de joc și de rezultat, în ultimele 20 de minute ale unei partide ce părea compromisă și compromițătoare pentru mulți din echipa noastră care apăruseră până atunci în teren. Determinantă a fost schimbarea registrelor tactice ale echipei, pe care Jenei a operat-o, trebuie să recunosc, cu limepezimea unui mare strigat: la pauză Mircea Popa a fost înlocuit cu Stănescu, Ciucă reluându-și, astfel, locul de fundaș dreapta; tot după pauză, Geolghiu — într-o mare revenire de formă — l-a înlocuit pe fostul său coechipier — Cămaru — aflat într-o mare scădere de formă, agravată și de o viroză capătă în aceste zile. Apoi, din min. 73, Lasconi l-a înlocuit pe Coraș și s-a alăturat lui Geolghiu în linia de atac. În această nouă distribuție de roluri, echipa noastră devine mai combativă, mai inspirată și mai dinamică deosebit în ofensivă, acolo unde aproape că nici nu contasem până atunci. Și-ncep semnele trezirii: min. 71, Geolghiu se desprinde de vreo trei fundași, dribleză și portarul dar intră în unghi și recentrarea e respinsă în extremis. În min. 74, un „un-doi” între Mateuț și Băloni îl pune pe ultimul în poziție foarte favorabilă, dar reluarea este pe lângă poartă. În min. 79, patru jucători de la patru cluburi realizează o fază care uluiește întreaga echipă adversă aflată în propria jumătate de teren: Lasconi „scoate” spre Klein, centrarea acestuia este perfectă — paralelă cu linia de 16 m și peste „linia la ofsaid” a apărătorilor, mingea ajunge la Ciucă, pe partea opusă, și recentrarea scurtă a acestuia e reluată imparable în plasa de către Andone. În sfârșit, în min. 83, Băloni execută o lovitură liberă de pe stînga, lateral, 18-20 m de poartă gazdelor, Andone sare, făcînd astfel „paravan” pentru Geolghiu care preia pe piept și trimite spectaculos, de la 7-8 m, în plasa: 3-3 și întreaga asistență era uluită de răsturnarea rezultatului.

Am început cu comentarea sfîrșitului partidei nu numai pentru că sint sub influența acestor minute de dezlănțuire a echipei noastre, ci și pentru că îmi face mai multă plăcere să relatez aceste faze decît oricare din cele petrecute pînă atunci.

Argumentul „păcălelii” e, desigur, pur umoristic, dar pentru conducerea tehnică a echipei altele trebuie și vor fi învățăminte atunci cînd se va analiza prima oră de joc din acest meci. În acel răstimp s-au marcat patru goluri, din care primele trei au fost comise: în min. 11 fundașul central Lidner aruncă din aut pînă spre punctul de 11 m din careul nostru, celălalt fundaș central, Stachmann (o prezență constantă la fazele fixe de atac ale gazdelor) reia cu capul, Moraru împinge balonul în picioarele lui Ernst și e 1-0; în min. 20, Băloni execută un corner de pe partea dreaptă, sus, în colțul scurt și direct în gol: 1-1! (a fost al 25-lea gol marcat de Băloni pentru echipa națională, al cincilea direct din corner din întreaga sa carieră, din care al doilea în colțul scurt al portii — loc unde se poate înscrie pentru de rar dintr-o lovitură de colț!). În min. 37, Mircea Popa se împiedică în preajma careului nostru, Kirsten scapă singur, îl

dribleză pe Moraru și trimite spre poarta goală, dar Rednic oprește discret mingea cu mina chiar pe linia portii: penalty indiscutabil, execută Zötsche și 2-1. După pauză, fundașul dreapta Kreer avea să fie faultat de Klein în min. 57, la 18-20 m lateral dreapta de poarta noastră. Pilz a executat înalt și masivul libero Steimann și-a văzut, în sfîrșit, visul împlinit, marcînd aproape nestingherit: 3-1. Au mai urmat vreo 10 minute de „tranzitie” pînă cînd, cum spuneam, echipa noastră a pus definitiv stăpînire pe joc.

Revenind la concluziile pentru viitor ale acestui joc amical, cred că ele vor fi decelate după întreaga desfășurare a partidei și nu numai după rezultatul final. Spun asta pentru că Jenei nu de puține ori a declarat că rămîne mai întîi adeptul „jocului” și apoi al „rezultatului”; ori, în această ordine, echipa noastră și-a dezvoltat potențialul combinativ și tactic abia în ultimele 20 de minute. Pînă atunci, apărarea se afla mai mereu între panică și neputință, mijlocul „nu lega” mai nimic, iar atacul era de-a dreptul lamentabil.

Nu-mi propun o ierarhizare a prestațiilor jucătorilor noștri, dar nici nu-mi pot reprimă citeva observații: Moraru a avut momente de superficialitate dezarmantă; Rednic s-a dovedit adesea prea mic pentru a suplini toate greseliile apărării din fața lui; lui Andone îi era greu să se decidă pe cine să marcheze între niște atacanți care apăreau de te miri unde; Ciucă, pe stînga, mergea cam des în atac, uitînd să se întorcă, dar în cele din urmă a confirmat pe deplin; Mircea Popa — inexplicabil de slab. În alcătuirea de după pauză, apărarea s-a pus mai bine „pe picioare”. Băloni: selecția nr. 107, golul 25, aceeași prezență impecabilă. Mateuț pare să nu mai fi progresat și chiar să-l fi cuprins o plafonare neașteptată la un jucător de numai 25 de ani (a și fost înlocuit cu Săndoi în min. 82). Klein — remarcabil, dar fără tonusul de altădată. Cămaru — o deziluzie. Coraș, abia obișnuit la club cu mijlocul terenului, nu poate face față luptei și vitezei pe care le cere o ofensivă eficientă.

Și pentru că am început cu lucruri „de bine”, sfîrșesc tot la fel, în legătură cu doi jucători. Primul este Sabău, care cred că reprezintă marele cîștig al echipei naționale și, totodată, un titlu de mîndrie pentru orgoliul profesional al lui Jenei. După Dublin spuneam de Sabău că a fost o revelație; după Halle îndrăznesc să spun că e o certitudine a echipei naționale.

Al doilea cîștigat (pentru el însuși, pentru echipa de club și pentru națională) este Gheorghiu Geolghiu. Se pare că talentul jucător craiovean a traversat definitiv conul de umbră în care intrase, ieșind promițător în lumina de actualitate a fotbalului nostru. Sperăm, așadar, să-i fi trecut „bolile copilăriei” și să rămînă cît mai mult la forma, greutatea, intențiile și gîndurile frumoase pe care le are acum.

Rezultatul jocului de la Halle este, repet, foarte bun. Mai ales că trebuie să căutăm prin arhive pentru a afla de cînd echipa noastră națională n-a mai marcat trei goluri în deplasare unei reprezentative dintr-o țară europeană! De aceea și completez fișa acestui joc: s-a jucat pe „Kurt Wabbel Stadion” din Halle, în fața a circa 5000 de spectatori, repriza a doua fiind televizată în direct. A arbitrat foarte bine Jiri Stieglar ajutat de J. Marko și F. Dibitzl (toți din Cehoslovacia).

OCTAVIAN ȘTIREANU

Miercuri, primul rund cu Benfica, în Ghencea SUCCES, STEAUA!

Miercuri, 6 aprilie echipa Steaua va susține prima manșă din dubla confruntare cu Benfica Lisabona din cadrul semifinalelor C.C.E. la fotbal. În aparență, știm deja foarte multe despre modul cum se va desfășura această partidă. Din clipa în care s-au comunicat rezultatele tragerilor la sorți de la Geneva toți iubitorii fotbalului din țara noastră s-au străduit, apelînd la cele mai diverse surse, să intre în posesia unor informații cît mai complete privind adversara noastră și să se pună la curent și cu noutățile de ultimă oră referitoare la echipa militară. S-au familiarizat cu numele jucătorilor lusitani sau străini de la Benfica, i-au studiat palmaresul, demn de tot respectul, i-au aflat și predilecțiile antrenorului Toni pentru, după unii, un învechit sistem de joc 4-2-4, i-au urmărit rezultatele înregistrate în campionat, cîntărite îndelung și comentate cu infocare. Totodată, meciurile pe care Steaua le-a susținut duminică, la București, cu Petrolul și miercuri, cu F.C.M. Brașov în orașul, potrivit unei sintagme tradiționale, de la poalele Timpei au însemnat pentru suporterii Stelei — și nu numai pentru ei — un prilej de a vedea încă o dată la lucru jucători care vor forța din tur o performanță de mare prestigiu: aceea de a fi pentru a doua oară în ultimii doi ani, în finala celei mai importante competiții europene în care sint angrenate cluburile de fotbal. Dar dacă sîntem convinși că întreaga echipă își va face datoria cu o dăruire

demnă de admirație, de data aceasta am vrea să anticipăm și să afirmăm un lucru: sîntem siguri că printre cei care vor lupta impecabil, ca dealtfel și cu alte prilejuri, ca Steaua noastră să strălucească și mai puternic între stelele fotbalului continental, va fi Marius Lăcătuș. Talentatul, încăpăținatul, imprevizibilul, flegmaticul, ingeniosul, năzurosul, enervantul, prodigiosul Marius Lăcătuș care, fără nici o îndoială, își va amina sărbătorirea zilei de naștere — 5 aprilie — cu 24 de ore, pentru a ne avea pe toți ca invitați la un triumf al său, al tuturor colegilor și antrenorilor săi.

Da, în aparență știm multe lucruri despre partida de miercuri. Și totuși, cînd arbitrul Tritschler va fluiera începutul meciului vom uita toate informațiile pe care le-am adunat în aceste săptămîni și vom trăi, clipă de clipă, alături de echipa noastră, emoțiile unei confruntări sportive pe care o dorim cît mai frumoasă și pasionantă, un adevărat spectacol de ținută la capătul căruia să învingă, așa cum e și firesc, cel mai bun, mai perseverent, mai dornic să obțină victoria prin mijloace cît mai curate. Iar aceștia — ne-o dorim din toată inimă — am vrea să fie jucătorii stelești, a căror carte de vizită este din ce în ce mai impresionantă. Succes, Steaua!

GEORGE ARION

Polonia —
România 1-0 (0-0)

OLIMPICII, ultimul tren

De la trimisul nostru la Piotrkow Tribunalski

1-0 pentru Polonia, după un meci în care apărarea a dus tot greul, Speriatu avînd o zi excepțională. Golul a fost înscris de Lesniak, după o fază în care arbitrul Kolev, din Bulgaria, nu a sancționat o obstrucție evidentă la Solomon. Olimpicii noștri au luptat mult pentru a-și valorifica șansele, atîtea cite erau, dar au întîlnit o echipă solidă, bine pregătită, mai bună decît în meciul de la Cluj-Napoca. Din păcate, lipsiți de o înaintare care să pună probleme (o singură excepție, bara lui Craiu, din min. 60) și cu un mijloc care a construit prea puțin în prima repriză și nu a ținut mingea mai deloc, apărarea s-a străduit să facă față numeroaselor atacuri ale gazdelor, în care a excelat autorul golului. La noi, cel mai bun au fost Speriatu și apoi Stefan, Solomon și Adrian Popescu, din apărare. În față, doar Văidean, Mujnai și Badea, ultimul mai mult în prima repriză, au înghițit citeva atacuri, dar fără consistență.

Așadar, o înfrîngere la limită, dar care de fapt a însemnat ultimul tren al olimpicilor.

RAZVAN BARBULESCU

Handbal

Din nou „la vîrf”, cu Barcelona

O altă semifinală europeană cu participare românească se va disputa duminică, la Barcelona: F.C. Barcelona — Mînaur Baia Mare, pentru „Cupa I.H.F.” la handbal (inițialele echipei spaniole sint explicabile prin aceea că handbalul este integrat, din punct de vedere administrativ, marelui club de fotbal). De la bun început trebuie spus că spaniolii au progresat mult față de vremea cînd, la propriu și figurat, învățau handbalul de la echipele noastre. Echipa Spaniei s-a clasat pe locul 5 la ultimul campionat mondial (noi, pe locul 9) și este calificată pentru Jocurile Olimpice (în timp ce naționala noastră n-a reușit acest lucru). Deci, ierarhiile s-au mai schimbat, și-n acest context misiunea băimărenilor nu este deloc ușoară. F.C. Barcelona era lideră în campionat (cu patru etape înainte de final) avînd, cum arăta „Le monde handball”, „parcursul cel mai regulat” dintre toate cele 12 competiții ale primei divizii spaniole. Aceași publicație aprecia (într-un număr din februarie) că barcelonezii au apărarea „le plus impenetrable”, un merit important revenindu-i pentru asta portarului Lorenzo Rico, nu demult achiziționat de la marea rivală Atletico Madrid (locul 2, la un punct distanță).

Cinci jucători de la F.C. Barcelona sint componenți siguri al lotului național spaniol care se pregătește pentru Olimpiadă (de altfel au și jucat în februarie la Cupa mondială din Suedia — la care noi iarăși n-am fost prezenți —, Spania ocupînd locul 7): Rico (25 ani, 108 selecții), Cecilio (29, 99), De La Puente (31, 118), Papitu (25, 44) și Ferrano (27, 134). Iugoslavul Kalina (31 ani, 44 de selecții în echi-

pa țării sale, desigur) completează nucleul de bază al echipei, împreună cu veteranul Uria (31 ani, 153 selecții) și tînărul Burdagarin (19 ani, 12 selecții).

Aceste nume nu ne, spun deocamdată, nimic, deși, veți fi de acord, cartea lor de vizită e suficientă pentru a recomanda Barcelona ca una dintre cele mai redutabile echipe ale continentului la ora actuală. Ambitia (și condiția angajării) antrenorului Valero Rivera (34 ani) le constituie recîștigarea unui trofeu european (după Cupa cupeilor obținută în ediția 1985/86). De aici și declarațiile fără echivoc ale grupării sportive barceloneze, alimentate și de maniera facilă în care a eliminat succesiv pe VfL Sofia și Vörs warts Frankfurt/Oder. De partea cealaltă, Mînaur are ascendentul moral de a fi depășit adversari care vizau, de asemenea, trofeul — Drott Halmstad și Hellerup Copenhagen.

Echipa noastră a fost preocupată de readucerea tuturor jucătorilor la o formă sportivă optimă pentru o asemenea confruntare. După victoria fără istorie și probleme în fața studenților clujeni (31-23, cu 16-12 la pauză) antrenorul emerit Lascăr Pană era bucuros să constate „randamentul foarte bun al lui Negovici, forma de excepție a lui Maricel Voinea și forma constantă a pivotilor Marta și Porumb; toate astea înaintea unor zile de lucru intens, numai cu gîndul la jocul pe care ni-l vor etala spaniolii”. Acum, acele zile de lucru intens sint deja epuizate, din moment ce la această oră Mînaur Baia Mare se află într-un avion special cu destinația Barcelona.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Mai e timp de patinaj!

În lume sint patru mari competiții de patinaj artistic și toate au fost programate în acest început de an: campionatele europene (Praga), întrecerile olimpice (Calgary), campionatele mondiale (încheiate recent la Budapesta) și concursul „Prietenia” ce va fi găzduit de Capitala țării noastre pe tot parcursul săptămînilor viitoare. Alăturarea acestui ultim concurs celorlalte trei, de referință, nu este deloc întîmplătoare intrucît — realitatea o dovedește — foștii actualii și, desigur, viitorii campioni europeni, mondiali sau olimpici provin, în majoritate, dintre cei care s-au afirmat, la vremea și vîrsta lor, în aceste concursuri „Prietenia” la care participă numai juniori (pînă la 15 ani în probele individuale și

17 ani la perechi și dansuri) din țările socialiste. La ediția din acest an și-au anunțat prezența peste 100 de sportivi și sportivi din Bulgaria, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, Polonia, Ungaria, U.R.S.S. și România. Dacă vom ține seamă că laureați ai acestor concursuri au fost sportivi celebri în patinajul mondial actual — Kotin, Petrenko, Katarina Witt și chiar multipla campioană Karin Kania-Enke (care s-a afirmat la „artistic” dar s-a consacrat la „viteză”), se înțelege că, asistînd la întrecerile de pe patinuarul „23 August” din Capitală, vom putea privi cu interes și afla mai din vreme pe cei care vor face glorie acestui sport nu peste prea mulți ani.

Concursul propriu-zis va începe miercuri, fiecare din zilele ulterioare conținînd în program probe de mare spectacol și a-

tractivitate care vor culmina duminică, la gala laureatilor și festivitatea de premiere.

Odată îndeplinită cu și din convingere formalitatea acestei invitații, în altă ordine de idei ne exprimăm speranța că federația de patinaj va trece cu bine acest examen organizatoric, în pofida șocurilor, reci ca un sloi de gheață, pe care le-a primit în ultima vreme. Analiza inițiată recent de C.N.E.F.S. doar la nivelul patinajului rămîne doar un palid exercițiu de autoritate „pedagogică” (de căutare grabnică a unui „exemplu negativ”) dacă nu va avea în vedere întreg contextul de răspunderi colective și de situații similare identificabile și-n alte sporturi, situații a căror eradicare este deopotrivă de importantă și necesară nu numai la patinajul viteză. (O.Ș.)

Stop cadru în popularizare

● FIDE încearcă să promoveze șahul activ (la 30 minute) în concursurile oficiale pentru a spori interesul marelui public. Campionul mondial de juniori V. Anand va efectua anul acesta un circuit de șase turnee cu partide semi-rapide de 25 minute! Ideea aparține noului său „manager”, care nu este altul decât omul de afaceri al campionului lumii G. Kasparov, simpaticul englez Andrew Page. ● De la Bobby la Garri! Fischer a negat și criticat anumite maniere de a face popularizarea „sportului minții” de care Kasparov se lasă atras. Înaintea celei de-a patra confruntări cu A. Karpov, campionul lumii a acceptat să fie televizat ca port-reclamă a băuturii răcoritoare „Schwepps”.

Secvența de 20 secunde de pe programul nr. 1 al televiziunii spaniole a avut o nuanță umoristică, Garri Kasparov fiind declarat „un excelent actor”. ● Cel mai vechi periodic șahist, „British Chess Magazine” activează neîntrerupt din anul 1881! De-a lungul îndelungatei sale apariții publicația s-a bucurat de mari succese. Deși conservatoare în privința menținerii formatului, numărului de pagini și a manierei tehnice de prezentare, redacția și-a călcat pe suflul și a adus noutăți, lucrarea fiind mult mai apreciată de cînd a renunțat la transcrierea englezească a partidelor în favoarea notărilor algebrice internaționale. ● Știați că... sovieticul Vladimir Agafonov, campion mondial de dame (prin corespondență) neînving din anul 1972 este și mare maestru de șah? El are proiectat pentru anul acesta un turneu de simultane la cele două discipline cu ideea unei tentative de record mondial în simultan cu partide de dame la 250 table. ● Primul campionat al Franței la blitz (șah la 5 minute) va avea loc la 22 mai 1988 la Tourcoing. ● Filatelie. În Guinea a apărut un timbru dedicat lui Kasparov conținând o diagramă din partida a 22-a a meciului de la Leningrad din CM într-o serie de șase timbre intitulate sugestiv „Celebrități”.

Deși Jocurile Olimpice de la Seul nu au nimic de-a face cu șahul, în Mozambic s-a lansat o serie filatelică de șase timbre cu motive șahiste dedicată olimpiadei de vară. ● Prin satelit. La Cannes Garri Kasparov a susținut un simultan neașteptat la nivel mondial jucînd prin satelit împotriva a 10 adversari situați în diferite locuri pe glob: Anglia, Belgia, Australia, Canada, S.U.A., Suedia, Italia, Senegal, U.R.S.S. și Japonia. După 6-7 ore de joc Kasparov și-a adjudecat victoria cu scorul de 8,5:1,5. A fost învins de tînărul maestru internațional englez Michael Adams și a remizat cu campionul de juniori al U.R.S.S., I. Ulibin. ● I-a scăzut popularitatea... Continuîndu-și turneele de promovare a șahului campionul lumii a susținut și simultane demonstrative în Canada și S.U.A., întîlnirile bucurîndu-se de interes. Totuși cea mai proastă reclamă pentru cartea sa de vizită a fost participarea în cadrul primului Festival mondial al șahului de la Saint John la ediția întîia a campionatului mondial de blitz, unde a fost eliminat neașteptat și prea rapid de marele maestru bulgar, Kiril Gheorghiev. Singura consolare a lui G. Kasparov a fost aceea că A. Karpov a fost eliminat mult mai devreme și încă de

un compatriot. E adevărat că ex-campionul nu a avut niciodată veleități de jucător rapid... Palpitanta întrecere a revenit ex-campionului lumii, Mihail Tal. ● La o masă: șah și tenis! Turneul de blitz de la Subotica a fost cîștigat de Béla Mezős, cunoscut jucător de tenis de masă... Calmul, ingeniozitatea și viteza de reacție și-au spus cuvîntul! Nu e prima oară cînd se fac apropieri între cele două ramuri de sport: șahistul František Blatný a fost un puternic jucător de turnee de tenis de masă și timp de 15 ani chiar antrenorul echipei naționale de tenis de masă a Cehoslovaciei. ● Recorduri. Ex-campionul lumii A. Alehin deține recordul celor mai multe victorii (66) în turnee internaționale. După situarea pe locul întîi în turneul de la Wijk aan Zee, Anatoli Karpov și-a făcut socotelile: 59 și aspiră cu optimism să întrecă vechiul record. ● Programări în CM. Semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial vor avea loc pînă în lunile ianuarie-februarie 1989, iar finala se va desfășura în anul 1989, astfel încît la sfîrșitul lunii iunie să fie cunoscut noul adversar al campionului lumii pentru meciul de 24 partide prevăzut pentru anul 1990.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

Informații „calde”

Astăzi se întrunește, în ședință extraordinară, forul de conducere al fotbalului românesc care, din cite am aflat, intenționează să ia hotărîri importante pentru viitorul celui mai popular sport din țara noastră.

Se va revizui sistemul de pregătire, selecție și promovare a cadrelor tehnice. Statutul antrenorilor va deveni literă de lege pentru că, în sfîrșit, s-a ajuns la concluzia că în sport trebuie respectate principiile funcționării întregului sistem în care poziția centrală o ocupă antrenorul. Dacă se violează statutul antrenorului, întregul sistem se clatină sau se deformează. Va dispărea, deci, „tirgul” de antrenori care schimbă mereu cluburile, discreditînd această meserie. Se va înființa la federație un cabinet metodic, de documentare și de informare în scopul de a obține accesul la schimbul internațional de informații și de experiență. Deocamdată, se lucrează „după ureche”, majoritatea tehnicienilor care se întorc de la competițiile de peste hotare nefiind în stare să prezinte colegilor lor o minimă informare despre ceea ce au văzut. Se va face o „curățenie morală” prin măsuri duse pînă la capăt care vor elimina aranjamentele și vinzările de meciuri ca la tarabă. Într-adevăr, ce educație poți să mai faci jucătorilor care sînt obligați să consimtă la unele aranjamente de culise ce duc la trucarea unor dispute? Se va ajunge pînă acolo încît toți cei care cumpără sau se lasă cumpărați, care trădează sportul și pe colegii lor de echipă, vor fi scoși din viața sportivă pentru totdeauna! Ceva trebuie, nu numai spus ci și făcut, mai mult ca oricînd, pînă cînd nu dispăre și ultima urmă de spirit nesportiv într-o lume pe care ne străduim s-o păstrăm sub cupola moralei, a civilizației și culturii. Se vor revede obligațiile jucătorilor, muli ales a celor de la diviziile inferioare, pentru că unii dintre ei „muncesc” în medie 3-4 ore pe zi din care fac efort efectiv timp de o oră. Și cînd te gîndești că un ciclist aleargă 5-6 ore pe zi în efort

continuu și mult mai intens, incomparabil mai intens, seara își oblojește roșăturile și dimineața pleacă pentru alt efort de 5-6 ore, fără să acuze oboseala. Se vor elabora criterii obiective de selecție a copiilor pentru a nu se mai investi muncă și fonduri în elemente fără perspectivă; accentul se va pune pe cunoașterea caracterului copilului, a dragostei și pasiunii lui pentru fotbal, iar antrenorii de la aceste eșaloane (copii — juniori — tineret) vor fi stimulați dacă munca lor de „șlefuitori de talente” va duce la formarea unor valori autentice. În același timp, în pregătirea „schimbului de miine”, nu se va ignora formarea de sportivi cu responsabilități sociale care nu abordează fotbalul numai ca o posibilitate de a cîștiga mai mult decît alți tineri la vîrsta respectivă. În acest scop, cîțiva dintre foștii mari sportivi ai României — Ivan Patzaichin, Nadia Comăneci, Cristian Gașu și alții — vor fi solicitați pentru a se întîlni cu tinerii care au ales calea grea a sportului de performanță. Se va institui un trofeu anual al F.R.F. pentru civilizația publicului, un altul pentru civilizația echipelor, dar și unul individual pentru lipsa de „cartonase” o viață, nu un sezon! Exemple avem: Gheorghe Constantin, Dumitru Nicolae-Nicușor, Emerich Jenei și alți oameni care au făcut cîinste sportului și — prin sport — țării. Se pare că nici presa nu va fi uitată fiindcă se va propune premiera unui ziarist de la un săptămînal studentesc care a scris următoarele: „Cine pornește în sport de la ideea că totul e posibil pentru că el dictează ce este posibil va eșua pînă la urmă în fața realității care e una singură. Sau va ieși complet în afara spectacolului și competiției sportive”.

Am aflat că mai sînt și alte intenții laudabile ale oamenilor de bine din forul nostru federal care își vor găsi acum cadrul de aplicare în practică. Astfel, respectul pentru bunurile create de oamenii muncii, condițiile de pregătire sportivă asigurate vor căpăta un răspuns și mai concret, fotbalul, fenomen social care se bucură de o deosebită popularitate în rîndurile tineretului din țara noastră, devenind un și mai puternic mijloc de educație.

Deocamdată, acestea sînt informațiile zilei de 1 aprilie 1988.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

● Favoriții s-au impus pe toată linia la recent încheiatele Campionate mondiale de patinaj artistic de la Budapesta, dar printre vedetele competiției s-a numărat un concurent mai puțin cunoscut (clasat în final pe locul 6), canadianul Kurt Browning, care a reușit să execute perfect, pentru prima oară într-o întrecere de prim-plan, o săritură cvadruplă, un „patru toe-loop” (o încercare asemănătoare a avut și campionul, american Brian Boitano, dar a ratat-o în final, aterizînd pe ambele picioare). ● Premiera realizată de Browning ne prilejuește o scurtă incursiune în istoria patinajului artistic, punctată de apariția salturilor. Astfel, primul salt, un Axel, a fost inventat de norvegianul Axel Paulsen, la Viena, în 1882; după mai bine de patru decenii, în 1925, austriacul Karl Schafer reușea un dublu Rittberger, iar prima „triplă” în competiție a fost realizată de americanul Richard Button, în 1945 (același sportiv are în palmares alte două premiere — dublu Lutz și dublu Axel). ● La noi, Coșdruța Moiseanu (pe care o o puteți vedea săptămîna viitoare, pe patinoarul „23 August” din Capitală, în cadrul puternicului „Concurs internațional Prietenia”) a devenit prima junioară din lume care a reușit ceea ce se cheamă „salt-mortar”. Deocamdată, doar în demonstrație, „saltul înapo” fiind neacceptat încă în competiția propriu-zisă. ● În campionatul italian de fotbal, AC Napoli își păstrează avansul față de AC Milan, îndreptîndu-se spre al doilea „Scudetto” consecutiv din istoria clubului, iar vedetele sale s-au instalat în fruntea clasamentului golgheterilor: Maradona conduce, cu 12 goluri, iar Careca îl secundează, cu 11 goluri. În schimb, marea vedetă autohtonă Viali (pentru care Berlusconi, patronul lui AC Milan, a oferit 9 milioane dolari!) nu se află în primii șapte pe lista principalilor realizatori... ● După trei luni de investigații, Consiliul executiv al Comitetului olimpic național italian a confirmat că săritura de 8,38 m cu care Giovanni Evangelisti a cucerit medalia de bronz la campionatele mondiale de la Roma, de anul trecut, a fost falsificată de oficialii italieni, opt dintre aceștia urmînd să fie pedepsiți drastic (pînă la eliminarea definitivă din viața sportivă). Comunicatul arată că greșeala nu s-a datorat unei defecțiuni a sistemului electronic de măsurare, ci intenției condamnabile a oficialilor italieni.

LUCIAN OPREA ■

Există un gen de cascadorie automobilistică, de fapt cel mai răspîndit și mai spectaculos. Mașini care se prăbușesc de pe șosele cătărate pe versanții munților în abisul prăpastiilor, se prefac în „surcele” apoi iau foc, automobile care fac cite un triplu salt mortal și apoi revin bine mersi pe roți, autoturisme care intră în piete făcînd harcea-parceza tarabele zarzavagilor, care penetrează mormane imense de cutii, bidioane, vitrine, mașini care „merg” zeci de metri pe partea lor laterală stînga ori dreaptă ca și cum portierele ar fi prevăzute cu roți, „monștri” care zboară sărînd peste prăpăstii, peste 10-15 mașini așezate una lîngă alta. Ce mai, imaginația producătorului de filme și a cascadorilor este fără margini.

Al doilea gen de cascadorie automobilistică este cea făcută pe șosele, străzi, fără voia celor de la volan. E așa, un fel de rezultat al prostiei, inconștienței ori în cel mai bun caz al imprudenței unor soferi. Omul intră într-un parapet, îl strîngune și ajunge, dîndu-se peste cap, în decor, exact în același stil folosit de cascadorul profesionist. Șoferul distrat pătrunde pe o porțiune de polei, mașina începe să valseze, apoi provoacă o coliziune în lanț, aducînd în stare jalnică un sir de autoturisme care doar cu cîteva minute mai înainte zburdau vesele și cochete pe asfaltul șoselei. Pilotul nu reduce cit ar trebui viteza la intrare într-o curbă, ajunge pe cîmp zburînd prin aer, se izbește consecutiv de cîteva pomi și reușește, fără să fi dorit, o

cascadă demnă de invidia celui mai talentat profesionist. Al treilea gen de cascadorie aparține celor care cu bună știință încearcă, reușind uneori, alteori nu, fel de fel de „figuri”, să le zicem menite să-î amuze fie pe cei din mașini, fie pe „spectatorii” aflați în afara acestora, ori să demonstreze „talentul” lor fenomenal. Trei motocicliști și-au propus să se apropie cit mai mult de turismele care circulau din sens contrar. „Dacă se poate, îi instruia arbitrul acestei competiții organizate ad-hoc, să rulați doar la cîteva centi-

beau de la discotecă. Unii pe jos, în grupuri, alții pe biciclete, motoră, motocicletă. Cîțiva la volanul mașinilor proprii. Și în acest caz s-a organizat un fel de concurs. Cine reușește să sperie cit mai zdrăvăn fetele care mergeau pe marginea șoselei. Primul dintre cele trei autoturisme care participau la întrecere făcu o fandare la dreapta, la cîteva metri distanță de grupul de fetele care tocmai comentau melodiile auzite în după-amiaza aceea. Semnalul asurzitor al claxonului le risipi în toate direcțiile. Una dintre ele, ferin-

Titel zilele trecute. Apoi, Olteit-ul vine dinspre satul nostru. L-ai văzut doar cînd a ieșit de pe drumul lateral pe șoseaua națională. Hotărît, numai a lui poate fi mașina, iar la volan e dînsul în persoană. Să fi atent ce figură îi fac. Ya fi o adevărată încercare pentru calitățile lui extraordinare de pilot cu care se laudă la toată lumea”. Se gîcea în întreaga altitudine a tractoristului o umbră de învidie. „Adică cum, frate-său mai mic cu cinci ani ca el să fie deja posesor de mașină mică și el care muncește pe

plăți cu aceeași monedă”. Altă dată, însă, era cit p-acî să se pomenească cu făclie mutate de la locul lor. Șeful de brigadă se așează pe scaunul pe care protagonistul nostru presărase pîneze. Sări în sus ca ars. Martorii scenei rideau pe înfundate. Omul se descarcă, așa cum se întîmplă, de regulă, pe primul întîlnit în cale. „Ce rizi, mă, ca proasta în piață”, se răsti el la Anca, o fetișcană de 19 ani, contabilă, recent angajată. „Cum să nu rid, tovarășe șef. Parcă ai fi văzut o scenă dintr-un film cu Stan și Bran”.

Distanța între cele două autovehicule se micșora vîzînd cu ochii. „Acum voi trece la acțiune”. Viră brusc la stînga apărînd la mică distanță în fața mașinii galbene. Pentru cîteva fracțiuni de secundă, el observă ochii soferului ieșiti din orbite și neputînta care i se citea pe față. Încercarea timidă, printr-un viraj ușor, de a scăpa de pericol ferindu-se din calea tractorului, nu reuși. Tractoristul nu crezu nici o clipă că fratele său nu va întreprinde o măsură eficientă de evitare a accidentului. Din mormanul de fiare contorsionate fu scos soferul Olteit-ului. Încercările medicilor de a-l salva viața se dovediră zadarnice.

„Greșind din întîmplare, nu-i nimeni vinovat. Dar cel ce face-anume, nu trebuie iertat”.

spune un mare fabulist. Cazul descris mai sus nu poate fi calificat drept glumă, greșeală, ci un act de crasă ignoranță și iresponsabilitate.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

metri apropiere de partea laterală a mașinilor mici care se deplasează din sens opus. Aveți însă în vedere că sesizînd schimbarea direcției spre ei, unii ageamii ar putea să se sperie. Și... mai știu, ce poate ieși dintr-o afacere ca asta? După trei manșe a fost declarat cîștigător Nelu. „Am reușit să sterg praful de pe mașina cea roșie. Priviți în dreptul genunchiului pe pantalonii mei de piele”. Se observă nu praf, ci chiar urme de noroi. Arbitrul confirmă performanța lui Nelu spre regretul celorlalți doi care recunoscuseră că le-a fost frică să se apropie prea mult de portierele celor ce rula din direcție opusă. „Ce-am făcut noi e de fapt o mare prostie, reflecta unul dintre necîștigători”. Tinerii se întor-

Cascade și... glume

du-se de mașina care mai, mai să-i smulgă fusta, făcu un salt spre cărare, dar nimeri exact în șanțul plin cu apă. Intîmplarea provocă hohote de ris printre tineretele melomane. Făcea haz de necaz chiar și Letiția care arăta de parcă ar fi făcut o baie de nămol. Celelalte două turisme nu reușiră nici pe departe să provoace asemenea explozii de veselie ca autoturismul roșu condus de Dobrin.

„Îl vezi pe ăla cu Olteit-ul galben ce vine spre noi. Titule? E fratele meu”. „Îl văd, cum să nu”, răspunse cel ce sedea alături de tractorist. „Mașini galbene au și alții, așa că nu fi tu așa sigur că la volan e tocmai frate-tău”. „Ba sînt mai mult decît sigur. Mașina are o dungă neagră făcută de

brinci de ani de zile să n-aibă măcar o motoră?” Dar nu asta era motivul pentru care tractoristul îi pregătea „surpriza” lui frate-său, ci atracția lui pentru glumele de prost gust. Într-o zi minji telefonul cu cremă de ghețe, îl scoase din furcă și apoi îl chemă pe colegul său: „Valeriu, esti căutat de prietena ta. I-a venit dorul de tine”. Cînd băiatul, cu urechea dreaptă colorată în negru roșu: „Între timp, a venit tonul”, grupul de mecanizatori, avizat în prealabil de tractorist, izbucni într-un ris zgomotos. Valeriu, mirat și puțin iritat de veselia colegilor săi, întrebă candid: „Spuneți-mi și mie care-i motivul hazului vostru? Barem să rid și eu”. Nu se supără, ci doar îi promise autorului: „Îți voi

Solidari într-o idee care ne vrea binele

7 aprilie: Fumatul oprit!

● NO SMOKING! ● DÉFENSE DE FUMER! ● НЕ КУРИТЬ! ● PROHIBIDO FUMAR! ●

● În lume, anual, mor în jur de 2,5 milioane oameni prin boli legate de fumat.

● Într-un recent raport al O.M.S. se apreciază că, în Europa, fumatul provoacă în proporție de 46% cazurile de moarte prematură și că este responsabil pentru cel puțin 80% din decesele provocate de cancerul pulmonar, 75% din decesele cauzate de bronșita cronică și enfizem pulmonar și pentru 25 la sută din decesele legate de maladii cardiace.

● Un studiu de 15 ani efectuat pe insula Oahu din Pacific a demonstrat că fumatul reprezintă un factor de risc în declanșarea unui număr mare de maladii, fumatul fiind de 2-3 ori mai periculos în îmbolnăvire decât alcoolul.

● Aproape toți fumătorii pasionați au devenit automat țigara de îndată ce au început un efort fizic sau intelectual, considerând că fumatul le facilitează odihna și destinderea. În realitate, tocmai în asemenea clipe de răgaz, inimă favorizează declanșarea unor spasme cerebrale, tutunul multiplicând și agravând această tendință a cordului.

● Pe glob, se apreciază, patima tutunului a cuprins jumătate din populația trecută de 14 ani și o bună parte din populația sub 14 ani. Între țările cu cel mai mare consum de țigări (între 2,5-3 kg tutun pe locuitor) sunt citate: Belgia, Franța, Polonia, Bulgaria, Canada, Olanda, R.F.G. În țara noastră, consumul înregistrează valori de mijloc (aproximativ 1,50 kg pe locuitor). Epidemia de tabagism se caracterizează în prezent prin creșterea alarmantă a fumătorilor din rândul copiilor: 36%, în R.F.G. din copil de 11-12 ani și 50%, în Italia, la copiii de 15 ani.

„Prin fumul de țigări ca nouri...”

La început — e adevărat pentru puțin timp — tutunul a fost considerat, paradoxal, ca un veritabil medicament, el a fost recomandat în combaterea răcelii și a febrei, ba chiar și împotriva epidemiilor de ciumă. Dar foarte curând s-a observat că iarba lui Nicot produce efecte distructive, unul din primii ei adversari fiind chiar regele Angliei, Iacob I, care dispune pur și simplu decapitarea lordului Walter Raleigh, sub acuzația că acesta ar fi acționat pentru răspindirea tabacului. Dar cit rău poate face fumul de țigară și de pipă nu s-a aflat decât foarte târziu, spre începutul veacului nostru, dar nici chiar atunci știința nu a putut prezenta un tablou complet al componentelor nocive și factorilor de risc ce bombardează zi de zi, direct sau indirect, sănătatea și integritatea organismului.

Mai mult decât atât: interlocutorul nostru, medicul oftalmolog Aurel Rosin de la Policlinica Universitară Titan, este de părere că cercetările vor descoperi în continuare și alte rele încă necunoscute ce însoțesc patima fumatului. Tutunul, se știe în prezent, provoacă pe glob mai multe decese și suferințe decât orice altă substanță toxică din mediul înconjurător. El arde la o temperatură de 600 grade, dar cind tragem din țigară, tăciunile se incinge până

la 900 grade. În timpul inhalăției, în organism intră zeci de mii de molecule gazeose extrem de toxice și care conțin nu mai puțin de 3800 de compuși ai fumului. Nicotina se fixează în celulele creierului la numai șapte secunde după ingerarea primului fum. Ea este, cum se știe, o substanță cancerigenă, absorbită în proporție de 2-10% de mucoasa căilor respiratorii și care acționează asupra sistemului nervos vegetativ prin favorizarea secreției de adrenalină și noradrenalină din glandele suprarenale și asupra aparatului cardiovascular prin intermediul sistemului simpatic. În stare pură nicotina este un lichid uleios și sirupos cu miros puternic și de o toxicitate extraordinară. O singură picătură din această substanță, pusă pe limba unui iepure, sau introdusă în organism pe orice altă cale, provoacă moartea.

Gudroanele, aflate în suspensie în gaz ca într-un aerosol, sînt suspectate de majoritatea oncologilor ca substanțe ce provoacă sau favorizează apariția cancerului. Aceste hidrocarburi aromatice dau tutunului savoarea sa particulară, ele răspindesc mireasma caracteristică ce împregnează hainele, părul, gura

LIVIU TIMBUS

(Continuare în pag. 17)

Tutunul, patimă și infern

Cabinetul directoarei spitalului „Dr. I. Cantacuzino”, doctor Mioara Mincu. Intră pentru o semnătură oarecare un tânăr radiind numai vigoare, cu statură athletică și formă fizică de invidiat. „Pari a fi purtătorul unui fond genetic foarte favorabil, dar îți bați joc de zestrea de rezistență pe care ai moștenit-o fiindcă ești cu siguranță un mare fumător, îl dojenește directoarea. Deocamdată organismul îți dă scurte semnale de alarmă pe care nu le iei în seamă, dar perfida jucărie cu fum îți erodează tenace și insinuos sănătatea și viața”.

„Cum l-ai citit dintr-o ochire că intră zilnic în tutungerie, tovarășă doctor? Părea portretul robot al sănătosului”. „Primele semne ale intoxicației tabagice nu scapă unui ochi de specialist și ele arată că fumătorul merge implacabil pe drumul ruinei organismului. Pielea, sofisticata instalație de termoreglare, a căpătat deja acea culoare pămîntie ce indică slaba irigare și oxigenare a dermei. Ea a început să sufere ștampila ridurilor ca semn al pierderii elasticității. Virfurile degetelor și marginea unghiilor ușor bombate anunță insuficiența respiratorie pe cale de cronicizare. Buzele ușor cianozate, nările cu tendință de

evazare pentru a suplini inspirația grea, ochii injectați și edemaciați de fum arată că tutunul își vede conștiința de treaba lui sinistru. Dinții au căpătat tenta galbenă a atacului smalțului și prefigurează mulțimea de carii ce va urma, paradontoza și paradontopatiile generate de o gingie cu vascularitate defectuoasă. Zona mai albicioasă a buzei în locul unde este ținută țigara anunță leucoplazia, acea infarctizare circulatorie a zonei expusă și la temperatură ridicată și la iradiere cu produse de ardere. Este prima treaptă spre cancerul de buză sau al cavității bucale. Din cortegiul de suferințe mai pot fi amintite sclerozările coardelor vocale, cu apariția nodulilor ce alterează vocea făcînd-o hodorogită, neoplasmul de laringe, ortofaringele afectat de procese inflamatorii și secreții. Toate aceste modificări fac inestetice și alterează chiar risul, zîmbetul și, până la urmă, acel eteric simbol al afectului, care este sărutul.”

„Tovarășă doctor Mioara Mincu, medicina descoperă mereu noi dezastre produse de tutun. Nici o acțiune benefică asupra organismului! Atunci cînd am enumerat cu

FLORIN CONDURĂȚEANU

(Continuare în pag. 17)

Apariția acestui număr al revistei la finele lui martie constituie o invitație pentru un preambul al caracteristicilor climatice de aprilie. În mod obișnuit în zonele deluroase se consemnează în prima parte a lunii ultimele ninsori. De asemenea în această zonă se produc ultimele înghețuri pentru majoritatea teritoriului țării. Regimul termic este caracterizat de temperaturi medii lunare de 10-12°C în zonele de cîmpie, 7-10°C în zonele de deal și podiș, 6-8°C în depresiuni, 9-10°C pe litoral iar la V. Omu -4,4°C. Cea mai coborîtă minimă nocturnă a lunii s-a consemnat la Miercurea Ciuc pe 7.IV.1978 și a fost de -14,4°C. Maxima absolută lunară de 35,5°C s-a înregistrat pe data de 10.IV.1985 la Bechet. Distribuția cantităților medii de precipitații în aprilie este de 25-30 l/mp în Bărgan, Cimpia Siretului de Jos și Dobrogea. În vestul Cimpiei Române și în Moldova, cantitățile lunare sînt cuprinse între 40 și 50 l/mp și depășesc 50-60 l/mp pe Podișul Getic și pe dealurile subcarpatice. În Cimpia de Vest ele sînt cuprinse între 45 și 55 l/mp și se măresc pe piemonturile vestice pînă la 60-70 l/mp. În Transilvania cantitățile lunare scad sub 50 l/mp în partea estică și în depresiunile intracarpatică și cresc pînă la 55-65 l/mp pe culmile Podișului. În Maramureș precipitațiile sînt mai abundente decât în Transilvania, cantitățile lunare depășind 55-60 l/mp.

VREMEA

cum a fost
cum va fi

CORNELIU POP

Comparativ cu regimul mediu s-au înregistrat și depășiri importante ca de exemplu 191,5 l/mp în 1981 la Drobeta Tr. Severin, 204,0 l/mp în 1924 la Baia Mare și 280,0 l/mp la V. Omu în 1932, dar și luni aprilie complet lipsite de precipitații ca de exemplu cea din 1926 la Craiova.

Luna aprilie este destul de vîntoasă, frecvența calmului atmosferic fiind redusă. În unii ani, datorită unor vînturi puternice se semnalează transport de pulberi (praf) fie din stîrpele din sudul Uniunii Sovietice dacă vegetația nu este încă re-luată, fie din deșertul Saharei. Cel mai intens fenomen de acest gen pe teritoriul țării noastre s-a consemnat în zilele de 26-27 aprilie 1928. Vom face cunoscută o relatare pe scurt a celor semnalate în acele zile în județul Botosani. În ziua de 26 pe la ora 12.30 ploaia ce curgea devenise neagră, iar cerul se întuneca din ce în ce mai mult, astfel că la ora 14 se făcuse atât de întuneric, încît a fost nevoie să se aprindă luminile în camere. Ploaia continua să cadă, iar norii deveniseră cenușii închis, cu o nuanță roșcată. În ziua de 27, pulberea a continuat să cadă

aproape în tot parcursul zilei, fără ploaie însă. Stratul depus de pulbere a fost de 1 mm, în

afară de pulberea căzută odată cu ploaia, care nu a putut fi măsurată.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 31 martie - 6 aprilie 1988

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii înregistrate în ultima sută de ani			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxima diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	13÷18	3÷6	7÷12	31,1	Galați 1952	-14,5	Arad 1931
Deal și podiș	12÷17	1÷5	9÷14	28,8	Iasi 1946	-13,5	Rădăuți 1963
Depresiuni	12÷14	-1÷2	9÷10	25,2	Miercurea Ciuc 1975	-7,7	Miercurea Ciuc 1965
V. Omu	-1÷3	-9÷-8	27	12,8	V. Omu 1986	-26,0	V. Omu 1940
Litoral	11÷12	4÷5	5÷6	29,6	Constanța 1952	-3,5	Constanța 1931

Referitor la intervalul 31 martie-6 aprilie de-a lungul anilor cele mai ridicate temperaturi s-au înregistrat pe data de 2 aprilie 1952 cînd mercurul termometrelor a urcat pînă la 32°C la Slobozia, 31°C la Galați, Tecești și Alexandria, 29°C la București. Căldura a fost efemeră, a doua zi ningeau în toată țara. Temperaturile maxime au scăzut spectaculos pe data de 4 aprilie acestea fiind de 4°C la Slobozia și 2°C la București. Perioada ve-

cină lui 1 aprilie decurgea în condiții de răcoare meteorologică. Cele mai intense răcirii din interval s-au consemnat în anul 1931 cînd temperaturile minime au coborît pînă la -14,5°C la Arad, -10,3°C la Sibiu, -5,6°C la Galați și -3,5°C la Constanța și în anul 1963 cu minime nocturne de -13,5°C la Rădăuți, -11,8°C la Roman, -11,3°C la Bacău și -9,4°C la Iași. Cele mai calde nopți ale intervalului au fost în 1975 cu mi-

nime nocturne de 18,3°C la Oravița, 15,5°C la Iași, 12,6°C la Constanța și 9,2°C la Miercurea Ciuc. În 1975 și temperaturile maxime au fost ridicate, pe 31 martie (cum să nu le fi mînt, cînd e ziua în care m-am căsătorit) la București înregistrîndu-se 29°C, iar în țara la Adjud și Tg. Ocna realizîndu-se 30°C.

După cîteva zile răcoroase și umede în care au căzut precipitații abundente (la postul pluviometric Zemeș din jud. Bacău 130 l/mp în 24 h) care au fost și sub formă de ninsoare (în zonele deluroase din sudul Transilvaniei exista pe data de 27.III. un strat proaspăt de zăpadă de 2 pînă la 36 cm) intervalul 31.III-6.IV va debuta cu ameliorarea vremii atît sub aspectul termic cît și al precipitațiilor. În continuare vremea va fi schimbătoare, cu cerul temporar noros. Vor cădea ploi cu caracter de aversă mai frecvente și consistente în sud-vestul țării și în zonele deluroase. Temperaturile minime nocturne se vor situa în general între 2°C și 12°C, iar maximele diurne între 10°C și 20°C pe alocuri mai ridicate.

În urma ninsorilor căzute în ultimele zile stratul de zăpadă a atins la munte cote mai ridicate comparativ cu cele înregistrate în iarnă. Astfel la Bilea Lac stratul măsura 315 cm, la Ceahlău Toaca 155 cm, la Semenice 150 cm, la Vlădeasa 115 cm, la Predeal 94 cm, iar la Sinaia cota 1500 73 cm.

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10; 17 50 20, Interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Surso-aurdiente: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Prețul revistei: 3 lei

41505